

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๒

ฉบับที่ ๒

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐

เครื่องแบบข้าราชการ

การเข้าถึงประชาชน

กฎของปาร์กินสัน

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๒

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐

๒	บทบรรณาธิการ
๑๘	สัมภาษณ์ทัศนะ
๒๘	กฎหมายและระเบียบใหม่
๕๕	ใหม่ๆ ในราชการ
๕๗	อ่านหนังสือเดือนละเล่ม
๕๘	เกร็ดบริหาร
๖๑	ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน
๗๗	จากผู้อ่าน
๘๐	ท้ายเล่ม
๕	กฎของปาร์กินสัน—แง่คิดของนักบริหาร
๑๓	การเข้าถึงประชาชน
๖๘	ปัญหาของข้าราชการพลเรือน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

คณะผู้จัดทำ

เจ้าของ และฝ่ายจัดการ	สวัสดิการ	สำนักงาน ก.พ.
ที่ปรึกษา	พันเอก จินดา	ณ สงขลา
	นายประวิณ	ณ นคร
	นายไสรจ	สุจริตกุล
บรรณาธิการ	นายสมดี	เจริญกุล
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นายอุดม	มั่งเกษม
กองบรรณาธิการ	นายสุธี	สุทธิสมบูรณ์
	นายสีมา	สีมานันท์
	นายสมศักดิ์	ศุภะวัชรเดช
	นางสาวศรีเพ็ญ	ตรงค์เดช
ฝ่ายศิลป์	นายณรงค์	นุกุลการ
สถานที่พิมพ์	ไทยพิมพ์—อักษรสารการพิมพ์	กรุงเทพ ฯ
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา	นายสิทธิชัย	ปรีกัมส์

บริการสมาชิก

- ท่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบและวินัยข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลังหรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ “บรรณาธิการ” วารสารนี้
- จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท สมาชิกปีละ ๕๐ บาท รวมค่าส่ง บอกรับเป็นสมาชิกได้ที่ ผู้จัดการสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพินธุโลก โทร. ๒๘๑๕๕๕๕ หรือ ๒๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๔
- กรุณาส่งเงินในนาม ผู้จัดการสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. โดยส่งจ่ายเงินที่ ป.ท. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

บทบรรณาธิการ

เครื่องแบบข้าราชการ

มติ คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเครื่องแบบข้าราชการพลเรือน ครึ่งล่าสุดเป็น ความเคลื่อนไหวซึ่งไม่ควรปล่อยให้ผ่านไปเฉย ๆ แม้ว่าในระยะเวลาเดียวกันนี้มีเรื่องที่สำคัญ ๆ หลายเรื่อง เช่น การปรับปรุงเงินเดือนและสวัสดิการข้าราชการ การพิจารณาแก้ไขกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน ตลอดจนการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องราคาน้ำมัน ซึ่งน่าสนใจและข้าราชการส่วนใหญ่รอฟังผลกันอย่างใจจดใจจ่อยิ่งกว่าเครื่องแบบข้าราชการมากมายก็ตาม

สาระของ มติ คณะรัฐมนตรีข้างต้นคือรับหลักการแห่งร่างกฎสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับเครื่องแบบข้าราชการพลเรือน พร้อมกับมีมติเพิ่มเติมนโยบายการแต่งกายของข้าราชการ โดยให้ หัวหน้าส่วนราชการชักชวนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแต่งเครื่องแบบด้วยความสมัครใจ ไม่ต้องถึงกับบังคับให้แต่งกัน

รายละเอียด มติคณะรัฐมนตรีและเครื่องแบบข้าราชการที่ประกาศใหม่มีปรากฏในวารสารฉบับนี้แล้ว

โดยนัยมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว พออนุมานได้ว่า ในเรื่องเครื่องแบบยังไม่มี ความจำเป็น ต้องคิดออกแบบให้วิจิตรพิสดารไปจากเดิม เพียงแต่ปรับปรุงข้อกำหนดของอินทรีจากชั้นจัตวาตรีโท เอก พิเศษ ให้เป็นข้าราชการสามัญตำแหน่งระดับต่าง ๆ และสำหรับ ข้าราชการ หญิง ได้ ออกแบบเครื่องแต่งกายเพิ่มเติมเพื่อความสวยงามและเหมาะสมขึ้นเท่านั้น ส่วนการแต่งกายก็ต้องการให้ข้าราชการมีความรู้สึกอยากแต่งเครื่องแบบข้าราชการด้วยตนเองยิ่งกว่าแต่งเพราะถูกบังคับ

จึงเกือบจะกล่าวได้ว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเครื่องแบบข้าราชการแต่ประการใดไม่ว่าในแง่หลักการและวิธีปฏิบัติ โดยเฉพาะปัญหาการแต่งเครื่องแบบข้าราชการในช่วงปรับใช้ในระบบจำแนกตำแหน่ง ซึ่งก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ และมีเสียงเรียกร้องให้ปรับปรุงเครื่องแบบข้าราชการเสียใหม่ เป็นการด่วน เพราะตามข้อเท็จจริงเครื่องแบบ ข้าราชการเป็น อุปสรรคที่ขัดขวางการเข้าถึงประชาชน ของข้าราชการและตรงกันข้าม

กับวิธีการที่ต้องการให้ข้าราชการเลิกกระทำตัวเป็น
เจ้าขุนมูลนาย ทำให้ช่องว่างระหว่างข้าราชการ
กับประชาชนมีมากขึ้นในหมู่ข้าราชการก็จะพากัน
แบ่งแยกแตกกลุ่ม เพราะการแต่งเครื่องแบบก่อให้เกิด
ความรู้สึกทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย หรือเกิด
ปมต้อยแก่ข้าราชการจำนวนไม่น้อย ซึ่งปฏิบัติราชการ
เป็นเวลา ๑๐ ถึง ๒๐ ปี แต่กลับแต่งเครื่องแบบที่
มีเครื่องหมายแสดงเหมือนกับผู้ที่เพิ่งเข้ารับราชการ
ได้เพียงวันหรือสองวัน เช่นกรณีตำแหน่งระดับ ๓, ๔
แต่งเครื่องแบบอย่างเดียวกัน อย่างนี้เป็นต้น

การพิจารณาเรื่องเครื่องแบบข้าราชการ จึง
ควรต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และรับฟังปัญหา
พร้อมทั้งเหตุผลในแง่ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การกำหนด
หลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติทั้งหลาย เป็นไปเพื่อ
ประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ตามสมควร

ในแง่ของหลักการและทางปฏิบัติ เครื่อง
แบบข้าราชการเกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ได้แก่ ความ
มีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความประหยัด
ประสิทธิภาพในการทำงาน การเข้าถึงประชาชน
การใช้อำนาจหน้าที่ ตลอดจนทัศนคติของข้าราชการ
ซึ่งมีข้อคิดเห็นบางประการต่อไปนี้คือ

เกี่ยวกับระเบียบวินัยเชื่อว่ามีส่วนสัมพันธ์
กับการแต่งเครื่องแบบอยู่บ้าง เพราะการบังคับให้
แต่งเครื่องแบบเป็นกิจวัตรประจำวัน เท่ากับเป็น
การฝึกหัดในเบื้องต้นให้อยู่ภายในกรอบระเบียบแบบ

แผนที่กำหนดขึ้น การปฏิบัติเช่นนี้ ในที่สุดย่อม
สร้างนิสัยความมีระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว
เช่นเดียวกับบุคคลในเครื่องแบบ เช่น ตำรวจ ทหาร
เป็นต้น ซึ่งปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีระเบียบ
วินัยมากกว่าคนกลุ่มอื่นเสมอ

การเป็นคนที่มีระเบียบวินัยจึงนำไปสู่ความ
สามัคคีในหมู่คณะ ผลอันนี้จะป้องกันการ
แตกแยกแบ่งกลุ่ม ก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ รู้-
จักให้อภัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันเป็นสัจ-
ชาติญาณของมนุษย์โดยทั่วไป

ในเรื่องของความประหยัด คงเห็นพ้องกัน
ว่าถ้าจำเป็นต้องแต่งเครื่องแบบตลอดไปแล้ว จะลด
ค่าใช้จ่ายในการแต่งกายมาปฏิบัติราชการตามสมัย
นิยมได้มาก โดยเฉพาะทำให้ข้าราชการไม่ต้องเสีย
เวลาในเรื่องการแต่งกายมากเกินไปด้วย แต่สำหรับ
ในระยะแรกที่จำเป็นต้องแต่งเครื่องแบบข้าราชการ
อาจสร้างหนี้สินแก่ข้าราชการ บางส่วนเพิ่มขึ้น
เพราะต้องกู้ยืมเงินเพื่อจัดหาเครื่องแบบข้าราชการ
ก็เป็นได้

แต่ถ้าว่ากันถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
ราชการ กับการแต่งเครื่องแบบข้าราชการ ยังไม่
พบหลักฐาน ที่เชื่อถือได้ว่า มีความสัมพันธ์กัน มาก
น้อยเพียงใด ซึ่งในส่วนของราชการนั้นควรต้องมอง
จากผลงานและบริการที่ประชาชนได้รับ รวมทั้ง
ศรัทธาที่ประชาชนมีต่อราชการยิ่งกว่าเรื่องอื่นใด

สำหรับสิ่งที่จะ บั่น ทอน ประสิทธิภาพของ
ราชการก็พึงต้องใคร่ครวญให้จงหนักด้วย

มาถึงปัญหาใหญ่ที่ต้องระมัดระวังให้มาก ก็
คือการเข้าถึงประชาชนของข้าราชการ ซึ่งในยุค
ปฏิรูปการปกครองประเทศนี้ ข้าราชการเปรียบ
เสมือนสื่อกลางที่ถ่ายทอดแนว นโยบายการปฏิรูป
ของรัฐบาลไปสู่ประชาชน และประชาชนจะรับรู้
และมีส่วนร่วมในการ ปฏิรูปการปกครองประเทศ
เพียงใด ย่อมขึ้นกับการปฏิบัติของข้าราชการเป็น
สำคัญ

รัฐบาลจะคิดจะทำอะไร ก็มองเห็นได้จาก
การกระทำของข้าราชการทั้งหลายนั้นแหละ

การเข้าถึงประชาชนเป็น ปัญหาสำคัญและ
เป็นปัญหาชี้ขาดว่ารัฐบาลจะพาแพ้วแก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์หรือไม่ เพราะยุทธศาสตร์ของสงครามชิงคน
นั้น เงื่อนไขอยู่ที่ประชาชนส่วนใหญ่จะให้การ
สนับสนุนกับฝ่ายใด ซึ่งก็แล้วแต่เครื่องมือของรัฐบาล
คือ บรรดา ข้าราชการทั้ง หลายจะต้อง ประพฤติ
ปฏิบัติให้เป็นที่ยศรัทธาแก่ประชาชน จะต้อง
เลิกวางตนเป็นเจ้าขุนมูลนายหรือยุติการ ฉวยโอกาส
กอบโกยผลประโยชน์ บน ความทุกข์ยากเดือดร้อน
ของประชาชน

จึงเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไขทัศนคติของข้าราชการ
เสียก่อนในขั้นต้น โดยต้องปฏิรูปความคิดและ
การปฏิบัติของข้าราชการเป็นการด่วน

อันที่จริงเรื่องนี้มิใช่ปัญหาอันเนื่องมาจาก
เครื่องแบบข้าราชการเพียงอย่างเดียว เพราะทัศน-
คติเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อม ที่หล่อ หลอม ให้ ข้าราชการ
มีความคิดและ ประพฤติปฏิบัติในแนวทาง
นั้น จะแต่งเครื่องแบบหรือไม่แต่งก็มีผลเท่ากัน

แต่เครื่องแบบข้าราชการ, เชื่อว่าเป็นส่วน-
หนึ่งที่เกี่ยวพันกับทัศนคติที่ต้องปรับปรุงแก้ไขของ
ข้าราชการทั้งหลายด้วย

ลอง พิจาร ณา ถึงข้อ เท็จ จริง ในการปฏิบัติ
ราชการที่ต้องติดต่อกี่ยวข้องกับประชาชนทุกเมื่อ
เชิ้อวัน เท่าที่ผ่านมาประชาชนยังมองเห็นข้าราชการ
เป็นผู้มีอำนาจวาสนาให้การนับถือยำเกรงโดย
ไม่สมควร เป็นเหตุให้ข้าราชการจำนวนไม่น้อย
สำคัญตนเองผิดไป และประพฤติดุปฏิบัติในลักษณะ
อภิสิทธิ์ชน หรือกดขี่ข่มเหงประชาชนตามใจชอบ

การแต่งเครื่องแบบที่แสดงฐานะข้าราชการ
ในการปฏิบัติราชการเกี่ยวข้องกับประชาชน จึง
อาจเป็น สาเหตุ หนึ่ง ที่ทำให้ ข้าราชการ หลงไป ใน
ทางนี้ ได้เหมือนกัน

ยังไม่มีข้อยุติ ในเรื่องเครื่องแบบข้าราชการ
แต่เนื่องจาก เป็นระเบียบ ปฏิบัติ ที่เกี่ยว ข้อง กับข้าราชการ
ทุกคน ดังนั้นหากข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์
ในปัจจุบันก็ขอจะ เสนอความคิดเห็น เพื่อประกอบการ
พิจารณาปรับปรุงได้เสมอ ๑๕

กฎของปาร์กินสัน-แนวคิดบอวนักบริหาร

บุญวัฒน์ วิสกุล

ผู้เห็นหน่วยงานบางหน่วยขยายใหญ่โต และมีข้าราชการปฏิบัติงานมากขึ้น อาจเข้าใจผิดไปหมด ถ้าคิดว่าหน่วยงานนั้น มีงานที่ต้องทำมากขึ้น ในข้อเท็จจริงนั้นอาจเป็นไปได้ว่า งานที่ต้องทำนั้น อาจมีปริมาณคงเดิม แต่มีการทำงานให้ยืดเยื้อออกไปเต็มเวลา จนดูประหนึ่งว่ามีงานต้องทำมากขึ้น

นาย Northcote C. Parkinson อาจารย์มหาวิทยาลัยชาวอังกฤษ ได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยให้ชื่อว่า "กฎของปาร์กินสัน" (Parkinson's Law) หนังสือเล่มนี้ มีเนื้อหา

เกี่ยวกับการบริหารงาน อันเป็นแนวคิดที่ดีของนักบริหารหลายประการ ทั้งนี้ อาจารย์ปาร์กินสันอาศัยข้อเท็จจริงที่ปรากฏ วางเป็นหลักสูตรทางคณิตศาสตร์หลายสูตรด้วยกัน อาจารย์

ปาร์किनซัน ยังเขียน เรื่อง ทำนอง เย้ยหยัน การบริหารงาน และสอดแทรกเรื่องให้ตลกขบขันชวนอ่าน ทำให้หนังสือ “กฎของปาร์किनซัน” 4 ข้อลือชาต้องตีพิมพ์เผยแพร่หลายครั้งหลายหน และปรากฏอยู่ในตำราด้านการบริหารงานอยู่ทั่วไป ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอความคิดเห็นของอาจารย์ปาร์किनซัน ๒ เรื่อง สำหรับเป็นแง่คิดของนักบริหาร ดังนี้

๑. “กฎของปาร์किनซัน” ที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ กฎของการขยายตัวของหน่วยงาน ซึ่งปาร์किनซันกล่าวว่า “งานทั้งหลายนั้นมักจะขยายตัวออกไปให้เต็มเวลาที่มียู่” โดยยกตัวอย่างการเขียนโปสเตอร์ของหญิงชราที่มีเวลาว่าง เพื่อส่งไปให้หลานสาว หญิงชราผู้นั้นอาจใช้เวลาทั้งวันในการหาโปสเตอร์ เขียนและเดินไปส่งที่ตู้ไปรษณีย์ ขณะทำงานเดียวกันนี้ ผู้ที่มีกิจธุระมากอาจใช้เวลาเพียง ๓ นาทีเท่านั้น ด้วยเหตุนั้น ปาร์किनซันจึงให้ความรู้ ว่า งานบางประเภทโดยเฉพาะงานเกี่ยวกับหนังสือ มีความยืดหยุ่นได้ตามเวลาที่ต้องการ ฉะนั้นในบางครั้งจึงไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ระหว่างงานที่ทำกับจำนวนข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานนั้น ผู้ที่เห็นหน่วยงานบางหน่วยขยายใหญ่โต และมีข้าราชการปฏิบัติงานมากขึ้น อาจเข้าใจผิดไปถนัดคิดว่าหน่วยงานนั้น มีงานที่ต้องทำมากขึ้น ในข้อเท็จจริงนั้นอาจเป็นไปได้ว่า งานที่ต้องทำนั้นอาจมีปริมาณคงเดิม แต่มีการทำงานให้ขะเคยออกไปเต็มเวลา จนดู

ประหนึ่งว่ามีงานต้องทำมากขึ้น ซึ่งต้องขยายหน่วยงานและขยายจำนวนข้าราชการในที่สุด

ในการอธิบายกฎของการขยายตัว ปาร์किनซันอธิบายเพิ่มเติมว่ามีลักษณะสำคัญ ๒ ประการที่เกี่ยวกับข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน คือ

๑. ข้าราชการต้องการเพิ่มจำนวนผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องการผู้ที่เป็นศัตรู

๒. ข้าราชการทำงานเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

ในข้อแรกมีการขยายความว่า เมื่อนาย ก. รู้สึกว่ามีงานต้องทำเพิ่มมากขึ้น จนทำให้กำลังวังชาลดน้อยถอยลง นาย ก. จะมีทางเลือกอยู่ ๓ ทาง คือ ลาออกจากงานนั้น แบ่งงานครึ่งหนึ่งให้กับเพื่อนชื่อนาย ข. หรือเรียกร้องให้เพิ่มคน ปาร์किनซันกล่าวว่า ไม่เคยมีตัวอย่างในประวัติศาสตร์ที่ข้าราชการผู้รู้สึกว่า มีงานมากคิดจะลาออก เพราะการลาออกจากราชการทำให้เสียสิทธิการได้รับบำนาญ การแบ่งงานให้เพื่อนครึ่งหนึ่งก็ไม่กระทำกัน เพราะทำให้เกิดคู่แข่งขึ้น ซึ่งอาจแย่งตำแหน่งเหนือซึ่งตนรอคอยอยู่ได้ ทางเลือกมีอยู่ทางเดียวคือ ขอข้าราชการที่อ่อนอาวุโสเพิ่มอีก ๒ คน ให้อยู่ได้บังคับบัญชาของตน การที่ต้องขอข้าราชการมากกว่า ๑ คน หรือมากกว่านั้น ก็เพื่อป้องกันมิให้มีการแย่งตำแหน่งเหนือที่ตนรอคอย และต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหลายคน นั้น ต่างเฝ้าระวังซึ่งกันและกัน ลักษณะเช่นนี้จะเกิดอยู่เป็น

ประจำในองค์การ เมื่อข้าราชการรู้สึกว่ามีงานมากขึ้น เป็นผลให้องค์การขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ และมีสายการบังคับบัญชาซับซ้อนขึ้นเป็นลำดับ

ในข้อสองปาร์กินสันอธิบายให้เห็นว่า จากงานที่คนๆ เดียวเคยทำอยู่นั้นเมื่อขยายจำนวนข้าราชการออกไป และมี การทำงาน ตามลำดับชั้นเช่นนี้ ทำให้งานต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ มากขึ้น เช่นงานร่างและเซ็นหนังสือที่นาย ก. เคยทำ ต้องผ่านการเสนอแนะความเห็น การแก้ไขข้อความ เติมข้อความ จากเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายซึ่งแม้

๕.๑๓—๖.๕๖ เปอร์เซนต์ต่อปี และเพื่อพิสูจน์สูตรดังกล่าวนี้ ได้พิจารณาสถิติจำนวนทหารเรือในกระทรวงทหารเรือ อังกฤษ หลัง สงครามโลก ครั้งที่หนึ่งเป็นเกณฑ์ ซึ่งปรากฏว่าในระยะนั้นมีการลดกำลังรบทางเรือ แต่จำนวนทหารเรือเพิ่มขึ้นตลอดมา นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาสถิติจำนวนข้าราชการในกระทรวงอาณานิคมในระยะหลังสงครามโลกครั้งที่สองด้วย ซึ่งก็มีแนวโน้มของอัตราการเพิ่มข้าราชการในกระทรวงนี้เช่นเดียวกัน ทั้งๆที่อาณานิคมของอังกฤษลดน้อยลงเป็นลำดับ ทำให้เห็นว่า

หน่วยงานใด ยังมีความใหญ่โตขึ้นเท่าใด ยังทำให้ผู้บริหารหน่วยงานนั้นมีอำนาจ มีเกียรติ ชื่อเสียง และมีผลประโยชน์มากขึ้นเท่านั้น

จะผ่านขั้นตอนแล้วก่อนลงนาม นาย ก. ก็ต้องแก้ข้อความจนเหมือนกับตนเป็นผู้ร่างเอง ยิ่งกว่านั้น นาย ก. ยังต้องขบคิดปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคลที่อยู่ใต้บังคับบัญชาอีกมากมายพร้อมกันไปด้วย

ลักษณะ ๒ ประการดังกล่าวนี้ ทำให้มีการขยายงานออกไปได้มาก และเพิ่มความสับสนซึ่งบางกรณีอาจไม่มีความจำเป็นต้องเป็นเช่นนั้นเลย “ไม่มีข้าราชการคนใดนั่งอยู่เฉยๆ ทุกคนทำงาน แต่กลับสร้างความปวดเศียรเวียนเกล้าให้แก่ผู้บริหารงานมากขึ้นกว่าเดิม”

ปาร์กินสันยังได้ใช้สูตรทางคณิตศาสตร์คำนวณอัตราการเพิ่ม ของข้าราชการ ในหน่วยงานแต่ละปี ซึ่งปรากฏผลว่าอัตราเพิ่มเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง

การเพิ่มจำนวนข้าราชการ จนทำให้หน่วยงานขยายตัวขึ้น อาจไม่ใช่ว่าจำเป็นเสมอไป

ผู้เขียนใคร่ ขอเสนอ ข้อสังเกตว่า เป็นที่ยอมรับว่าหากหน่วยงานใด ยังมีความใหญ่โต ขึ้นเท่าใด ยังทำให้ผู้บริหารงานหน่วยงานนั้นมีอำนาจ มีเกียรติ ชื่อเสียงและมีผลประโยชน์มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น จะด้วยความจำเป็นหรือไม่จำเป็นก็ตาม จะมีแนวโน้มว่าหน่วยงานราชการไทย มักจะขยายตัว ตลอดเวลาดังจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบัน ประมาณ หนึ่ง ๆ หน่วยงานราชการต่างๆ จะขอขยายอัตรากำลังข้าราชการเฉลี่ยแล้ว ประมาณ ๒๑,๐๐๐ อัตรา หรือประมาณร้อยละ ๒๒ ของอัตราที่มีอยู่เดิม บางหน่วยงานขออัตราใหม่เพิ่มขึ้นถึง ๑๕ เปอร์-

เข็ญต์ของอัตราที่มีอยู่เดิม ซึ่งเมื่อได้มีการจัดสรรอัตราใหม่แล้ว จะมีจำนวนข้าราชการทั้งหมด เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย ประมาณ ๖ เปอร์เซ็นต์ (ซึ่งจำนวนนี้จะเห็นว่าใกล้เคียงกับสถิติของปาร์กินสันที่กล่าวไว้) สำนักงาน ก.พ. จึงได้มีหนังสือเวียนถึงหน่วยราชการต่าง ๆ ขอให้พิจารณาการตั้งอัตราใหม่อย่างรอบคอบ และขอให้ตั้งไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของอัตราเงินเดือนที่กรมนี้มีอยู่*

ในบางกรณีการขอเพิ่มอัตราตำแหน่งข้าราชการ ของหน่วย ราชการ ต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ในบางกรณีก็ปราศจากเหตุผลที่สมควรอยู่เหมือนกัน เพื่อให้งานดำเนินไปได้ ผู้บริหารงานทั้งหลายมักจะลืมวิธีการอื่น นอกจากการขอเพิ่มจำนวนข้าราชการ เช่นการปรับปรุงแก้ไขวิธีบริหารงานที่ยืดเยื้อให้สั้นและสะดวกขึ้น การคัดเลือกบุคคลสามารถเข้ารับราชการ การปลดถ่ายคนที่ไร้สมรรถภาพ การกระจายอำนาจ การกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจนและการฝึกอบรม เป็นต้น แต่วิธีเหล่านี้จะไม่ช่วยเสริมสร้าง อำนาจบารมี ให้แก่ผู้บริหารงานเท่ากับวิธีการขอเพิ่มอัตราใหม่ ซึ่งเป็นผลให้งานต้องยืดเยื้อออกไป และสร้างความสลับซับซ้อนต่อการบริหารงานมากยิ่งขึ้น ดังที่ปาร์กินสันกล่าวไว้

๒. ในการประชุมเกี่ยวกับการเงิน ปาร์กินสันสร้างกฎขึ้นมากฎหนึ่งเรียกว่า “กฎของ

ความไร้สาระกับเรื่องเล็กน้อย” (Law of Triviality) โดยอธิบายว่า เวลาที่เสียไปแต่ละรายการในการประชุมเกี่ยวกับการเงิน จะกลับกันกับอัตราส่วนของจำนวนเงินที่เกี่ยวข้อง นั่นก็คือ ยังเป็นการ ประชุม ที่ เกี่ยวกับ จำนวนเงินที่สูงจนเท่าใด ยังใช้เวลาประชุมสั้นลงเท่านั้น แต่ถ้าจำนวนเงินยิ่งน้อยลง เวลาของการประชุมจะยิ่งขยายเวลาออกไป ซึ่งปาร์กินสันเห็นว่า จะมีเงินอยู่จำนวนหนึ่งอยู่ตรงจุดที่คณะกรรมการไม่สนใจพิจารณาเลย ผู้ที่สามารถคำนวณจำนวนเงินตรงจุดนี้ได้ ถ้าเห็นว่าจำนวนเงินที่จะต้องพิจารณาสูง จนต้องเสียเวลาพิจารณา ก็อาจจะแยกวงเงินออกจนใกล้เคียงกับจุดนี้ ซึ่งอาจแยกระเบียบวาระการประชุมออกเสีย อันจะทำให้การพิจารณาอนุมัติเงินรวดเร็วขึ้น เพราะคณะกรรมการไม่สนใจจะพิจารณา และปล่อยให้ผ่านไปโดยง่าย เพื่อให้เข้าใจความคิดเห็นของปาร์กินสัน

* หนังสือเวียนของสำนักงาน ก.พ. ค่วนมาก ที่ ตร ๐๘๐๕/ว ๑๑ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ เรื่องการขออัตราเพิ่มใหม่

กว้างขวางออกไป ขอให้ท่านอ่านเรื่องของปาร์กินสัน ซึ่งเขียนบรรยาย การประชุม ของ คณะกรรมการใน ลักษณะที่เป็นคำพูดดังนี้—

* ประธาน : “ขณะนี้เรามาถึงระเบียบวาระที่เก้าแล้ว ขอให้คุณแม็คเฟลรายงาน”

นายแม็คเฟล : “บันทึก ประมาณ การของ เครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูได้แจกให้ท่านกรรมการแล้ว ครับ อยู่ในภาคผนวก ข. ซึ่งเป็นรายงานของอนุ กรรมการ ท่านจะเห็นว่าศาสตราจารย์ แม็คไฟซัน เห็นชอบกับการออกแบบทั่วไป และการวางผังแล้ว ราคาทั้งหมดเป็นเงิน ๑๐ ล้านเหรียญ บริษัทรับเหมาก่อสร้าง แม็คแน็บและแม็คแฮช พิจารณาว่า งานควรเสร็จในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๕๙ คุณ แม็คฟิวดอร์ที่ปรึกษาเตือนเรา ว่างาน จะเสร็จอย่างรวดเร็วไม่ก่อนเดือนตุลาคม ซึ่ง ดร. แม็คฮีนนักธรณีวิทยาที่มีชื่อเสียงเห็นด้วยกับคำเตือนนี้ เพราะมีความจำเป็นบางประการ เกี่ยวกับ การตอกเข็ม ในที่ ลุ่ม แผนผังของอาคารใหญ่ได้แจกให้ท่านแล้ว โปรดดูภาคผนวก ๙ ส่วนพิมพ์เขียวแสดงอยู่บนโต๊ะ สมยินดีให้ข้อมูลเพิ่มเติม ถ้าคณะกรรมการประสงค์ จะทราบ”

ประธาน “ขอบคุณ คุณแม็คเฟล สำหรับ คำอธิบายที่เสนออย่างแจ่มแจ้ง ตอนนี้ผมขอเชิญ ท่านกรรมการแสดงความคิดเห็นได้แล้ว”

มีความจำเป็นต้องหยุดพักที่จุดนี้ และหัน มาพิจารณาความคิดเห็นของกรรมการที่น่าจะมี ขอให้เราสมมติว่ากรรมการมี ๑๑ คน รวมทั้งประธาน แต่ไม่รวมเลขานุการ ในจำนวน ๑๑ คน มี ๔ คน รวมทั้งประธานด้วย ไม่ทราบเลยว่าปฏิกรณ์ปรมาณู คืออะไร ในจำนวนที่เหลือมี ๓ คน ไม่ทราบว่า ปฏิกรณ์ปรมาณูมีไว้ทำไม จำนวนที่เหลือทราบ ความมุ่งหมาย แต่มีเพียง ๒ คนที่มีความคิดน้อย กว่าราคาก่อสร้างควรเป็นเท่าไร คนหนึ่งขื่อนายไอแซคซันอีกคนหนึ่งขื่อนายบรีคเวอร์ ทั้งสอง อยู่ในฐานะที่จะออกความเห็นบางอย่างได้ เราอาจ สมมติให้นายไอแซคซัน เป็นผู้พูดคนแรก

นายไอแซคซัน “ท่านประธาน ผมอยากจะ กล่าวว่า ผมรู้สึกมั่นใจมากกับผู้รับเหมาก่อสร้าง และที่ปรึกษาของเรา แต่ถ้าเราปฏิบัติตามความเห็นของศาสตราจารย์ เลวี ตั้งแต่แรกและให้บริษัท เดวิทและโกเลียท เป็นผู้รับเหมาแล้วผมจะรู้สึก สบายใจมากกว่ากับโครงการก่อสร้างทั้งหมด คุณ ลีออน—แคเนเยล จะได้ไม่ต้องทำให้เรามามัวเสีย เวลากับการเดาสุ่มว่างานจะล่าช้าไปถึงเมื่อใด และ ดร. มอส บูลลีช ก็อาจบอกเราได้แน่นอนว่าต้อง ตอกเข็มหรือไม่”

ประธาน “ผมเชื่อว่าพวกเราทุกคนเห็น ด้วยกับความ กะตือรือร้นของ คุณไอแซคซัน ที่อยาก ให้งานเสร็จด้วยวิธีการที่ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม ผม

* อนึ่ง ทราบว่า สำนักงาน ก.พ. คำวิที่จะยกเลิกเดิมคงกล่าวแล้ว แต่ขอให้หน่วยราชการขอเพิ่มจำนวนข้าราชการ ตามความจำเป็นของปริมาณและคุณภาพของงาน

รู้สึกว่าการแข่งขันข้างเข้านั้นเกินไปแล้ว ถ้าจะหาที่ปรึกษาทางเทคนิคใหม่อีก ผมยอมรับว่ายังจะต้องมีการเซ็นสัญญาใหญ่กันอีก แต่เราได้จ่ายเงินจำนวนมากไปแล้ว ถ้าเราไม่เห็นด้วยกับคำปรึกษาที่เราจ่ายเงินไปแล้ว เราจะต้องจ่ายเงินก้อนใหญ่กันใหม่อีก”

(กรรมการอื่น ๆ พิมพ์แสดงความเห็นด้วย)
นายไอแซคสัน “ผมอยากจะให้มีผู้สนับสนุนข้อสังเกตของผม”

ประธาน “แน่นอน บางทีคุณบริคเวธอาจจะพูดบางอย่างด้วยไปไหมครับ”

นายบริคเวธเกือบจะเป็นคนๆ เดียวที่ทราบว่าคุณกำลังพูดเรื่องอะไร มีเรื่องอยู่มากที่เขาควรพูด เขาไม่เข้าใจจำนวน ค่าก่อสร้างที่ลงตัวที่ ๑๐ ล้านเหรียญ ทำไมมันจึงข้างลงตัวพอที่หนอ ทำไมจึงต้องรีอติงเก่าเพื่อสร้างตึกใหม่ ทำไมจึงกันเงินจำนวนมากสำหรับใช้เพื่อ “การจร” ใครคือนายแมคคีย์ป คนนี้หรือเปล่าที่ถูกบริษัทน้ำมันทรูคเกิลและทราย-อับ ฟ้องเมื่อปีที่แล้ว แต่นายบริคเวธไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นพูดตรงไหนก่อน กรรมการบางคนอาจอ่านพิมพ์เขียวไม่ออกถ้าเขาเอ่ยถึง เขาจะต้องเริ่มอธิบายว่าปฏิกรณ์ปรมาณูคืออะไร และจะไม่มีกรรมการ คนใด ยอมรับ ว่า เขาไม่ ทราบ อะไร เลย ดังนั้น ผู้ไม่พูดอะไรเสียเลยจะดีกว่า

นายบริคเวธ จึงพูดว่า “ผมไม่มีอะไรจะวิจารณ์ครับ”

ประธาน “มีกรรมการคนไหนอยากจะพูด

อีก ค่ะ ยังงั้น ผมขอเสนอว่าแผนและประมาณการได้รับการอนุมัติแล้ว ขอขอบคุณ และผมขอลงนามในสัญญาใหม่ในนามของพวกท่านละนะ (พิมพ์แสดงความเห็นด้วย) ขอขอบคุณ เออละ ขอให้เราพิจารณาระเบียบวาระที่ ๑๐ ต่อไป”

ขอเวลาสัก ๒-๓ วินาที สำหรับเสียงพลิกกระดาษ และม้วนแผนผัง เวลาที่ใช้ในระเบียบวาระที่ ๙ เพียง ๒ นาทีครึ่งเท่านั้น การประชุมเป็นไปด้วยดี แต่กรรมการบางคนรู้สึกไม่สบายใจในการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๙ เขามีข้อสงสัยในใจว่าตนได้พิจารณาดีแล้วหรือ แต่ก็สายเกินไปแล้วที่จะถามโครงการของปฏิกรณ์ปรมาณูนี้ แต่ก่อนที่การประชุมยุติลง เขาอยากจะแสดงให้เห็นว่า เขารู้เรื่องอย่างดีในทุกเรื่องที่พิจารณากัน

ประธาน “ระเบียบวาระที่ ๑๐ ที่จอรรถจักรยานของเสมียนพนักงานบริษัทบ็อคเคอร์ และวูวอม เสนอราคาก่อสร้างเป็นเงินทั้งหมด ๒,๓๕๐ เหรียญ แผนนี้และรายละเอียดเสนอให้ท่านพิจารณาแล้ว”

นายชอฟเลซ “แน่นอน ท่านประธาน เงินค่าก่อสร้างจำนวนนี้มากเกินไป ผมสงสัยว่าหลังคานั้นทำด้วยอะลูมิเนียม ถ้าใช้หลังคาแอสเบสตอสไม่ถูกกว่าหรือ”

นายโฮลฟาส “เกี่ยวกับราคา ผมเห็นด้วยกับคุณชอฟเลซ แต่ผมเห็นว่าถ้าใช้หลังคาเหล็กเคลือบสังกะสีแล้ว คิดว่าอาจสร้างได้ในราคา ๒,๐๐๐ เหรียญหรือถูกกว่านั้น”

นายคาร์ลิง “ท่านประธาน ผมอยากจะพูดเลยไปอีก ผมอยากจะถามว่าที่จอดรถนั้นจำเป็นจริงๆ หรือ เราช่วยเหลือน้ำที่หน้าของบริษัทมากเกินไปแล้ว พวกเขาไม่เคยพอใจเลย นี่คือปัญหาต่อไปพวกเขาต้องการโรงรถอีก”

นายโฮลฟาส “ผมไม่ขอสนับสนุนคุณคาร์ลิงในเรื่องนี้ ผมคิดว่าจำเป็นต้องมีที่จอดรถ ปัญหาอยู่ที่วัสดุที่ใช้และราคา” การถกเถียงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องต่อไป ทุกคนเข้าใจเงินจำนวน ๒,๓๕๐ เหรียญนี้อย่างกว้างขวาง ทุกคนสามารถนึกถึงที่จอดรถจักรยานได้ ดังนั้น การพิจารณาดำเนินต่อไปเป็นเวลา ๔๕ นาที ซึ่งมีผลให้ประหยัดเงินได้ ๓๐๐ เหรียญ ในที่สุดกรรมการก็นั่งลงด้วยความรู้สึกที่ประสบความสำเร็จ

ประธาน “ระเบียบวาระ ๑๑ ค่าเครื่องดื่มในการประชุม คณะกรรมการร่วม ด้านสวัสดิการ

เดือนหนึ่ง ๔.๗๕ เหรียญ”

นายฮอฟเลซ “เป็นเครื่องดื่มอะไรในที่ประชุมนี้”

ประธาน “ผมเข้าใจว่าเป็นกาแฟ”

นายโฮลฟาส “ซึ่งหมายความว่าบ๊หนึ่งต้องจ่าย— ขอคุชิ— ๕๗ เหรียญ”

ประธาน “ใช่แล้ว”

นายคาร์ลิง “จริงหรือท่านประธาน ผมสงสัยว่ามันจะถูกต้องหรือไม่ ที่ประชุมนี้ใช้เวลาประชุมนานเท่าไร”

ได้มีการพูดคุยกันอย่างเผ็ดร้อน อาจมีกรรมการเพียงบางคนที่ไม่อาจแยกความแตกต่างระหว่างแอสเบสตอสและเหล็กเคลือบสังกะสี แต่กรรมการทุกคนทราบว่ากาแฟคืออะไร ควรทำอย่างไร ควรซื้อที่ไหน และควรซื้อหรือไม่ ระเบียบวาระนี้ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที และสิ้นสุด

การพิจารณาโดยขอให้เลขานุการ รับเรื่องไปหาข้อมูลเพิ่มเติม และยังไม่มีความเห็นว่าจะมีการประชุมครั้งต่อไป

ผู้เขียนใคร่ขอเสนอข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า กฎของปาร์ลันซ์นั้นเกี่ยวกับเวลาการประชุมด้านการเงิน อาจไม่เป็นอัตราส่วนดังที่ปาร์ลันซ์อธิบายไว้ เสมอไป แต่เป็นความจริงว่าการประชุมที่มีเรื่องราวยุ่งยากซับซ้อนนั้น มีกรรมการน้อยคนนักจะเข้าใจอย่างลึกซึ้งและให้ความสนใจเป็นพิเศษ ตรงข้ามกับการประชุมเรื่องง่าย ๆ กรรมการทุกคนจะเข้าใจเรื่องหรือปัญหา ซึ่งต่างจะช่วยให้ความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง การบริหารราชการไทย มักนิยมใช้ระบบกรรมการอยู่มาก ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องเสียเวลาไปไม่น้อย กับการ รอคอย ให้กรรมการ ครบองค์ประชุม ตลอดจนเสียเวลาฟังการพูดแสดงความคิดเห็นของกรรมการที่พูดเพื่อเจอ ไม่ตรงประเด็น ยิ่งไปกว่านั้น ในบางกรณีมติของที่ประชุมได้รับอิทธิพลจากกรรมการเพียงคนเดียวหรือบางคนเท่านั้น ทำให้คณะกรรมการไม่มีความหมายอะไรเลย จึงสรุปหนึ่งว่า คณะกรรมการทำให้เกิด “ความไร้สาระ” อยู่ไม่น้อยถึงกับมีการกล่าวกันว่า “The best kind of committee is a committee of one” นั่นคือ ใช้คนเดียวทำงานดีกว่าใช้คณะกรรมการ” ๑๖

การเข้าถึง ประชาชน เป็น หลัก สำคัญ อย่างหนึ่งสำหรับการปฏิบัติงาน ของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกับประชาชน และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น โดยมีข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเป็นสื่อกลาง ถ้าสื่อกลาง คือ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ที่สามารถ สร้าง ความสัมพันธ์กับประชาชนได้ดีเพียงใด ความสัมพันธ์ระหว่าง รัฐบาล กับ ประชาชน ก็ดีขึ้นเพียงนั้น และถ้าหากประชาชนมีความเข้าใจ รัฐบาลดี มีความเชื่อถือและไว้วางใจในรัฐบาล แล้ว รัฐบาลก็จะดำรงอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพ

การเข้าถึงประชาชน

สมาน รังสิโยกฤษฎ์

หากรัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการเข้าถึงประชาชน และดำเนินการอย่างจริงจัง บางทีงบประมาณในการปราบปราม ผ.ก.ค. จะลดลงไปได้บ้าง แทนที่จะต้องเพิ่มอย่างที่แถลงไว้

และนั่นคง ประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองในที่สุด

คำว่า “การเข้าถึงประชาชน” จะมีความหมายแคไหนเพียงใดนั้น ก็สุดแล้วแต่ผู้ใช้ เช่น อาจหมายถึงการเข้าไปหาประชาชนแล้วทำให้ประชาชนรักใคร่นับถือ หรืออาจหมายถึงการเข้าไปนั่งในหัวใจของประชาชน ซึ่งเป็นความหมายในวงแคบ การปฏิบัติก็คงจะอยู่ในวงจำกัด และได้ประโยชน์เฉพาะบุคคลยิ่งกว่าจะได้ประโยชน์แก่ส่วนรวม เพราะผลของการเข้าถึงประชาชน ตามนัย ดังกล่าว จะไม่ ก่อ ประโยชน์ แก่ประชาชน ทั้งในด้านจิตใจ และ ด้านวัตถุ ตามความต้องการของประชาชน

แต่คำว่า “การเข้าถึงประชาชน” ในบทความนี้ เป็นความหมายในนัยกว้าง และเป็นความ

หมายที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ แก่ส่วนรวม คือ หมายถึง วิธีที่ข้าราชการ และ เจ้าหน้าที่ ทุกฝ่าย นำไปสู่ ประชาชน เพื่อให้เกิดผล ทางด้านจิตใจ คือความรักใคร่นับถือ และผลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาวัฒนธรรมพร้อมกันไปด้วย คือ การอยู่ดีกินดีของประชาชนด้วย

ถ้าจะขยายความหมายของคำว่า “การเข้าถึงประชาชน” ตามนัยกว้างนี้ก็จะสามารถแยกไว้ว่าการเข้าถึงประชาชน มีองค์ประกอบ ที่สำคัญ ๕ ประการ คือ

- (๑) วิธีเข้าถึง (approach)
- (๒) ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ (officials)
- (๓) วิธีการเข้าถึงประชาชน(procedures)
- (๔) ผลทางด้านจิตใจ (abstract results)

(๕) ผลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
(concrete results)

๑. **วิธีเข้าถึง** (approach) อาจแยกได้เป็น
๒ วิธี คือ

(๑) **วิธีเข้าถึงเป็นการส่วนตัว**
(personal approach) คือ การเข้าถึงเพื่อก่อให้เกิดความรักไคร่แนบถือนับถือเป็นการเฉพาะบุคคล เช่น การใช้ภาษาเดียวกันหรือภาษาพื้นเมืองเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในความรู้สึก การรับประทานอาหารร่วมกันโดยมิได้แสดงความรังเกียจ ก็ย่อมจะก่อให้เกิดความเลื่อมใสและนับถือเช่นกัน วิธีอื่นๆ ก็ได้แก่ การเป็นผู้ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี มีใจโอบอ้อมอารี ฯลฯ เหล่านี้ แม้จะเกิดผลเฉพาะผู้ปฏิบัติโดยตรง แต่ก็เกิดผลแก่ส่วนรวมโดยทางอ้อมด้วย ถ้าข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติกันอย่างจริงจังแล้ว ก็จะก่อให้เกิดผลแก่ส่วนรวมได้มากที่สุด

(๒) **การเข้าถึงโดยส่วนรวม**
(impersonal approach) คือ วิธีเข้าถึงประชาชนเพื่อให้เกิดผลแก่ส่วนรวม การที่จะนำวิธีการดังกล่าวนี้เข้าไปสู่ประชาชน จำต้องมีการสำรวจวิจัยข้อมูลต่างๆ พอสมควร เพื่อป้องกันการผิดพลาด กล่าวคือ ในเบื้องต้น ควรจะได้ทราบภาวะความเป็นอยู่ ความต้องการของประชาชน ความขัดแย้งหรือปัญหาต่างๆ เช่น เกี่ยวกับสิทธิ การเมือง ศาสนา ภาษา ขนบประเพณี และวัฒนธรรม มาตรฐานการศึกษาของประชาชน ตลอดจนความ

สำคัญของบุคคลต่างๆ ในท้องถิ่นนั้นๆ ก็จะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการเป็นอย่างมาก

วิธีการเข้าถึงประชาชนทั้ง ๒ วิธีนี้ ควรจะดำเนินการควบคู่กันไป โดยนำวิชาการสาขาต่างๆ ที่จะให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลมาใช้ เช่น วิชาประมุขศิลป์ วิชามนุษยสัมพันธ์ วิชาจิตวิทยาสังคม วิธีทำงานร่วมกับประชาชน เป็นต้น นั่นคือ

วิธีการเข้าถึง (approach) + กุศโลบายหรือกลวิธี (tactics) นำโดยข้าราชการและเจ้าหน้าที่ไปสู่เป้าหมาย คือ ประชาชน

๒. **ข้าราชการและเจ้าหน้าที่** (officials)
ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าถึงประชาชนแยกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และข้าราชการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการจากกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทำหน้าที่ในฐานะผู้ประสานงาน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทั้ง ๒ ประเภทนี้ ต้องปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด และควรจะได้ทำการวิจัยร่วมกันก่อนที่จะลงมือทำงานว่า ควรจะได้กำหนดแผนการหรือโครงการขึ้นไว้เป็นหลักในการดำเนินการด้วย

ในการเข้าถึงประชาชนนั้น คุณสมบัติ

ส่วนตัว และพินความรู้ ทางวิชาการ ของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก กล่าวคือ

(๑) คุณสมบัติส่วนตัว ถ้าข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล มีความประพฤติไม่ดี เช่น ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอื้อเฟื้อ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ฯลฯ การเข้าถึงประชาชนก็ไม่อาจบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้

(๒) พินความรู้ทางวิชาการ นอก จากข้าราชการและเจ้าหน้าที่จะต้องมีความประพฤติ ดีแล้ว ยังต้องมีความรู้ทางวิชาการสาขาต่าง ๆ ดี จนสามารถนำไปถ่ายทอด แนะนำประชาชนได้เป็น อย่างดีด้วย เช่น วิชาประมุขศิลป์ วิชามนุษย-สัมพันธ์ วิชาการประชาสัมพันธ์ วิชาศิลปในการ พูดต่อหน้าชุมชน วิชาจิตวิทยาสังคม วิชาการทำ งานร่วมกับประชาชน วิชาศิลปในการเกลี้ยกล่อม วิชาศิลปในการฟัง วิชาการประสานงาน เป็นต้น

ในการติดต่อกับประชาชน ไม่ว่าใน โอกาสใด ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ จะ ต้อง สร้าง ความสัมพันธ์อันดีต่อประชาชน และไม่สร้าง ความ กระทบกระเทือนใจให้เกิดแก่ประชาชนแม้ด้วยเหตุ เล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับหน่วยงานของราชการ ที่จะ ต้องให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง เช่น ที่อำเภอ ก็มีงานทะเบียนต่าง ๆ งานสรรพากร งาน สาธารณสุข งานขออนุญาตต่าง ๆ ฯลฯ การให้ บริการแก่ประชาชน ณ ที่ทำการ เป็นเรื่องที่สำคัญ มาก ประชาชนจะต้องเข้ามารับบริการ เป็นประจำ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นี้จึง

มีความสำคัญมาก การปฏิบัติต่อประชาชนที่ มาติดต่อ ควรจะปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ

- ให้การต้อนรับด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ
- พูดจาไพเราะอ่อนหวาน
- ให้คำแนะนำ ที่ ถูกต้อง ตาม ความประสงค์ของผู้มาติดต่อ
- ไม่แสดงอารมณ์ ต่อ ประชาชน ผู้มาติดต่อ
- จัดสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อย ให้ผู้มาติดต่อพบเห็นได้ง่าย สะดวกแก่การมารับบริการต่าง ๆ
- แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย
- มีเมตตา กรุณาแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ
- มาก่อนเวลาเปิดที่ทำงาน และ กลับหลังจากที่ทำการปิดแล้ว

๓. **วิธีการเข้าถึงประชาชน (Procedures)** หมายถึง วิธี การ ดำเนิน การ เข้า ถึง ประชาชน ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเตรียมการในการวางโครงการ การวางมาตรฐานการปฏิบัติงานของ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ต่อประชาชน วิธีการปฏิบัติต่อประชาชน และกิจกรรมที่จะนำไปให้ถึงตัวประชาชน

เพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการเข้าถึงประชาชน ที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้น อาจแบ่ง ขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงสภาพรายละเอียดต่างๆ ของหมู่บ้าน ตำบล ชุมชน ที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่จะต้องออกไปปฏิบัติงานประจำอยู่ โดย

(ก) สำรวจคน กลุ่มคน จำนวนคน ลักษณะของบุคคล ทัศนคติ ความเชื่อถือ ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ ที่ประชาชนถือปฏิบัติ

(ข) สำรวจสถานการณ์ต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้ทราบถึงอาชีพ รายได้ ทัศนคติความเชื่อถือ ความสนใจทางการเมือง

(ค) สำรวจสิ่งแวดล้อม ต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่คนสร้างขึ้นมา สถานที่ต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน ศาลาประชาคม เป็นต้น

การสำรวจนี้ ถือเป็น พื้นฐาน ของ การเข้าถึงประชาชน เป็นการเข้าไปหาประชาชน ทำความรู้จักกับประชาชน พบปะประชาชน สร้างความสัมพันธ์แก่ประชาชน ให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และนำไปใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนงาน วางโครงการ ตลอดจนหาวิธีการแก้ไขปัญหา และดำเนินงานร่วมกับประชาชนในขั้นต่อไป การสำรวจนี้จะต้องดำเนินการอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลใหม่ๆ และเพิ่มเติมให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

ขั้นที่ ๒ การศึกษาปัญหา การเข้าถึงประชาชนตามขั้นที่ ๑ ก็เพื่อผลการดำเนินงานในขั้นต่อไป ก็คือ การทราบถึงปัญหาที่จะต้องแก้ไขประเภทของปัญหา ซึ่งอาจแยกได้เป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ

(ก) ปัญหา ที่ชุมชน แก้ไขได้ด้วยตนเองทั้งหมด ถ้าได้มีการแนะแนวในทางที่ถูกต้อง

(ข) ปัญหา ที่ชุมชน แก้ไขได้ด้วยตนเองบางส่วน และอาศัยความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน ซึ่งอาจเป็นความช่วยเหลือจากรัฐบาล องค์การเอกชน หรือชุมชนอื่นๆ

ขั้นที่ ๓ การจัดตั้งกลุ่ม คือ การรวมกลุ่มประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น ทั้งนี้เพื่ออาศัยกลุ่มเหล่านั้น เป็นจุดเริ่มต้น ในการดำเนินงานร่วมกับประชาชน และสามารถชักกลุ่มไปในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

(ก) การใช้กลุ่ม เพื่อเรียนรู้ของบุคคล คือ การจัดกิจกรรมในกลุ่มขึ้นเพื่อให้สมาชิกหรือผู้ที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้

(ข) การใช้กลุ่ม เพื่อสร้างกิจกรรมให้เกิดขึ้น สมาชิกของกลุ่มมาปรึกษาหารือกัน ในปัญหาที่เกิดขึ้น และค้นหาวิธีที่จะแก้ไข อาจจะ เป็นการสร้างกิจกรรมให้เกิดขึ้น อันจะนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มอื่นๆ ต่อไปด้วย

ขั้นที่ ๔ การวางโครงการ หมายถึงโครงการ เพื่อนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ตามความต้องการของประชาชน เหตุที่ต้องวางโครงการ ก็เพื่อให้การทำงาน หรือการปฏิบัติงานได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และสามารถเรียนรู้ความจริงต่างๆ ได้ด้วยตนเอง กับเพื่อให้มีการประสานงานกันในทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลดีแก่ประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์และบริการจากโครงการนั้นๆ อย่างเต็มที่

๔. ผลทางค่านิจใจ (Abstract results) ผลทางค่านิจใจ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าผลงานทางด้านวัตถุ ดังจะเห็นได้จากหลักการปกครองประเทศ ซึ่งมีหลักที่ให้ประชาชนยึดมั่นในความมั่นคงของประเทศ ๔ ประการ คือ การยึดมั่น ในสายโลหิต คือ ความเป็นชาติ หรือ สัญชาติ การยึดมั่นในทางศาสนา การเคารพหลักการต่อประมุข ของ ประเทศ และหวงแหน ดินแดน อันเป็นบ้านเกิดเมืองมารดรของตนนั้น ปรากฏว่า เป็นเรื่องทางค่านิจใจเสีย ๓ ประการ คือ การยึดมั่นในสายโลหิต การยึดมั่นในทางศาสนา และการเคารพหลักการต่อประมุขของประเทศ ส่วนทางด้านวัตถุนั้น มีเพียงประการเดียว คือ การหวงแหน ดินแดนอันเป็นบ้านเกิดเมืองมารดรของตน หลัก ๓ ประการที่กล่าวข้างต้น จึงย่อมมีความสำคัญต่อการเข้าถึงประชาชนด้วยในทำนองเดียวกัน

๕. ผลทางค่านิจเศรษฐกิจ และสังคม (Concrete results) หมายถึงการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น อันได้แก่การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การมีที่อยู่อาศัยดี มีเครื่องนุ่งห่มดี มีสถานพยาบาล มีอนามัยดี และมีสิ่งจำเป็นที่ประชาชนต้องการ สำหรับการครองชีพ ตลอดจนการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

จึงเห็นได้ว่า การเข้าถึงประชาชนตามวิธีการดังกล่าวข้างต้น จึงมีลักษณะเป็นการมุ่งที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างข้าราชการและเจ้าหน้าที่กับประชาชน และส่งเสริมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองควบคู่กันไป ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนช่วยตนเอง โดยการช่วยให้เกิดความสนใจให้เกิดความคิดริเริ่ม และมีความสามารถในการสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

หากรัฐบาลจะได้ให้ความสำคัญกับโครงการเข้าถึงประชาชน และจัดให้มีการดำเนินการกันอย่างจริงจัง ปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมไทยในปัจจุบันนี้ก็อาจจะลดน้อยลงไปหรือหมดไปในที่สุด บางทีอาจจะสามารถลดงบประมาณในการปราบปราม ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ลงไปได้ แทนที่จะต้องเพิ่มอย่างที่รัฐบาลได้แถลงไว้ก็ได้ ๑๖

เครื่องแบบข้าราชการ

การใช้ยวชนที่บอรอง

หลังจากที่ราชการไทยได้เปลี่ยนมาใช้ระบบ พี.ซี. ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นต้นมา ชั้นต่างๆ ของข้าราชการที่มีอยู่เดิมถูกยกเลิกไปเป็นระดับตำแหน่งแทน หรือที่เรียกกันสั้นๆ ง่าย ๆ ว่า ซี ดังนั้นเครื่องแบบข้าราชการเดิมที่มีขีดตามชั้นยศของข้าราชการตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับเก่าจึงถูกพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเสียใหม่ให้เหมาะสมและเข้ากันได้กับ ซี เมื่อได้มีการพิจารณาเครื่องหมายกันใหม่ จึงถือโอกาส

เดียวกันนี้พิจารณาเครื่องแบบที่จะสวมใส่กันเสียช่วยให้เหมาะสมและสวยงามกว่าเก่าโดยความร่วมมือจากหลาย ๆ หน่วยงาน จนผลที่สุดเป็นมติ ค.ร.ม. ออกมาอย่างที่เห็น ๆ กันอยู่ทุกวันนี้

หน่วยงานหลายแห่งโดยเฉพาะในต่างจังหวัดมักจะเข้าใจผิดว่ารัฐบาลมีนโยบายจะบังคับให้แต่งเครื่องแบบกันในยุคนี้นี้ ดังนั้นเรื่องเครื่องแบบข้าราชการจึงเป็นเรื่องเกรี้ยวกราวและวิพากษ์กันมาก โดยเฉพาะกับข้าราชการในกรุงเทพฯ ที่แทบจะไม่เคยแต่งเครื่องแบบมาก่อน ปฏิกริยาจากการเชิญชวนของรัฐบาลให้แต่งโดยสมัครใจกับการเชิญชวนอย่างขอร้องแถมบังคับของบางแห่ง จึงมีทั้งพึงพอใจและไม่สออารมณ์ ปฏิกริยาเหล่านี้คงจะเป็นข้อคิดเห็นที่ดีแก่ฝ่ายบริหาร ซึ่งแม้ว่าจะไม่สามารถประมวลมาได้อย่างที่พบเห็นและต้องการ และไม่ควรถือเป็นตัวแทนของข้าราชการส่วนใหญ่ แต่ก็เป็นข้อเสนอแนะที่น่ารับฟังเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการ

เครื่องหมายขีดที่แสดงชั้นยศของข้าราชการ ออกจะเป็นสิ่งที่ทำให้หลายคนหลายกลุ่มผิดหวัง จึงไม่แสดงความยินดีในการติดขัดแม้กระทั่งการแต่งเครื่องแบบ หลาย ๆ คนที่วารสารข้าราชการพบ แสดงความอึดอัดใจอย่างมาก แต่ก็ไม่สามารถจะถ่ายทอดมาแล้วสักวันพึ่งได้เพราะความเกรงกลัวอิทธิพลที่อยู่ข้างบน วารสารข้าราชการจึงถ่ายทอดความเห็น ของข้าราชการได้เพียงตามจำนวน ที่นำมาลงนี้เท่านั้น พร้อมกันนี้ ยังได้สัมภาษณ์ ทศนะ ของประชาชน ที่สร้างความกังขาแก่ข้าราชการจำนวนมากกว่าเครื่องแบบจะเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงประชาชนหรือไม่

อย่างไรก็ดี แม้จะมีการแต่งเครื่องแบบข้าราชการกันหนาตาขึ้นกว่าเดิม แต่ความไม่สมบูรณ์ของการแต่งเครื่องแบบยังคงมีอยู่ ความไม่สมบูรณ์ข้อหนึ่งเท่าที่พบ หากจะกล่าวว่าเป็นของข้าราชการชั้นผู้น้อย ที่มีคนน้อยแต่มีจำนวนมากกว่าชั้นผู้ใหญ่ที่มีคนมากแต่มีจำนวนน้อย ก็คงไม่ผิดจากความเป็นจริงเท่าไรนัก

ชอบที่สุดคือชุดเสื้อ สีอ่อน กระโปรงสีแก่

คุณเสาวณี จันทโรทัย
เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ สำนักงาน
คณะกรรมการเรื่องราวร้อง-
ทุกข์

ดิฉันตั้งใจไว้ว่า ถ้าเป็นไปได้ก็จะสวมเครื่องแบบมาทำงานทุกวัน แม้คนอื่นจะเลิกแต่งดิฉันก็จะแต่งต่อไป เลยตัดมา ๔ ชุด ๔ แบบ ที่ชอบมากที่สุดก็คือเสื้อชุดสีอ่อน กระโปรงสีแก่ สวยมากและประหยัดด้วย ดิฉันตัดมาราคาชุดละประมาณ ๒๕๐ บาท ซึ่งชุดปกติจะราคาสูงกว่า

นี้ และต้องมีหลายชุดเปลี่ยนกัน ถ้าแต่งชุดปกติต้องคอยกังวลเรื่องเข็มกลัด สร้อยคอ ต่างหู ดอกไม้ประดับ แต่งโน่นเต็มนี้ หมกเวลาไปเปล่าๆ แต่เครื่องแบบนั้นคอยกระตุ้นเตือนให้เกิดความรับผิดชอบ ตื่นตัว กระฉับกระเฉงอยู่เสมอ ดิฉันภาคภูมิใจที่ได้แต่งเครื่องแบบ และในสายตาของดิฉันเห็นว่า ผู้อื่นก็มองดูเราอย่างนียมด้วย

เครื่องแบบของดิฉันตัดถูกต้องตามระเบียบทุกชุด เพราะเห็นว่าแต่ละแบบเรียบร้อยเหมาะสมกับข้าราชการทั่วไปอยู่แล้ว ดิฉันไม่เห็นด้วยเลยที่ข้าราชการสตรีบางคนสวมกระโปรงเครื่องแบบผ่าข้าง ผ่าหลัง ทรงหางปลา ดูแล้วขัดความรู้สึกมาก การสวมเครื่องแบบสีซ้ำๆ กัน ทำให้เบื่อ ดิฉันว่าน่าจะเพิ่มสีของเครื่องแบบอีก สีหนึ่งเพื่อใส่สลับกัน สิ่งที่ดิฉันไม่เห็นด้วยอีกอย่างหนึ่งก็คือเครื่องหมายแสดงชั้นยศ ไม่อยากให้มีหรือถ้ามีก็ไม่ควรให้แตกต่างกันจนสังเกตได้ชัดเจน เพราะมันเป็นการ

แบ่งชั้นกันอย่างมาก ความรู้สึกเช่นนี้ คงไม่ได้เกิดขึ้น กับ ดิฉันคนเดียว ที่เห็นอยู่บ่อยๆ คือ ข้าราชการ มักจะถอดเครื่องหมายชั้นยศออกเมื่ออยู่นอกสถานที่ทำงาน สำหรับดิฉันเองไม่ใช่เครื่องหมายนี้ ทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน เว้นแต่ในงานที่เป็นทางการเท่านั้น เรื่องนี้ดิฉันติดใจมาก ส่วนเรื่องอื่นๆ ก็พอสนใจตาม

รัฐบาลน่าจะแจก เครื่องแบบ

คุณจักรา หงสกุล
หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการ-
การเรื่องราวร้องทุกข์

การแต่งเครื่องแบบข้าราชการเป็นประโยชน์ในแง่การติดต่อ เพราะรู้ว่าใครเป็นใครจะได้ไม่ติดต๋อผิดคน เช่นคิดว่าลูกน้องเป็นหัวหน้า และยังเป็นประโยชน์ในด้านวินัยด้วย

เราต้องการข้าราชการพลเรือน ที่เข้มแข็ง เช่น ใน ๘ รุ่งเช้า ข้าราชการพลเรือนเขาเข้มแข็งจริงๆ แม้รัฐบาลจะล้มลุกคลุกคลานเปลี่ยนไปก็สมัยก็ตาม ผมคิดว่าเครื่องแบบสามารถทำให้ข้าราชการเข้มแข็งได้ ความเข้มแข็งจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองและกระชุ่มกระชวยในการทำงาน

ปัญหาลักษณะงาน ของที่นี้ ถ้าแต่งเครื่องแบบดีกว่าหรือไม่ นั้น ผมคิดว่าถ้าคิดถึงลักษณะงานจริงๆ ของที่นี้แล้วเราควรต้องออกไปหาประชาชน เมื่อออกไปหาประชาชนก็ควรแต่งตัวอย่างประชาชน ไม่น่าจะแต่งให้แตกต่างกัน แต่ปัจจุบันเรายังทำได้ไม่ถึงขนาดนั้น แต่ผมคิดว่าเครื่องแบบจะจำเป็นต่อลักษณะงาน หรือไม่ สิ่งสำคัญอยู่ที่การ เข้าหาคน ของ

เรามากกว่า ยกตัวอย่างที่ผมซื้อ กับข้าว หรือ ข้าวของ เอง เมื่อผมแต่งเครื่องแบบใหม่ ๆ ก็ไม่กล้าลงจากรถ แต่นาน ๆ ไปก็ชิน พวกแม่ค้าเขาก็รู้สึกจะสนิทสนมกับผมดี

เมื่อแต่งเครื่องแบบแล้ว การวางตัวก็ย่อมไม่เหมือนเดิม ทำให้ต้องรู้สึกว่าจะต้องเคร่งครัดขึ้น ที่เคยวิ่งขึ้นบันไดมาทำงานอย่างเมื่อก่อนก็ไม่กล้าเสียแล้ว จะปล่อยตัวตามสบายก็รู้สึกจะไม่ได้ แต่ถ้าผมแต่งแล้วให้แม่ค้าประชาชนที่มาติดต๋อ นั่งยอง ๆ ก็ไม่เอา ในส่วนภูมิภาคนั้น ผู้ว่า ฯ เขาจำเป็นต้องแต่ง เพราะต้องวางตัวเพื่อประโยชน์ในการปกครอง ความจริงต่างจังหวัดเขาแต่งมานานแล้ว มีแต่กรุงเทพ ฯ ที่เพ็งจะเกรียวกราวในระยะนี้

อีกอย่างหนึ่งที่เป็นข้อดีของการแต่งเครื่องแบบ คือ สั้นเปลี่ยนน้อยกว่า นี่ผมว่าในระดับผู้ใหญ่ นะ ถ้าเป็นเด็กก็ไม่แน่ใจ พวกผู้ใหญ่จำเป็น ต้อง มี เสื้อนอกกัน คนละหลายตัว ว่าไปก็เหมือนประกวตกัน

ในความเห็น ของผม นั้น ถ้าบ้านเมืองสงบเรียบร้อย ทุกอย่างราบรื่นไม่ต้องเร่งเร้า เครื่องแบบอาจจะไม่จำเป็นเลยก็ได้

ผมว่า ก.พ. น่าจะเสนอให้รัฐบาลแจกเครื่องแบบเลยเพื่อทดแทนเงินเดือนที่เสนอให้เพิ่ม สิ่งนี้เป็น ธรรมเนียม มาแต่โบราณของไทย แล้ว ที่ พระมหากษัตริย์ พระราชทานผ้า แก่ ข้าราชการ แม้แต่ปัจจุบันก็ น่าจะแจกให้ครบ

น่าจะมีการบังคับให้ แต่งเครื่องแบบ

คุณธีระ รัชวิวัฒน์

หัวหน้าแผนกประมวลระเบียบ
และสถิติ กองกลาง สำนัก-
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ผมเห็นว่า การแต่งเครื่อง-
แบบข้าราชการให้ผลดีในแง่ของ
ความประหยัด ความมีระเบียบ
เรียบร้อย และควบคุมได้ง่าย

ในแง่ของความประหยัดก็
คือ ชุดปกติที่ใช้อยู่นั้น โดยทั่ว
ไป ถ้ารวมทั้งเข็มขัดและเน็คไท
ด้วยก็ราคาประมาณชุดละ ๕๐๐
บาท และต้องใช้หลายชุดหมุน
เวียนกัน แต่เครื่องแบบนั้นถ้า
รวมเครื่องหมายและเข็มขัด ด้วย
แล้วก็ชุดละประมาณ ๓๕๐ บาท
มีเพียง ๒ ชุดก็พอใช้ เมื่อใช้
เครื่องแบบแล้วก็มีระเบียบดี ทุก
วันนี้ผมไม่เห็นด้วยเลย ที่ต่างคน
ต่างแต่งตามใจชอบ โดยเฉพาะ
ข้าราชการสตรี บางคนสวมเสื้อ
ยืต บางคนใช้สีฉูดฉาดซึ่งน่าจะ
เก็บไว้ใช้ในโอกาสอื่น มากกว่า
มาปฏิบัติราชการ

ผลดีอีกประการหนึ่งในการ
แต่งเครื่องแบบก็คือ เครื่องแบบ

จะเป็นเครื่องมือในการควบคุมผู้
สวมใส่ เพราะจะแสดงสถานภาพ
ของผู้สวมว่าเป็นข้าราชการก็ย่อม
ละอาย ถ้า จะใช้เวลาราชการไป
นั่งกินเหล้า ไปเดินซื้อของ ผม
จึงเห็นว่าข้าราชการน่าจะแต่ง
เครื่องแบบกันทุกคน ไม่ใช่แต่ง
บ้างไม่แต่งบ้างอย่างที่เป็นอยู่ทุก
วันนี้

จริงอยู่เครื่องแบบอาจจะไม่
สะดวกที่จะใช้ในบางโอกาส เช่น
หลังเลิกงานแล้ว บางคน อาจจะ
ต้องไปงานอื่นต่อ เขาก็บ่นว่า
แต่งเครื่องแบบแล้ว ทำให้ไม่สะดวก
ที่จะไปต่อ ซึ่งผมก็ว่าจริง แต่
อย่าลืมว่า ชุดปกตินั้น ก็ใช้ไม่ได้
ในบางงานเช่นกัน อย่างเช่น
งานศพหรืองานแต่งงาน

ในหน่วยงานของผมไม่ได้
บังคับให้แต่งเครื่องแบบ แต่ใช้
วิธีเชิญชวน และข้าราชการได้
รับเงิน ช่วยเหลือในการ จัด หา
เครื่องแบบคนละ ๒๕๐ บาท เป็น
เงินให้เปล่าจึงไม่มีปัญหามากนัก
และเชื่อว่า ที่นี้เรามีเครื่องแบบ
กัน แล้วอย่างน้อย คน ละ ๑ ชุด
ในแผนกของผม จะแต่ง เครื่อง-

แบบกันในวันจันทร์ ผมคิดว่าน่า
จะมีการบังคับให้ใช้ เครื่อง แบบ
เพราะเท่าที่ได้ยิน ได้ฟัง มา บาง
คนไม่ ยอม แต่ง เครื่อง แบบ ด้วย
เหตุผลที่ว่าไม่ได้บังคับ

ข้อบกพร่องเรื่องเครื่องแบบ
ในแง่อื่น ๆ ผมยังไม่เห็น มี นอก
จากเรื่องเครื่องหมายชั้นยศ ซึ่ง
มีผลในแง่ความรู้สึกของประชา-
ชนที่มาติดต่องาน เครื่องหมายที่
แบ่งแยกชัดเจน จะทำให้ประชา-
ชนหรือผู้มาติดต่อได้ทราบว่าเขา
ควร จะ ติดต่อกับใคร ระดับไหน
เพื่อไม่ให้ต้องติดต่อดิคน ที่ผม
เห็นเช่นนั้น ไม่ได้เป็นการแบ่งแยก
แต่อย่างใด แต่เห็นประโยชน์ใน
ด้าน การ ติดต่oprะสานงานเป็น
สำคัญ

ติดขัดทำให้เกิดมานะ ในการทำงาน

คุณลำเริง วุฒิมานนท์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองอัตร
กำลัง กรมการปกครอง

ผมคิดว่าการแต่งเครื่องแบบข้าราชการทำให้เกิดความประทับใจได้หลายวันและก็ทำให้ไม่ต้องมีการประกวด ประชัน กันว่าใครแต่งตัวสวยหรือไม่สวย เป็นการขจัดความฟุ้งเฟ้อ

เรื่องนี้ ข้าราชการ กรมการปกครอง ไม่เดือดร้อน ในการ ตัดเครื่องแบบใหม่แต่อย่างใด เพราะ ข้าราชการ ของ กรมนี้ ส่วน มาก เคยรับราชการอยู่ในส่วนภูมิภาคมาแล้ว จึงมี เครื่อง แบบ อยู่ก่อน และทางกรม ก็มี สวัสดิการ เงินกู้ ในเรื่องนี้อยู่ การแต่งเครื่องแบบนี้ตอนแรกๆ อาจจะดูตื้อๆ แต่ต่อไปก็ชินไปเอง ในกรมการ

ปกครอง เดียวกัน แต่ง เครื่อง แบบ กันเกือบทุกคน คนที่ไม่แต่งจึงดูแปลกไป การแต่งเครื่องแบบนี้ถ้าไม่มีการบังคับอาจจะเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ขึ้นว่า คนนั้น คนนี้ไม่แต่ง ความเห็นผมว่าน่าจะแต่งกันทั้งหมด เพราะเมื่อเห็นเสื้ออย่างนี้ ด้วยกันก็รู้สึกภูมิใจว่ามีพวก

เรื่องเครื่องแบบ กับการ ทำงาน นั้น ผมคิดว่าเป็นการดีที่ข้าราชการจะแต่งเครื่องแบบเพราะทำให้ประชาชนรู้ว่าเราเป็นผู้รับใช้ของเขา และทำให้ข้าราชการไม่กล้าหละหลวม ต้องพยายามรักษาวินัยให้ดี เพราะใครเห็นก็รู้ว่า เป็นข้าราชการ ส่วนเรื่องเครื่องหมายชั้นยศนั้น พวกข้าราชการชั้นผู้น้อย อาจจะคิดมากว่าเป็นการแบ่งชั้นกัน แต่ผมคิดว่าในมุมมองกลับ ก็อาจ จะทำให้เขาพยายามทำงานให้ดีเพื่อจะได้ก้าวหน้าต่อไป (เมื่อเห็นขีดบนบ่า) ทำให้มีกำลังใจในการทำงาน และ ทำให้เขา เกิด ความภูมิใจ ซึ่ง ทำให้ ต้องรักษาศักดิ์ศรี ของ ข้าราชการ

ควรแต่งตามความสมัครใจ

คุณยุที รามณรงค์
เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
กองอัตรากำลัง
กรมการปกครอง

เป็นการเหมาะสมให้ความสะดวก และประหยัด ในการแต่งเครื่องแบบข้าราชการ ดิฉันเองรู้สึกชอบที่จะแต่งเครื่องแบบเป็นประจำ ประกอบกับเดิมที่เคยรับราชการอยู่ในส่วนภูมิภาคมาก่อน และเมื่อย้ายเข้ามาปฏิบัติราชการอยู่ในส่วนกลาง การแต่งเครื่องแบบ ข้าราชการ จึงไม่ ก่อให้เกิดความหนักใจ หรือปัญหาแต่อย่าง

โต เวลานี้มีเครื่องแบบอยู่แล้ว
๓-๔ ชุด และกำลังจะตัดใหม่
อีก ๑ ชุด ซึ่งดิฉันกำลังเลือก
แบบอยู่ว่าจะตัดแบบไหนดี เพราะ
มีให้เลือกหลายแบบ

สำหรับ ความเห็น เกี่ยวกับ
เครื่องแบบข้าราชการกับการทำ
งานนั้น ดิฉันเห็นว่า การแต่ง
เครื่องแบบ ทำให้เกิด ความ เป็น
ระเบียบ เรียบ ร้อยดี และ ทำให้
ประชาชน ผู้มาติดต่อราชการ
สามารถ แยก ออกได้ ว่าคนไหน
เป็นข้าราชการ ทำให้เกิดความ
สะดวกในการติดต่อราชการและ
เป็น การ บังคับ กัน ทาง อ้อม มิให้
ข้าราชการโกงเวลาทำงานไปทำ
ธุรกิจส่วนตัว

แต่การมีเครื่องหมายชั้นยศ
ควรเลิกไป ควรให้ข้าราชการ
พลเรือน ทั่ว ประเทศ ทุก ระดับ
แต่งเครื่องแบบอย่างเดียวกันโดย
ไม่ต้องมีชั้นยศ แต่อย่างไร
ก็ตาม เรื่องการแต่งเครื่องแบบนี้
ควรขึ้นอยู่กับ ความสมัครใจ ของ
แต่ละบุคคล ไม่ควรเป็นการ
บังคับ

ติดขัดแล้วรู้สึกขมก้นในที่

คุณโสภา มนต์มธุรพจน์
เจ้าหน้าที่พิมพ์คดี ๓ กองฝึก
อบรม กรมการพัฒนาชุมชน

ดิฉัน คิดว่า การให้ข้าราชการ
การ แต่ง เครื่องแบบ ข้าราชการ
ทำงาน ก็เป็น การดี เพราะประ-
หยัด ค่า เครื่อง แต่ง ตัว ลง ไป ได้
บ้าง ไม่ต้องประจบกันว่าคนอื่น
เขาแต่งสวยๆ เราก็อยากสวยบ้าง
แม้ว่า บางที เงินไม่มี ก็ซื้อผ้าแบบ
ผ่อนส่ง ผลคืออีกอย่างในการแต่ง
เครื่องแบบ ก็คือ คง่ายว่าใครเป็น
ใคร และดูเรียบร้อยดีแม้ว่าจะ
ต้องใช้จ่ายเงิน มากหน่อยในตอน
แรกๆ

ดิฉัน เคยเห็น คนติดขัดชั้น
เอกขึ้นคอกชั้นรถเมล์ มีความรู้สึก
ว่าเสียบุคลิก จะติดขัดหรือไม่ก็
ไม่มีผลในการทำงาน นอกจาก
เกิดความรู้สึกขมก้นในที่ ไม่ต้อง
ติดเลยจะดีกว่า เราเคยคุยกันว่า
ถ้าแต่งก็จะไม่ติดขัด เพราะอย่าง
เราอายุมาก ติดขัดเดี๋ยวก็อายุเขา
และมีความรู้สึกเหลื่อมล้ำกันด้วย

เวลานี้ ดิฉัน ยังไม่ได้ แต่ง
เครื่องแบบ กำลังรอๆ ให้ข้า-
ราชการคนอื่นๆ แต่งกันมากกว่า
นี้ เมื่อมีแต่งกันมากๆ หรือมีการ
บังคับเป็นกฎออกมาให้แต่งเครื่อง
แบบดิฉันก็ยินดีจะแต่ง เมื่อแต่ง
เครื่องแบบ กันแล้ว ก็ดู น่าเกลียด
ถ้าจะหนึ่งงาน

ไม่ชอบแต่งเครื่องแบบ

คุณพิสง สุวรรณภาณุ เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒ กรมประชาสัมพันธ์

ไม่ชอบ เครื่องแบบข้าราชการ
การค่ะ เพราะเห็นว่าไม่ใช่สิ่ง
จำเป็นก็เลยไม่แต่ง การที่ว่าแต่ง
แล้วทำให้เกิดมีวินัยขึ้นนั้น ไม่
จำเป็นต้องเอา เครื่องแบบมาบัง-
คับเราก็สามารถมีวินัยได้ การมี
วินัยขึ้นอยู่กับตัว ข้าราชการเอง
เหมือนกับจรรยาบรรณ ของหมอ
ที่จะต้องมีกันทุกคน จึงไม่เห็น
ด้วยที่ว่าเครื่องแบบจะทำให้มีวินัย
ดีขึ้น

เรื่อง ความ ประหยัด นะคะ
ในระยะเริ่มต้นนี้ ไม่ประหยัด
หรอกค่ะ เพราะอย่างน้อยก็ต้อง
ตัด ๓ ชุด ราคาก็ไม่ถูกกว่าชุด
ธรรมดาที่ใส่ เท่าที่ดูราคาผ้าที่
ตัดเครื่องแบบ ตกเมตรละ ๘๐—
๙๐ บาท ซึ่งชุดธรรมดาเราอาจ
ซื้อผ้าเพียงเมตรละ ๒๐—๓๐บาท
มาตัดก็ได้ ถ้าจะว่าเครื่องแบบ
ใช้ทนกว่าก็เป็นไปไม่ได้ เพราะ
ชุดธรรมดาที่เราใส่กันก็ใช้ทนได้
๓—๔ ปี เช่นกัน เรื่องประหยัด
หรือไม่อยู่ที่ตัวคน ถ้าหากเป็น

คนไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่คิดแต่งตัวเพื่อ
ประกวดประชันกัน

แต่ถ้าจะให้ข้าราชการประ-
หยัดจริงๆ ต้อง บังคับให้ใส่เสื้อ
ขาวกระโปรงสีดำน้าตาล หรือ
กรมท่าก็ได้ เพราะเสื้อผ้าพวกนี้
สามารถ ซื้อ ได้ใน ราคา ถูก กว่า
อย่าง เช่น ผ้าโพเรสสีขาว เมตรละ
๑๕ บาทเท่านั้น และถ้าจะให้
รู้ว่าใคร เป็น ใคร เพื่อ สะดวกแก่
ประชาชนที่มาติดต่อก็ติดป้ายชื่อ
สติกะ ราคาที่ถูกกว่าด้วย

สำหรับเครื่องหมายที่ติดบน
บ่า คือการ แบ่งชั้น ของคน อย่าง
ชัดเจนที่สุด มีผลเสียในด้านจิตใจ
ต่อการ ทำงานด้วย เพราะคนที่ช
ต่ำ ๆ เวลาเห็น ชัดมาก ๆ บนบ่า
จะมี ความรู้สึก เหมือน ถูกข่ม อยู่
ตลอดเวลา

เครื่องแบบข้าราชการไม่ได้
มีผลต่อการทำงาน ไม่ได้ทำให้
คนแต่งแล้ว เกิดความ กระตือรือ
ร้นในการทำงานมากขึ้น เรื่องนี้
อยู่ที่ ความรับผิดชอบ ของตัว เรา
เองมากกว่า และก็ไม่ได้ทำให้
ลูกน้องยำเกรงเพื่อ ผลประโยชน์

ในการบังคับบัญชาแต่อย่างใด ถ้า
เครื่องแบบ สามารถ ทำให้ง่ายต่อ
การบังคับบัญชาจริงๆ แล้ว ก็
แสดงว่าลูกน้อง มีความเคารพยำ
เกรงต่อผู้บังคับบัญชาไม่เสมอดัน
เสมอปลาย

แต่ เครื่อง แบบ ทำให้ประ-
ชาชนเห็นแล้วเกิดความกลัวมาก
กว่า โดยเฉพาะกับคนต่างจังหวัด
ซึ่งไม่เป็นผลดีเลย อย่างเช่นพวก
ตำรวจเพียงยศนายสิบเท่านั้น พอ
เห็นเขาก็กลัวกันแล้ว

ที่ นี้ เราไม่ บัง คับ ให้ แต่ง
เพียงแค่เชิญชวนเท่านั้นซึ่งคิดว่า
ดีกว่าการบังคับ เพราะคนเรา
ไม่ชอบการบังคับ แต่สีกากีก็เป็น
สีที่ เหมาะแก่ ภูมิอากาศ บ้านเรา
เครื่อง แบบ ใหม่ ของ ผู้หญิง สวย
กว่าแบบเก่า แต่ถึงอย่างไรก็ไม่
ชอบแต่งค่ะ

กลัวคนแต่งเครื่องแบบ แต่ก็อยากให้แต่ง

คุณบุญชู ปลื้มอารมณ์
ชาวไร่จิง กรุงเทพฯ

น้ำไม่ทราบหรอกค่ะว่า ชีตบน บ่า ของ ข้าราชการ หมายถึงอะไร น้ำดูเครื่องหมายไม่เป็น รัฐ แต่เพียงว่า ใครติด เครื่องหมาย ก็คงใหญ่กว่าคนที่ไม่ติด ส่วนมากเวลาน้ำไป ติดต่อกับ ทาง อำเภอมักจะคิดว่าใครอยู่ใกล้ ก็ติดต่อกับคนนั้น ไม่ได้เลือกดูคนมีเครื่องแบบหรอกค่ะ แต่ถ้าแต่งเครื่องแบบแล้วคุณมีหลักฐานดีกว่า แล้วก็ เป็นระเบียบดี ทำให้รู้ว่าคนไหนเป็นเจ้าหน้าที่ ไม่งั้นเขาแต่งตัว ธรรมดา เดิน ออก มาข้างนอก นี่ก็ ไม่รู้ว่า เป็น เจ้าหน้าที่หรือเปล่า

เวลา น้ำ ติด ต่อ กับคนแต่งเครื่องแบบ น้ำก็มีความรู้สึก

เกรงเขานิตๆค่ะ คล้ายกับว่าเขาใหญ่กว่า แต่ถ้าน้ำติดต่อกับคนที่ไม่แต่งเครื่องแบบก็เฉยๆ ไม่รู้สึกเกรงอะไร ที่จริงแล้วก็เหมือนกับกลัวเครื่องแบบ แม้จะติดต่อกับ คน ไม่แต่ง เครื่อง แบบ แล้วสบายใจดี แต่ก็อยาก ให้ เขาแต่งเครื่องแบบค่ะ เพราะง่ายดี

น้ำทำไร่ขิงอยู่แถวประจวบคีรีขันธ์แต่ลูก ๆ อยู่ทางนี้เลยต้องไป ๆ มา ๆ เวลาติดต่อกับอำเภอนี้ก็ต้องเสียเวลานานตรงที่หลักฐานไม่ค่อยตรงกัน

แต่งเครื่องแบบทำให้รู้ว่าเจ้าหน้าที่ทำงานหรือเปล่า

คุณไพบูลย์ ทองทัฬห พนักงานรถไฟ กรุงเทพ ฯ

เวลา ติด ต่อ ทาง อำเภอมิปัญหาครับ คือทางอำเภอไม่ค่อยอธิบายให้เต็กรู้ เมื่อเด็ก มาติดต่อทำให้เสียเวลา และผมต้องลางานมาติดต่อให้เอง ผมไม่เห็นแต่งเครื่องแบบกันเท่าไร ถ้าแต่งก็ดี เพราะเจ้าหน้าที่ บางคน ไม่ แต่ง แล้วมานั่งอยู่ข้างนอกนี้ผมก็ดูไม่รู้ แต่ถ้าแต่งเครื่องแบบแล้ว จะได้ว่าเจ้าหน้าที่ เขา ทำงานกัน หรือเปล่า

ผมไม่รู้สึก ว่า การ แต่งเครื่องแบบจะเป็นการข่ม แต่อย่าง บ้าน นอก นี้ไม่แน่เขาอาจคิดว่าเป็นเจ้าใหญ่ นายโตมาก็ได้เวลาผมมาติดต่อถ้าอยู่ใกล้คนแต่งเครื่องแบบ ผมก็จะเลือกติดต่อกับคนที่ แต่ง เครื่อง แบบ มาก กว่า เพราะไม่แน่ใจว่าคนที่ไม่แต่งจะเป็นเจ้าหน้าที่หรือคนข้างนอกมาติดต่อเหมือนกัน ชีตบนบ่าพอจะรู้ว่าใครเป็นหัวหน้า แต่ผมจะติดต่อกับลูกน้องก่อน เพื่อไม่ให้

(อ่านต่อหน้า ๗๖)

กฎหมายและระเบียบใหม่

ที่ สร ๐๕๐๓/ว ๑

สำนักงาน ก.พ.

๕ มกราคม ๒๕๒๐

เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ)

ด้วย ก.พ. ได้ลงมติรับรองและรับทราบการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพของสถาบันการศึกษา ในประเทศ เพื่อบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการ ดังนี้

๑. ผู้ได้รับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.ต.) สาขาจิตวิทยาการศึกษาและ บัณฑิต
อักษรศาสตรบัณฑิต (อ.ต.) สาขาวิชาภาษาไทย ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจ
บรรจุเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ. รับรองว่าปริญญาดังกล่าวเป็นคุณ-
สมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๔ ขึ้น ๓,๐๓๐ บาท

๒. ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า ซึ่งรับจากผู้สำเร็จ
มศ. ๕ หรือเทียบเท่าของคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตธนบุรี—ลาด
กระบัง อาจบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ. รับรองว่าประกาศนียบัตร
ดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๒ ขึ้น ๑,๕๕๐ บาท และ
ผู้ได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต วศ.บ. (ไฟฟ้า) ซึ่งรับจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง ปวส. (ไฟฟ้า) ของคณะวิศวกรรมศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตธนบุรี—
ลาดกระบัง อาจบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ. รับรองว่า ปริญญา
ดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๓ ขึ้น ๑,๗๕๐ บาท

๓. ผู้ได้รับปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาการประถมศึกษา ของคณะศึกษา
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาเคมีและสาขาวิชาฟิสิกส์
ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญใน

ตำแหน่งที่ ก.พ. รับรองว่า ปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน
ระดับ ๓ ขึ้น ๑,๗๕๐ บาท

๔. ผู้ได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์—การสอน) ๕ สาขา คือ
สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยเกษตร-
ศาสตร์ และผู้ได้รับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาครุศาสตร์ ค.อ.ม. (เครื่องกล) ของคณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตพระนครเหนือ อาจบรรจุเข้ารับ
ราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ. รับรองว่า ปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะ
สำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๓ ขึ้น ๒,๒๓๐ บาท

๕. รับทราบการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรี สาขาพยาบาลและผดุงครรภ์ ของคณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วท.บ.
(พยาบาลและผดุงครรภ์) อาจบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ. รับรอง
ว่าปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๓ ขึ้น ๑,๗๕๐
บาท

๖. รับทราบการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ของ คณะ
ครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้ได้รับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ตามหลักสูตรที่ปรับ-
ปรุงใหม่ รวม ๒๖ สาขาวิชา คือ

- ๑) สาขานูบาลศึกษา
- ๒) สาขาการสอนระดับประถมศึกษาตอนต้น
- ๓) สาขาการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
- ๔) สาขาการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
- ๕) สาขาการสอนธุรกิจระดับมัธยมศึกษา
- ๖) สาขาการสอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา
- ๗) สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไประดับมัธยมศึกษา
- ๘) สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ชีวภาพระดับมัธยมศึกษา
- ๙) สาขาการสอนวิทยาศาสตร์กายภาพระดับมัธยมศึกษา
- ๑๐) สาขาการสอนเคมีระดับมัธยมศึกษา
- ๑๑) สาขาการสอนฟิสิกส์ระดับมัธยมศึกษา

- ๑๒) สาขาการสอนชีววิทยาระดับมัธยมศึกษา
- ๑๓) สาขาการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
- ๑๔) สาขาการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาต่างประเทศ
- ๑๕) สาขาการสอนภาษาเยอรมันเป็นภาษาต่างประเทศ
- ๑๖) สาขาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
- ๑๗) สาขาห้องสมุดโรงเรียน
- ๑๘) สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา
- ๑๙) สาขาการสอนอุตสาหกรรมศิลป์ระดับมัธยมศึกษา
- ๒๐) สาขาศิลปศึกษา
- ๒๑) สาขาพลศึกษา
- ๒๒) สาขาสุขศึกษา
- ๒๓) สาขาโสตทัศนศึกษา
- ๒๔) สาขาจิตวิทยาการศึกษา
- ๒๕) สาขาการสอนเด็กพิเศษ
- ๒๖) สาขาการศึกษาอรรถวิ

อาจ บรรจุ เข้า รับราชการ เป็น ข้าราชการพลเรือนสามัญ ใน ตำแหน่ง ที่ ก. พ. รับรอง ว่า
 ปฏิญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๓ ขั้น ๑,๗๕๐ บาท

๗. รับทราบการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ สาขาประถมศึกษา
 ศึกษา สาขามัธยมศึกษาสามัญศึกษา สาขามัธยมศึกษาอาชีวศึกษา และสาขาพยาบาลศึกษา ของคณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ ก.พ. จะพิจารณากำหนดอัตราเงินเดือน
 เป็นราย ๆ ไป

๘. รับทราบ การปรับปรุง หลักสูตร การศึกษาระดับบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๑๙ ของ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ดังนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) ตามหลักสูตรที่ได้
 ปรับปรุงใหม่ รวม ๒๒ สาขาวิชาเอก คือ

คณะวิทยาศาสตร์

๑) คณิตศาสตร์	๕) ฟิสิกส์
๒) คหกรรมศาสตร์	๖) วิทยาศาสตร์
๓) เคมี	๗) วิทยาศาสตร์—คณิตศาสตร์
๔) ชีววิทยา	

คณะมนุษยศาสตร์

- ๑) ตรียางคศาสตร์
- ๒) ศิลปศึกษา
- ๓) ภาษาไทย

- ๔) ภาษาอังกฤษ
- ๕) ภาษาฝรั่งเศส
- ๖) ภาษาเยอรมัน

คณะสังคมศาสตร์

- ๑) ธุรกิจศึกษา
- ๒) ประวัติศาสตร์

- ๓) ภูมิศาสตร์
- ๔) สังคมศึกษา

คณะพลศึกษา

- ๑) สุขศึกษา

- ๒) พลศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

- ๑) ประถมศึกษา

- ๒) เทคโนโลยีทางการศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ

ครูพยาบาล

อาจ บรรจุ เข้า รับราชการ เป็น ข้าราชการพลเรือนสามัญ ใน ตำแหน่ง ที่ ก. พ. รับรอง ว่า
ปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๓ ขั้น ๑,๗๕๐ บาท

๙. ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์หนังจาก
วิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพ อาจบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ.
รับรองว่า ประกาศนียบัตรดังกล่าว เป็น คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งดังกล่าวได้ ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน
ระดับ ๒ ขั้น ๑,๕๕๐ บาท

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

โสรัจ สุจริตกุล

(นายโสรัจ สุจริตกุล)

รองเลขาธิการ ก.พ. ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๒๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๘

๑๘ มกราคม ๒๕๒๐

เรื่อง การขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายการขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม

ด้วย ก.พ. ได้พิจารณาเห็นสมควรวางแนวทางปฏิบัติในการขอให้ ก.พ. พิจารณา กำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม และมีมติให้เรียนขอความร่วมมือมายังส่วนราชการต่างๆ เพื่อถือปฏิบัติในเรื่องนี้ ดังนี้

๑. การขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมในแต่ละปีงบประมาณ ขอให้หัวหน้าส่วนราชการได้ พิจารณาก่อนการลงเสียก่อน แล้วขอไปเท่าที่จำเป็นจริงๆ โดยคำนึงถึงนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อำนาจหน้าที่และปริมาณคุณภาพของงานในส่วนราชการที่ขอตำแหน่งเพิ่มเติม ทั้งนี้ขอได้พิจารณาด้วยว่างานในหน่วยงานใดบ้างในสังกัดมีความจำเป็นลดลง ซึ่งอาจตัดโอนตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนไปใช้ประโยชน์ในส่วนราชการอื่นได้ ก็ขอได้พิจารณาใช้ประโยชน์จากตำแหน่งและ อัตราเงินเดือนที่มีอยู่เดิม โดยไม่ต้องขอให้ ก.พ. พิจารณา กำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม

๒. ขอให้ส่งคำขอตำแหน่งเพิ่มเติมให้กระทรวงเจ้าสังกัดพิจารณาเสียขั้นหนึ่งก่อนที่จะส่ง ไปให้ ก.พ. พิจารณา ทั้งนี้ เพื่อกระทรวงจะได้พิจารณาคำขอของส่วนราชการต่างๆ ในสังกัดให้สอดคล้อง กับนโยบายการบริหารงานตามที่กระทรวงรับผิดชอบ และเพื่อมิให้มีแผนงานหรือโครงการซ้ำซ้อนกัน ระหว่างส่วนราชการในสังกัด

๓. ในการจัดทำคำขอตำแหน่งเพิ่มเติม ขอให้โปรดเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลังของ งานต่างๆ ที่ขอตำแหน่งเพิ่มเติม ชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่จะขอเพิ่มตำแหน่งนั้น และ ของตำแหน่งที่ขอเพิ่มใหม่ ชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องขอเพิ่มตำแหน่ง ตลอดจนแสดงเกณฑ์การ คำนวณจำนวนตำแหน่งที่ขอเพิ่มใหม่ พร้อมกับชี้แจงรายละเอียดอื่น ๆ ตามแบบที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้

๔. คำขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม ให้ส่งถึงสำนักงาน ก.พ. พร้อมกับเอกสารดังกล่าว ในข้อ ๓ โดยครบถ้วน รวม ๒ ชุด ในระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ของปีงบประมาณ ก่อนปีงบประมาณที่ขอตำแหน่งเพิ่มเติม นั้น เช่น ถ้าจะขอตำแหน่งเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็ให้ส่งคำขอไปถึงสำนักงาน ก.พ. ในระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๐ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อ ก.พ. จะได้พิจารณาให้แล้วเสร็จได้ทันก่อนที่สำนักงานงบประมาณจะเริ่มพิจารณาปีงบประมาณประจำปีดังกล่าว หากสำนักงาน ก.พ. ได้รับคำขออนอกเวลาที่กำหนดนี้ จะส่งคืนโดยแจ้งให้เจ้าสังกัดขอใหม่ในปีถัดไป เว้นแต่เป็นการขอในกรณีเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล หรือโครงการใหม่ของรัฐบาล ซึ่งกำหนดขึ้นโดยฉับพลัน หรือมีเงินงบประมาณที่ได้รับเพื่อใช้ในการนั้นไว้แล้วเท่านั้น

แต่สำหรับการขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้ดำเนินการตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๔๐๕/ว ๑๑ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๔ ส่วนกำหนดเวลาส่งคำขอตำแหน่งเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไปยังสำนักงาน ก.พ. นั้น ก.พ. ให้ขยายกำหนดเวลาจนถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐

๕. ในกรณีที่ ก.พ. ได้กำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมให้ไว้ก่อนแล้ว แต่สำนักงานงบประมาณยังไม่ได้จัดสรรเงินให้ครบตามจำนวนตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดให้ไว้ นั้น ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องดำเนินการขอเงินงบประมาณสำหรับตำแหน่งนั้น ไปยังสำนักงานงบประมาณโดยตรง ในปีงบประมาณใดก็ได้ โดยไม่ต้องขอให้ ก.พ. พิจารณากำหนดตำแหน่งให้ซ้ำอีก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมในสังกัดทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

จินดา ณ สงขลา

(จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

โทร. ๒๔๑๓๓๓๓ ต่อ ๑๔, ๒๔, ๔๔

แบบรายการขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม ในปีงบประมาณ พ.ศ.

กรม..... กระทรวง.....

(ส่งพร้อมหนังสือ.....ที่.....ลงวันที่.....)

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
ขอในส่วน ราชการ	โครงการ หรืองาน เรียงตามลำดับ ความสำคัญ	ลำดับ ตำแหน่ง ที่ขอ	ชื่อตำแหน่งใน การบริหารงาน	ชื่อตำแหน่ง ในสายงาน	จำนวน ตำแหน่ง	ค่าจ้าง ประกอบ ค่าขอ

คำอธิบาย

- ช่อง ๑ — ระบุชื่อส่วนราชการที่ขอตำแหน่งเพิ่มเติม เช่น กอง ฝ่าย งาน แผนก หรือที่ทำการ
- ช่อง ๒ — ระบุชื่อโครงการ หรืองานที่ขอเพิ่มตำแหน่ง เรียงลำดับความสำคัญของโครงการ หรืองานจากมากไปหาน้อย
- ช่อง ๓ — แสดงลำดับตำแหน่งที่ขอเพื่อสะดวกแก่การอ้างอิงในการพิจารณา เป็นลำดับตำแหน่งเฉพาะที่ขอเพิ่ม ไม่ใช่เลขที่ประจำตำแหน่งทั้งกรม
- ช่อง ๔ — เป็นชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน เช่น หัวหน้าแผนก
- ช่อง ๕ — เป็นชื่อตำแหน่งในสายงาน เช่น บุคลากร ๔
- ช่อง ๖ — ระบุจำนวนตำแหน่งที่ขอในชื่อเดียวกัน (ชื่อตำแหน่งในสายงาน)
- ช่อง ๗ — ชี้แจงรายละเอียดประกอบค่าขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม ตามนัยข้อ ๓ ของหนังสือเวียนฉบับนี้ ซึ่งถ้ามีข้อความน้อยก็แสดงไว้ในช่องนี้เลย แต่ถ้ามีข้อความมากให้ทำเป็นคำชี้แจงต่างหากตามแบบแนบท้ายรายการนี้ โดยระบุไว้ในช่อง ๗ นี้ แต่เพียงว่าคำชี้แจงประกอบค่าขอตำแหน่งใด อยู่ในเอกสารแนบท้ายหมายเลขใด

คำชี้แจงประกอบคำขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม

๑. ชื่อโครงการ หรืองาน

แจ้งชื่อโครงการหรืองานที่ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม

๒. หน้าที่และความรับผิดชอบของโครงการหรืองาน

อธิบายวัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีดำเนินงานตามโครงการที่ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม หากเป็นเรื่องขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมในงานปกติประจำ ซึ่งมีได้เป็นโครงการ ให้อธิบายหน้าที่และความรับผิดชอบของงานนั้นโดยย่อ

๓. การจัดแบ่งหน่วยงานและอัตรากำลัง

ทำแผนภูมิแสดงการจัดแบ่งหน่วยงานในโครงการ หรือในกอง หรือศูนย์ หรือที่ทำการที่ขอหนดตำแหน่งเพิ่มเติม พร้อมทั้งแสดงอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ทั้งที่มีอยู่เดิม และที่ขอเพิ่มเติม ตำแหน่งใดขอเพิ่มเติมให้ทำเครื่องหมาย + ไว้ในแผนภูมินั้นด้วย

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่เดิมนั้น ให้แสดงทั้งจำนวนตำแหน่งที่มีตัวคนครองอยู่แล้ว ตำแหน่งที่ว่าง ตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัติให้เพิ่มแล้วแต่ยังไม่ได้รับงบประมาณอัตราเงินเดือน จำนวนลูกจ้างประจำ และชั่วคราวที่ใช้ปฏิบัติงานแทนข้าราชการ รวมทั้งจำนวนข้าราชการที่ได้ยืมจากหน่วยงานอื่นมาใช้ในงานที่ขอตำแหน่งเพิ่มเติมนี้แล้ว และถ้ามีการยืมตัวข้าราชการในหน่วยงานนี้ไปใช้ในหน่วยงานอื่น ก็ให้แจ้งด้วย

๔. เหตุผลและความจำเป็นที่ขอตำแหน่งเพิ่มเติม

ชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นที่ขอตำแหน่งเพิ่มเติม เช่น มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กรมเพิ่มขึ้น มีโครงการใหม่ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีหรือตามโครงการช่วยเหลือจากต่างประเทศ ซึ่งมีข้อผูกพันกับรัฐบาล หรืองานเดิมมีปริมาณงานเพิ่มขึ้น จนเกินกว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่จะปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงได้ หรือเพิ่มหน่วยงานขึ้นใหม่เพื่อขยายการปฏิบัติการ เป็นต้น

๕. เกณฑ์การคำนวณจำนวนตำแหน่งที่ขอเพิ่ม

ในการคิดคำนวณจำนวนตำแหน่งที่ขอเพิ่มอาจชี้แจงโดยเปรียบเทียบกำลังคนที่มีอยู่กับการะงานที่ต้องทำ การชี้แจงในข้อนี้จะต้องคำนวณมาตรฐานการทำงานให้ได้ว่า คน ๑ คน ใน ๑ วัน สามารถ

ทำงานในตำแหน่งนั้นได้มากน้อยเท่าใด และภาระงานทั้งปีจะมีเท่าใด เพื่อที่จะคำนวณว่าใน ๑ ปี ใช้คนเท่าใดต่อภาระงานนั้น อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่มากหรือน้อยกว่าเกณฑ์ที่คำนวณไว้หรือไม่ ถ้ามีน้อยกว่าจำนวนเท่าใด ก็ขอเพิ่มขึ้นตามจำนวนนั้น เพื่อประโยชน์ในการคำนวณจำนวนตำแหน่งให้เพียงพอกับปริมาณและคุณภาพของงาน ทั้งนี้ ก.พ. ให้คิดมาตรฐานวันทำงานของข้าราชการปีละ ๒๓๐ วัน วันละ ๖ ชั่วโมง

ตัวอย่าง ในแผนกการหนึ่งมีงานพิมพ์เฉลี่ยแล้วปีละ ๖,๔๔๐ หน้า มีเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดอยู่ ๑ ตำแหน่ง ซึ่งต้องทำงานล่วงเวลาและมีงานค้างอยู่เป็นประจำ แผนกการดังกล่าวจึงประสงค์จะเพิ่มตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดอีก ๒ ตำแหน่ง

กรณีเช่นนี้ จะต้องคิดถึงมาตรฐานการทำงานก่อนว่า ใน ๑ วันทำการ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ คน พิมพ์หนังสือได้กี่หน้า ซึ่งตามมาตรฐานการทำงานพิมพ์ดีดโดยทั่วไป ก.พ. เคยถือว่า เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ คน ควรจะพิมพ์ได้วันละ ๑๕ หน้า

ทั้งปีมีงานพิมพ์ ๖,๔๔๐ หน้า ใน ๑ วัน จะมีงานพิมพ์ $\frac{๖,๔๔๐}{๒๓๐} = ๒๘$ หน้า งานพิมพ์ดีด ๑๕ หน้า จะต้องใช้เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ ตำแหน่ง

งานพิมพ์ดีด ๒๘ หน้า จะต้องใช้เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด $\frac{๒๘}{๑๕} = ๑.๘๖$ ตำแหน่ง

แผนกการดังกล่าวจึงควรมีเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดได้ ๒ ตำแหน่ง ซึ่งขณะนี้มีเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดอยู่แล้ว ๑ ตำแหน่ง

จึงอาจเพิ่มได้อีก ๑ ตำแหน่ง

หากเป็นการเพิ่มตำแหน่งตามเครื่องมือที่ได้รับเพิ่มขึ้น ก็ควรชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือที่ว่าจำเป็นต้องใช้คนมากน้อยเท่าใด เครื่องมือนั้นใช้ครั้งคราวหรือบ่อยครั้งเพียงใด

ทั้งนี้ การคิด คำนวณ จำนวนตำแหน่ง ที่จะต้องใช้ในการทำงาน ตามที่ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มใหม่นั้น ควรชี้แจงให้เข้าใจวิธีคิดอย่างชัดเจน

๖. หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งที่ขอเพิ่มใหม่

ให้ชี้แจงหน้าที่และความรับผิดชอบ ของตำแหน่งเฉพาะที่ขอกำหนดเพิ่มใหม่ เป็นรายตำแหน่ง โดยชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ผู้บังคับบัญชาจะมอบหมายให้ปฏิบัติ ไม่ใช่คัดลอกความในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดมาเป็นคำชี้แจง

ถ้าเป็นการขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มใหม่โดยจัดตั้งสายงานขึ้นใหม่ ซึ่ง ก.พ. ยังไม่เคยกำหนดสายงานนั้นไว้ ให้ร่างมาตรฐานกำหนดตำแหน่งส่งไปประกอบการพิจารณาของ ก.พ. ด้วย

ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๑ มกราคม ๒๕๒๐

เรื่อง เครื่องแบบข้าราชการพลเรือน

เรียน เวียงกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาฎีกาสำนักราชมนตรี ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ พร้อมด้วยภาพเครื่องแบบข้าราชการหญิง

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างฎีกาสำนักราชมนตรี ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอท่านนายกรัฐมนตรีลงนามในฎีกาสำนักราชมนตรีดังกล่าว และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔ ตอนที่ ๗ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๒๐ แล้ว

อนึ่ง เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายด้านการแต่งกายของข้าราชการ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้หัวหน้าส่วนราชการ ชักชวนให้ข้าราชการในบังคับบัญชาแต่งเครื่องแบบ มาปฏิบัติราชการ ตาม ปกติ โดยให้เป็นไปตามความสมัครใจ ไม่เป็นการบังคับ

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๒๔๑๐๐๐๗

(สำเนา)

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี

ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ. ๒๕๒๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๑๘ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พุทธศักราช ๒๕๑๘ นายกรัฐมนตรีออกกฎสำนักนายกรัฐมนตรีไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๙ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๖๐ (พ.ศ. ๒๕๐๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ส่วนที่ ๑

เครื่องแบบทั่วไป

ข้อ ๑ เครื่องแบบข้าราชการประจำการทั่วไป ให้มี ๔ ชนิด คือ

๑. เครื่องแบบปกติ มี ๓ ประเภท

ก. เครื่องแบบปกติขาว

ข. เครื่องแบบปกติกากีคอตั้ง

ค. เครื่องแบบปกติกากีคอพับ

๒. เครื่องแบบครึ่งยศ

๓. เครื่องแบบเต็มยศ

๔. เครื่องแบบสโมสร

ข้อ ๒ ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๑ และข้อ ๔

๑. เครื่องแบบปกติ มีดังนี้

ก. เครื่องแบบปกติขาว ให้ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ข้าราชการชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กระบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีคุ่มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ คุ่ม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักคั่นสีทองสูง ๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทองมีคุ่มโลหะ สีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ คุ่ม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักคั่นสีทองสูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสื้อ

ข้าราชการชาย ให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ใช้คุ่มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ คุ่ม ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านซ้ายด้วย

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เสื้อนอกคอแบบสีขาวแบบคอแหลมหรือคอบ้านแขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวสาคอกมีคุ่มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ คุ่ม สำหรับแบบเสื้อคอแหลม และ ๕ คุ่ม สำหรับแบบเสื้อคอบ้าน มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวผูกผ้าพันคอสีดำเงื่อนกลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายด้วย

(๓) อินทราชนู ให้มีอินทราชนูแข็งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของผ้าพันสักหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมน ติดคุ่มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก อินทราชนูมีลายดังนี้

ข้าราชการการเมืองตำแหน่งรัฐมนตรี บั๊กคั่นสีทองลายข้อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นอินทราชนู

ข้าราชการการเมืองตำแหน่งอื่น ๆ มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตรเป็นขอบ และปัก
คันสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรีนุ หันนี้ ยกเว้นข้าราชการการเมืองที่มีกฎหมาย
ว่าด้วยเครื่องแบบใช้บังคับโดยเฉพาะ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิ-
เมตร เป็นขอบ และปักคันสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรีนุ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๕, ๖ มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็น
ขอบ และปักคันสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรีนุ ไม่เกิน ๓ ใน ๔
ส่วน ของอินทรีนุ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๓, ๔ มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร
เป็นขอบ และปักคันสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๒ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรีนุ ไม่เกินครึ่ง
หนึ่งของอินทรีนุ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็น
ขอบ และปักคันสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๑ ดอก ไม่เกิน ๑ ใน ๔ ส่วนของอินทรีนุ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร เป็นขอบ
สำหรับข้าราชการพลเรือนประเภทอื่นซึ่งไม่ได้กำหนดตำแหน่งออกเป็นระดับ แต่
รับเงินเดือนตามระดับ ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้ใช้
อินทรีนุตามระดับเงินเดือนที่ได้รับ

(๔) กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวขาว ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กระโปรงสีขาว ดีเกิ้ลิตด้านหน้า ๒ เกิ้ลิต และด้านหลัง ๒
เกิ้ลิต ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้า ปลายบาน
เล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอแบน

(๕) รองเท้า ถุงเท้า

ข้าราชการชาย ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำชนิดผูกถุงเท้าสีดำ

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ แบบปิดปลายเท้า
ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

(๖) เครื่องหมายแสดงสังกัด ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปรง สีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง เป็นรูปดังต่อไปนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี	รูปตราราชสีห์คชสีห์รักษารัฐธรรมนูญ
กระทรวงการคลัง	รูปตราบัวขาวายุกัษ
กระทรวงการต่างประเทศ	รูปตราบัวแก้ว
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รูปตราพระพิรุณทรงนาค
กระทรวงคมนาคม	รูปตราพระรามทรงรถ
กระทรวงมหาดไทย	รูปตราราชสีห์
กระทรวงยุติธรรม	รูปตราพระศุภพาหิ
กระทรวงศึกษาธิการ	รูปตราเสมาธรรมจักร
กระทรวงพาณิชย์	รูปตราพระวิสุทธิกรรม
กระทรวงสาธารณสุข	รูปตราคบเพลิง มีปีกและมีงูพันคบเพลิง
กระทรวงอุตสาหกรรม	รูปตรานารายณ์เกษียรสมุทร
สำนักพระราชวัง	
และ	รูปตรามหามงกุฏและอุณาโลม
สำนักราชเลขาธิการ	

สำหรับข้าราชการหญิง ให้ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข. เครื่องแบบปกติกากีคือตั้ง ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่สีของหมวก ผ้าพันหมวก หมอนสักหลาดสำหรับปักครุฑพ่าห์ เสื้อ และกางเกงหรือกระโปรง เป็นสีประเภทสีกากี

ค. เครื่องแบบปกติกากีคือพับ ให้ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ข้าราชการชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีประเภทสีกากี กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ มีคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ คุม ผ้าพันหมวกสีกากี ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๖.๕ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีทึบ สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีตุ้มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ตุ้ม ผ้าพันหมวกสีทึบ หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักคั่นสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสีทึบ

แบบที่ ๓ หมวกหนีบสีทึบ ด้านหน้ามีตุ้มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ๒ ตุ้ม ติดซ้อนกัน มีตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกสูง ๔.๕ เซนติเมตร ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวก ห่างจากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ ๔ เซนติเมตร

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสื้อ

ข้าราชการชายให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภทสีทึบก็แขนยาวรัดข้อมือ มีตุ้มที่ข้อมือข้างละ ๑ ตุ้ม หรือแขนสั้น มีกระเป๋ายึดติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าสีเดียวกับเสื้ออยู่ตรงกลางตามทางตั้งกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีใบปกกระเป๋ารูปมนชายกลางแหลม หรือเป็นกระเป๋าสีอื่นใดไม่มีแถบกลางกระเป๋ และใบปกกระเป๋เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มุมกระเป๋และมุมปกกระเป๋เป็นรูปตัดพองามที่ปากกระเป๋ทั้งสองข้างติดมุมข้างละหนึ่งตุ้มสำหรับขัดกับใบปกกระเป๋ ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีสาคกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ติดตุ้มตามแนวอกเสื้อ ๕ ตุ้ม ระยะห่างกันพอสมควร และติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราชูสีเดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อ เนื้อผ้าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดตุ้มติดกับตัวเสื้อ ตุ้มที่กล่าวนี้มีลักษณะเป็นรูปกลมแบนทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลแก่

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชิ้ตแขนยาว ผูกผ้าพันคอสีดำเงื่อนกลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ตุ้มเม็ดที่สอง

ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านซ้ายด้วย

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เสื้อได้ ๔ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเสื้อของข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ เสื้อคอพับสีประเภทสีทึบ สีอ่อนกว่ากระโปรงหรือสีเดียวกับกระโปรง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาคกว้างประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบปลายแขนกว้างประมาณ

๕ เซนติเมตร หรือแบนสั้น เนื้อข้อศอกเล็กน้อย ตลบชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร เดินคิ้วด้านหน้า
เสื้อต่อจากเส้นบ่า มีตะเข็บผ่านกลางอกยาวตลอดตัวทั้งสองด้าน มีคุม ๕ คุม ด้านหลังจากเส้นต่อบ่าหลัง
มีตะเข็บผ่านตามตัวเสื้อทั้งสองด้านเช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสอง
ข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจาก
ไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขั้คุมติดกับ
ตัวเสื้อ การสวมสอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง

แบบที่ ๓ เสื้อคอพับปล่อยเวย สีประเภทสีกากี สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอก
ตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาบ ด้านหน้ามีคิ้วตามสาบ มีคุม ๔ คุม แขนยาวหรือแบนสั้น ตลบชายกว้าง
ประมาณ ๕ เซนติเมตร มีคิ้วหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ และมีเส้นแนวตะเข็บเช่นเดียวกับแบบที่ ๒
ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง
ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้าง จากไหล่
ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขั้คุมติดกับ
ตัวเสื้อ

แบบที่ ๔ เสื้อคอแบะปล่อยเวย สีประเภทสีกากี สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอก
ตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาบ แขนยาวจรดข้อมือหรือแบนสั้น เนื้อข้อศอกเล็กน้อยตลบชายกว้างประมาณ ๕ เซนติ-
เมตร ด้านหน้าเป็นคิ้วตามสาบ คุม ๓ คุม ต่อด้านหน้าและด้านหลังยาวตามตัว ติดเครื่องหมายสังกัดที่
ปกคอแบะทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือ
บ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้างประมาณ ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร
ตอนปลายขั้คุมติดกับตัวเสื้อ มีกระเป๋ากลางละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีไปปก
กระเป๋า

คุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ ๒, ๓ และ ๔ เป็นคุมสีน้ำตาลสีเดียวกับสีเสื้อ

การสวมเสื้อแบบที่ ๓ และแบบที่ ๔ ให้ปล่อยชายเสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง และ
คาดเข็มขัดตาม (๕) แบบที่ ๒ ทับเอวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๑ หรือแบบที่ ๒ โดยใช้เสื้อเข้ตแขนยาว
ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้คุมเม็ดที่สอง

ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านซ้ายด้วย

(๓) อินทธรณู ให้ใช้อินทธรณูอ่อน มีเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทธรณู ดังต่อไปนี้
ข้าราชการการเมืองตำแหน่งรัฐมนตรี มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางด้านอินทธรณู
๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้น
ผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร เฉพาะนายกรัฐมนตรีมีตราครุฑพ่าห์โลหะสีทองติดทับบนอินทธรณู
ข้าราชการการเมืองตำแหน่งอื่นๆ มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางด้านอินทธรณู ๑ แถบ
และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง
วงใน ๑ เซนติเมตร ทั้งนี้ ยกเว้นข้าราชการการเมืองที่มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบใช้บังคับโดยเฉพาะ
ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร
ติดทางด้านอินทธรณู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็น
วงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๕, ๖ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ
แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๓, ๔ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ
แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ
ขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบกว้าง ๕ มิลลิเมตร ๒ แถบ แถบ
บนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๕ มิลลิเมตร

ข้าราชการพลเรือนประเภทอื่น ซึ่งไม่ได้กำหนดตำแหน่งออกเป็นระดับ แต่รับ
เงินเดือนตามระดับ ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ใช้
เครื่องหมายตำแหน่งตามระดับเงินเดือนที่ได้รับ

สำหรับข้าราชการพลเรือนวิสามัญ เฉพาะแถบที่ขมวดเป็นวงกลมนั้น ให้ขมวดเป็น
รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ด้านอินทธรณู แถบ
แรกห่างจากด้านอินทธรณู ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร

(๔) กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสีประเภทสี kaki ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กางเกงหรือกระโปรงสีประเภทสีทึบก็ได้ ๕ แบบ

แบบที่ ๑ กางเกง อนุโลมตามแบบของข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ กางเกงขายาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ ๑ นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีขีปด้านหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ ๓ กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๔ กระโปรง มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๕ กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีจีบกระหนาบด้านหน้าและด้านหลัง

(๕) เข็มขัด

ข้าราชการชาย ให้ใช้เข็มขัดทำด้วยตัวยักสีทึบกว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัด ทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมนกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูปครุฑทูนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เข็มขัด ๒ แบบ

แบบที่ ๑ ใช้คาดทับขอบกระโปรง โดยใช้เข็มขัดอนุโลมตามแบบข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ ใช้คาดทับเสื้อ โดยใช้เข็มขัดผ้าสีประเภทสีทึบ สีเดียวกับสีเสื้อ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวสี่เหลี่ยมหุ้มผ้า

(๖) รองเท้า ถุงเท้า

ข้าราชการชาย ให้ใช้รองเท้านุ่มสันหรือหุ้มข้อ หนังหรือวัสดุเทียมหนัง สีดำหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้านุ่มสันหรือรัดส้น หนังหรือวัสดุเทียมหนัง สีดำหรือสีน้ำตาล แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

๒. เครื่องแบบเครื่องยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดํา ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๓. เครื่องแบบเต็มยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเครื่องยศ สวม สะพาย

๔. เครื่องแบบสโมสร

เครื่องแบบสโมสรสำหรับข้าราชการชาย มี ๓ แบบ คือ

- (๑) เครื่องแบบสโมสร ก. ลักษณะ และ ส่วนประกอบ เช่นเดียวกับ เครื่องแบบ
เต็มยศ
- (๒) เครื่องแบบสโมสร ข. ลักษณะ และ ส่วนประกอบ เช่นเดียวกับ เครื่องแบบ
สโมสร ก. เว้นแต่

เสื้อ ให้ใช้เสื้อสโมสรสีขาว ทำด้วยผ้าสักหลาดหรือเสิร์จ เปิดอก ปาดเอว มีตุ้ม
โลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้อมือข้างละ ๓ ตุ้ม ที่ระหว่างอกกับเอวข้างละ ๓ ตุ้ม และที่
บรรจบเสื้อมีตุ้มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ข้างละ ๑ ตุ้ม ตุ้มคู้มีสายสร้อยสีทอง ร้อยติดกัน
ประกอบด้วยเสื้อกั๊กสีขาว ตุ้มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ๓ ตุ้ม และเสื้อเชิ้ตสีขาวอกแข็งข้อมือแข็ง คอเชิ้ต
เช่นเดียวกับปกเสื้อ ผูกผ้าผูกคอสีดำ เจียนหูกระต่าย

เครื่องหมายสังกัด ให้ติดที่คอแบะ ของเสื้อตอนบน ทั้งสองข้างเหนือแนว เครื่องราช-
อิสริยาภรณ์

ในฤดูร้อน ให้ใช้กางเกงสีขาวแทนกางเกงสีดำได้

(๓) เครื่องแบบสโมสร ก. ลักษณะ และ ส่วนประกอบ เช่นเดียวกับ เครื่องแบบ
สโมสร ข. เว้นแต่เสื้อเชิ้ตอกแข็งให้ใช้เสื้อเชิ้ตอกอ่อนสีขาว และเสื้อกั๊กให้ใช้แพรแถบสีเดียวกับกางเกง
รัดเอวแทน แพรแถบในส่วนกลางด้านหน้ากว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้างเรียวกว้าง ๑๑ เซนติเมตร
ที่ปลายมีขอเกี่ยวติดกันในขณะคาดทางด้านหลัง

สำหรับข้าราชการหญิง ให้แต่งตามสมัยนิยม

ข้อ ๓ ข้าราชการสังกัดสำนักพระราชวัง และสำนักราชเลขาธิการ ให้ใช้เครื่องแบบเหมือน
ข้าราชการประเภทอื่น ๆ เว้นแต่อินทรีบนของเครื่องแบบปกติ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบสโมสร ให้
เพิ่มเส้นลวดสีทองติดที่ขอบริมแถบทองด้านนอก

สำหรับข้าราชการผู้ใดที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) มหาตมเล็กหลวง
- (๒) ตำรวจหลวงรักษาพระองค์

(๓) เจ้าพนักงานพระราชพิธี

(๔) พนักงานรถยนต์หลวง เรือยนต์หลวง

ให้แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกาย ตามจารีตประเพณี อันเคยมี มาในราชสำนัก แต่ กาลก่อน ได้ใน โอกาสที่สำนักพระราชวังมีคำสั่งให้แต่ง

การแต่งกายตามประเพณีดังกล่าว ให้ประดับแพรแถบ หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ พระราชทานตามหมายกำหนดการ

ข้อ ๔ ข้าราชการนอกประจำการ ให้ใช้เครื่องหมายเหมือนข้าราชการประจำการ เว้นแต่ เครื่องหมายสังกัดให้ติดที่อกเสื้อเบื้องขวา

ข้อ ๕ ภายใต้บังคับ (๓) ของ ก. และ ค. ของ ๑. ในข้อ ๒ ข้าราชการวิสามัญ และ ข้าราชการประเภทอื่น ซึ่งไม่ได้ กำหนดตำแหน่ง ออก เป็นระดับ ตาม กฎหมาย ว่าด้วย ระเบียบข้าราชการ พลเรือน ให้ใช้เครื่องแบบตามกฎหมายนี้ แต่ข้าราชการคนใดควรแต่งระดับใดให้เป็นไปตามระเบียบซึ่งสำนัก- นายกรัฐมนตรีเทียบได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๒๐

ธานินทร์ กรัยวิเชียร

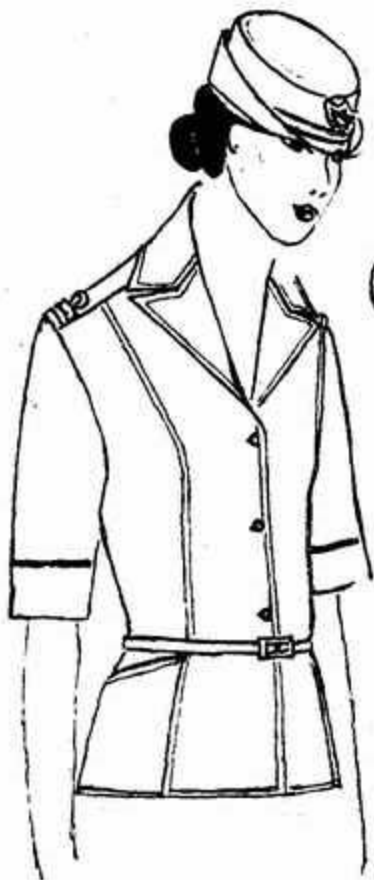
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๔ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๒๐ กฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ. ๒๕๒๐)

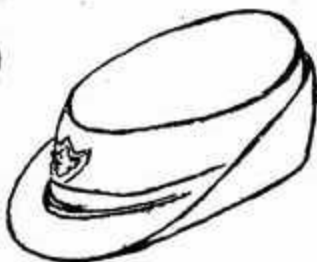
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔ ตอนที่ ๗ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๒๐

เครื่องแบบข้าราชการหญิง

เฉพาะที่เพิ่มเติมจากแบบเดิม ตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๖๘
(พ.ศ. ๒๕๒๐)

แบบที่ ๒

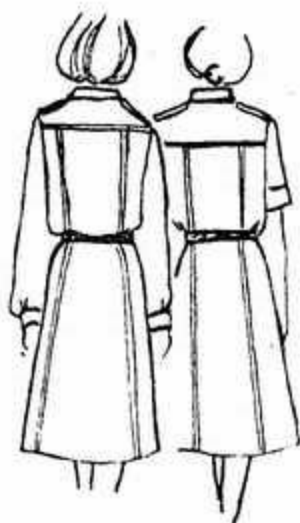
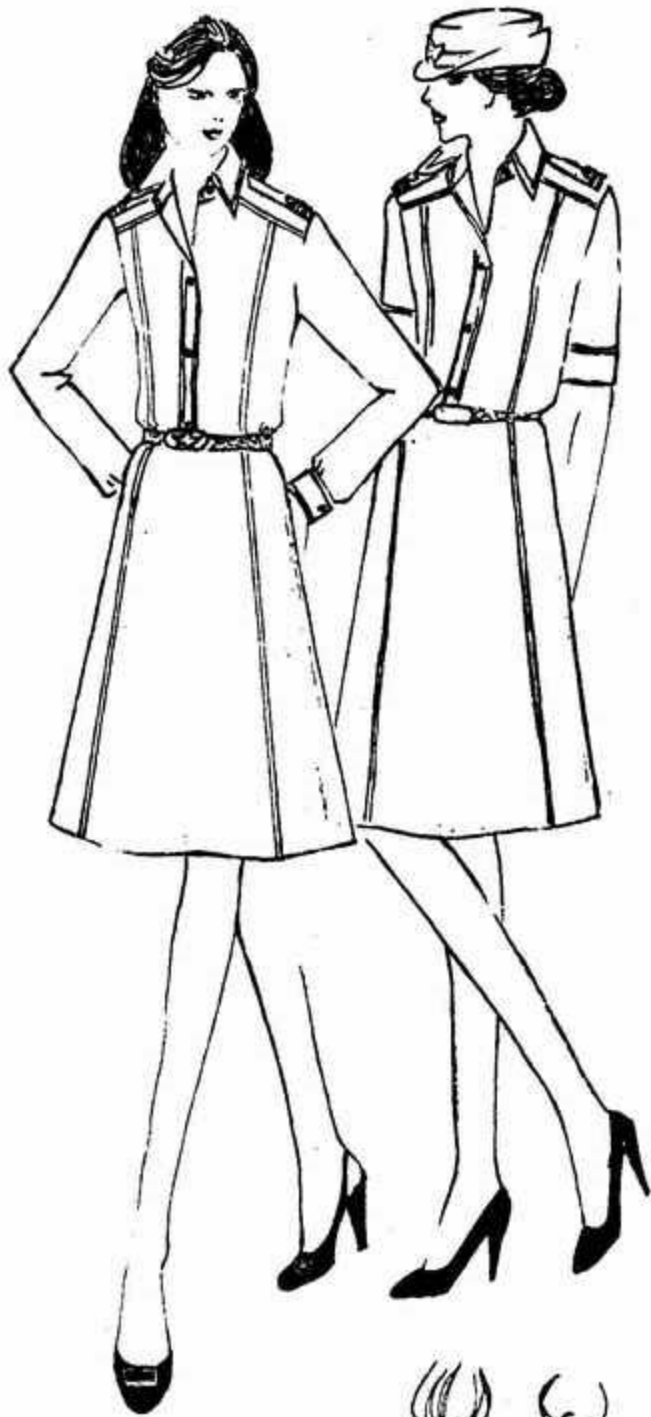

แบบที่ ๓

เครื่องแบบปกติกาก็คอพับ

หมวก (แบบที่๒) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากี สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีตุ้มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ ข้างหมวก ข้างละ ๑ ตุม ผ้าพันหมวกสีกากี หน้าหมวกติดตรา ครุฑพ่าห์ปักคั่นสีทองสูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสีกากี การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

หมวก (แบบที่๓) หมวกหนีบสีกากี ด้านหน้ามีตุ้มโลหะสีทองตราครุฑ พ่าห์ ขนาดเล็ก ๒ ตุม ติดซ้อนกัน มีตราครุฑพ่าห์ในบัว กระหนกสูง ๔.๕ เซนติเมตร ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวก ห่าง จากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ ๔ เซนติเมตร การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

เสื้อ

(แบบที่ ๒) เสื้อคอพับสีประเภทสีกำกั สี
อ่อนกว่ากระโปรงหรือสีเดียวกับกระโปรง
ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาคกว้างประมาณ
๒.๕ เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบ
ปลายแขนกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร
หรือแขนสั้น หนีบข้อศอกเล็กน้อย คลบ
ชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร เดินคว
ด้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นบ่า มีตะเข็บผ่า
กลางอก ยาวตลอดตัวทั้งสองด้าน มีคุม
๕ คุม ด้านหลังจากเส้นต่อบ่าหลัง มี
ตะเข็บผ่าตามตัวเสื้อทั้งสองด้านเช่นเดียว
กับด้านหน้า ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปก
คอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อ
ประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ยาวตาม
ความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้ง
สองข้าง จากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้าน
ไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓
เซนติเมตร ตอนปลายขั้วคุดึงกับตัวเสื้อ
การสวม สอด ชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง
ใช้เข็มขัดตามแบบของข้าราชการชาย

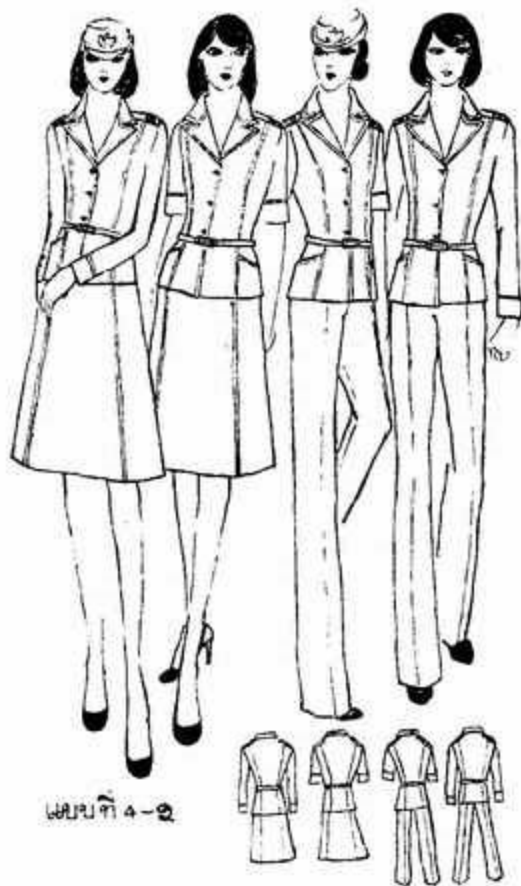
กระโปรง (แบบที่ ๔) กระโปรง มีตะเข็บหน้า ๒
ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาว
ครึ่งเป้า ปลายบานเล็กน้อย

เสื้อ

(แบบที่ ๓) เสื้อคอพับปล่อยเอว สีประเภทสีทึบ สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ้า
ออกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสไบ ด้านหน้ามีคิ้วตามสไบ มีคิ้ว ๔ คิ้ว แขนยาวหรือแขนสั้น
ตลบชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร มีคิ้วด้านหลังเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ และมีเส้น
แนวตะเข็บเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม
ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธ
เดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ
ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร คอนปลายขั้วคิ้ว
ติดกับตัวเสื้อ ใช้เข็มขัดผ้าสีประเภทสีทึบ สีเดียวกับเสื้อ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร
หัวเข็มขัดเหลี่ยมหัว

กระโปรง (แบบที่ ๔) กระโปรง มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาวครึ่งเป้า
ปลายบานเล็กน้อย

เสื้อ (แบบที่ ๔) เสื้อคอแบบปล่อยเอว สีประเภทสีทึบ สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสحاب แขนยาวจรดข้อมือหรือแขนสั้นเหนือศอกเล็กน้อยทอลบชาย กว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นคิ้วตามสحاب คุม ๓ คุม ต่อด้านหน้าและ ด้านหลังยาวตามตัว ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอแบบทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับ อินทราวุธสีเดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่า เย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจาก ไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอน ปลายขั้วคุมติดกับตัวเสื้อ มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋ายาวเอียงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า ใช้เข็มขัดผ้าสีประเภทสีทึบ สีเดียวกับสีเสื้อ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดกลมหัวผ้า

กางเกง (แบบที่ ๒) กางเกงขายาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ ๑ นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีขีปด้านหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

กระโปรงกางเกง (แบบที่ ๕) กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเป้า มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บ หลัง ๒ ตะเข็บ มีจีบกระทบด้านหน้าและด้านหลัง

เครื่องแบบปกติขาว

หมวก

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทองมีคุมโลหะสีทองตราครุฑ พาดขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ คุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพาดที่ก้นสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

เสื้อ

ข้าราชการหญิง เสื้อนอกคอแฉะสีขาวแบบคอแหลมแขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวสาคอกมีคุมโลหะสีทองตราครุฑพาด ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ คุม มีกระเป๋ากข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวผูกผ้าพันคอสีดำเงื่อนกลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายด้วย

กระโปรง

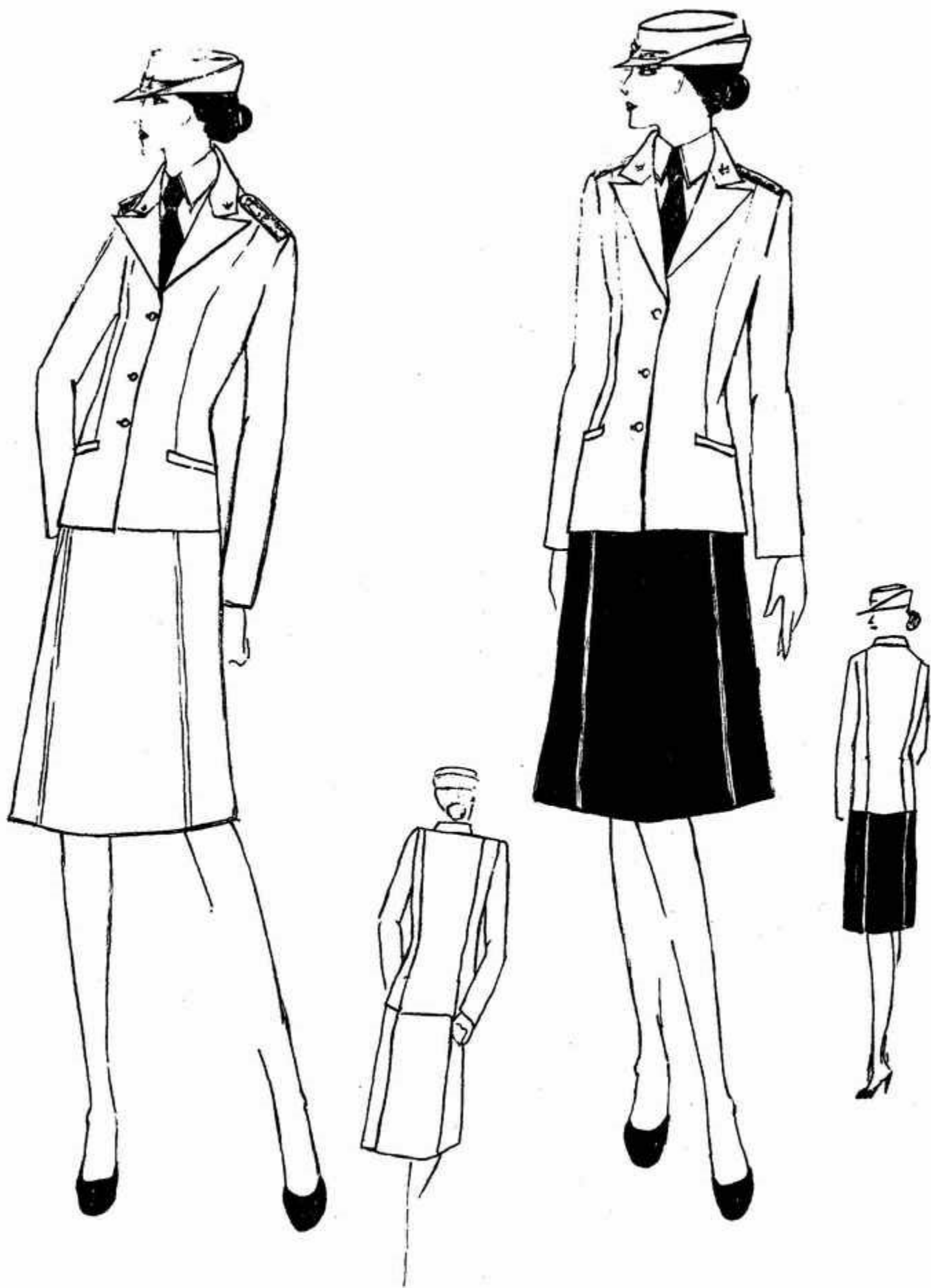
ข้าราชการหญิง ใช้กระโปรงสีขาว ตีเกล็ดด้านหน้า ๒ เกล็ด และด้านหลัง ๒ เกล็ด ยาวปิดเข่า ปลายบานเล็กน้อย

รองเท้าถุงเท้า

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

เครื่องแบบครึ่งยศและเต็มยศ

ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสีวจีสีดำ

ใหม่ ๆ ในราชการ

เครื่องแบบข้าราชการพลเรือน

ตามที่ “วารสารข้าราชการ” ได้เคยลงเรื่อง และ ความเห็น เกี่ยวกับ เครื่องแบบ ข้าราชการพลเรือนว่า ควรจะเป็นอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับระดับตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๑๘ ไปแล้วนั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่องเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนเสร็จเรียบร้อยแล้ว และนายกรัฐมนตรีได้ออกกฤษฎีกานายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ. ๒๔๒๐) ประกาศใช้แล้ว ตั้งที่วารสารข้าราชการ ฉบับนี้ ได้ลง ตีพิมพ์ เพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน

อย่างไรก็ดี เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนที่กำหนดไว้นี้ ไม่ถือว่าเป็นการบังคับ เป็น เพียง แต่รับรองให้ ถูกต้อง ตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๑๘ และ พระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๔๓๘ เท่านั้น ดังนั้น หากข้าราชการพลเรือน ผู้ใด ประสงค์จะแต่งเครื่องแบบ ก็ให้แต่งตามแบบที่กำหนดขึ้นเท่านั้น

สาระสำคัญของ เครื่องแบบข้าราชการพล-

เรือนแบบใหม่ที่แตกต่างกันจากเดิมก็คือ

๑. การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร คือไม่บังคับให้สวมหมวกในทุกกรณีเหมือนแบบเดิม

๒. เครื่องแบบข้าราชการชาย กระเป๋าดอกเสื้อจะมีจีบกลางกระเป๋าทิ้งไว้ไม่ได้

๓. สำหรับข้าราชการหญิง นอกจากจะ ใช้เสื้อแบบข้าราชการชายได้แล้ว ยังให้ใช้เสื้อกระโปรง และกระโปรงกางเกงเพิ่มได้อีก ๓ แบบ คือ แบบเสื้อเชิ้ตคอพับปล่อยชายไว้ข้างนอก โดยให้เข็มขัดผ้าในตัวหรือหุ้ม ปุ่ม แบบเสื้อเชิ้ตคอพับให้ชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง และแบบเสื้อคอแบะปล่อยเอาไว้ให้เข็มขัดผ้าในตัวหรือหุ้ม ปุ่มก็ได้

๔. ข้าราชการหญิง คง สวมใส่ได้ ทั้งกระโปรง กระโปรงกางเกง และกางเกง แต่มีข้อสังเกตว่า การสวมใส่กางเกงหรือกระโปรงกางเกงนั้น น่าจะเป็นการสวมในโอกาสเดินทางไปราชการ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการ เดินทางโดยยานพาหนะต่าง ๆ ไม่ใช่สวมใส่มาปฏิบัติราชการประจำวัน

๕. ข้าราชการหญิงได้เพิ่มเติมเครื่องแบบปกติขาวเพิ่มขึ้นอีกแบบหนึ่ง เพื่อความเหมาะสม

ตามข้อเสนองของฝ่ายหญิง

๖. ประการที่สำคัญที่สุด สำหรับข้าราชการหญิงก็คือ ให้ใช้เสื้อสีอ่อนกว่าสีกระโปรงหรือกระโปรงกางเกง หรือกางเกงได้ แต่จะต้องอยู่สีประเภทสีทากีเหมือนเดิม (Shade เดียวกัน)

๗. รองเท้าสำหรับ ข้าราชการ ชาย และ หญิง เฉพาะเครื่องแบบปกติเท่านั้นให้ใช้รองเท้าได้ทั้งสีดำและสีน้ำตาล และรองเท้าของข้าราชการชายจะเป็นแบบไม่ผูกเชือกก็ได้ แต่เครื่องแบบปกติขาว เต็มยศและเครื่องยศนั้นยังคงให้ใช้รองเท้าสีดำและผูกเชือกอยู่เช่นเดิม

๘. เครื่องหมาย ปรากฏว่าให้อนุโลมใช้เครื่องหมายเดิม คือ

ระดับ ๑	ใช้เครื่องหมายมีแถบเล็ก ๒ แถบ
ระดับ ๒	„ มีแถบใหญ่ ๑ แถบ
ระดับ ๓-๔	„ มีแถบใหญ่ ๒ แถบ
ระดับ ๕-๖	„ มีแถบใหญ่ ๓ แถบ
ระดับ ๗ ขึ้นไป	„ มีแถบใหญ่ ๔ แถบ

แต่เครื่องหมายสังกัด ยังคงใช้เครื่องหมาย

สังกัดกระทรวงเช่นเดิม

อนึ่ง สำหรับส่วนราชการที่มีเครื่องแบบเป็นของตนเองโดยเฉพาะ เช่น กรมศุลกากร กรมปศุสัตว์ เป็นต้น ซึ่งมีกว่าด้วยเครื่องแบบสำหรับเจ้าหน้าที่งานบางตำแหน่งนั้น ก็ยังคงใช้เครื่องแบบตามเดิมไปก่อน จนกว่าจะได้มีการแก้ไขกฎเฉพาะนั้น ๆ อีก

เกิดเป็นครู วิชัย สนธิชัย

ในฉบับนี้เราขอแนะนำหนังสือที่อ่านสบายๆ แต่ควรให้ความสนใจอีกเล่มหนึ่ง ชื่อ **“เกิดเป็นครู”** โดย **วิชัย สนธิชัย** “เกิดเป็นครู” เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นเกี่ยวกับชีวิตครู ซึ่งผู้เขียนได้ประสบการณ์มาจากการเป็นครูตลอดเวลา ๒๔ ปี เรื่องสั้นเหล่านี้เขียนในลักษณะบันทึกความทรงจำจากสภาพความเป็นจริงและสำนึกของครูคนหนึ่งที่มีต่ออาชีพครู แม้ว่าในเนื้อเรื่องจะกล่าวถึงเฉพาะสภาพ การเป็นครูโรงเรียนราษฎร์ แต่ไม่ว่าจะเป็น ครูโรงเรียนราษฎร์ หรือ ครูโรงเรียนรัฐบาล สำนึกของความเป็นครูย่อมไม่แตกต่างกันเลย ดังจะเห็นได้จากเรื่องเกิดเป็นครู ตอนที่ครูใหญ่ได้ให้ข้อคิดแก่ครูน้อยคนใหม่ว่า

อ่านหนังสือก่อนละเล็ม

ชื่อหนังสือ	:	เกิดเป็นครู
ผู้แต่ง	:	วิชัย สนธิชัย
การจัดพิมพ์	:	สำนักพิมพ์หนอน สมุทรปราการ พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง สิงหาคม ๒๕๑๕
หนา	:	๑๕๐ หน้า
ราคา	:	๑๐ บาท

“การเป็นครู มิใช่เพียงเพื่อให้เวลาผ่านไปวันหนึ่ง หรือชั่วโมงหนึ่งเท่านั้น แต่หมายถึงเป็นครูตลอดเวลาที่เรายังลืมตาเห็นความคิด ความเลวของลูกศิษย์ของเราอยู่”

และ

“ใครเชื่อว่าอาชีพครูไม่ร้ายวายเป็นยาถอนก็ช่างเขา แต่ครูมีสิ่งหนึ่งซึ่งคนอาชีพอื่นไม่มี แม้ว่าอาชีพนั้นจะสร้างความมั่งมีให้เขาสิ้นฟ้า สิ่งนั้นคือ ความภาคภูมิใจ ผมพอใจและหยิ่งในความเป็นครูของผม คนที่ไม่เคยเป็นครูไม่มีวันรู้หรอกว่า ความรู้สึกที่ครูมีต่อศิษย์นั้นมีความละเอียดอ่อนเพียงไร เป็นความรู้สึกที่อุดมด้วยคุณค่าทางใจที่ผมหวงแหนยิ่งกว่าสมบัตินอกกายชิ้นใดในโลก ครูจนเงิน แต่ไม่จนลูกศิษย์ ยังเป็นครูนานเท่าใด ลูกศิษย์

ลูกหากยิ่งมากขึ้นตามจำนวนวันและเวลาที่ผ่านไป”

นอกจากเราจะได้รับรู้ความในใจของครูแล้ว จากหนังสือเล่มนี้ เรายังได้เห็นสภาพการบริหารงานของโรงเรียนซึ่งบางคนอาจจะคิดว่ามันไม่น่าจะเป็นไปได้ แต่มันก็เป็นไปแล้วจริงๆ ดังที่ท่านจะได้พบจากเรื่องหัวอกครู ว่า

“คราวหนึ่งในห้องประชุมครู ประชุมเรื่องต่างๆ กันเสร็จ ครูใหญ่ก็ถามว่า ใครมีอะไรจะถามหรือเสนอแนะบ้าง ผมไม่รู้หรือว่าเป็นการถามพอเป็นพิธีก่อนจะปิดประชุม ผมก็ยกมือขออนุญาตเรื่องอะไรก็ลืมไปเสียแล้ว ผมออกความเห็นยืดยาวและสรุปได้ว่า โรงเรียนควรจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงอะไรๆ อีกหลายอย่าง

เจ้าของโรงเรียนนั่งค่อนขึง ผู้จัดการตาเขียวบัต ครูใหญ่โมโหมากที่ผมไปบังอาจติเตียน

ช้ข้อบกพร่องต่างๆ เข้า เพราะตลอดเวลาที่เธอ
ทั้งสามบริหารงานโรงเรียนมาไม่เคย มีใครกล้าอ้า-
ปากชว่าตรงนั้นผิดตรงนั้นถูก หรือเสนอแนะความคิด
เห็นเลย

การเป็นครูมิใช่มีหน้าที่เพียงสอนหนังสือ ก็
ต้งอก ต้งใจ สอน หนังสือไป เพียง อย่างเดียวโดยไม่
คำนึงถึงพัฒนาการความเจริญเติบโต และความต้องการ
การตามวัยของเด็กแต่ละวัยด้วย บ่อยครั้งที่เด็ก
และผู้ใหญ่ มีความคิดเห็น ไม่ตรงกัน ถ้าผู้ใหญ่ไม่
พยายาม เข้าใจเด็กให้ดีแล้ว ช่องว่าง ที่เรา
พยายามจะลดกันนั้น ก็ ไม่มี ทางที่ จะ เป็น ไป ได้เลย
ดังตัวอย่างตอนหนึ่งจากเรื่อง ประชาธิปไตยในโรง-
เรียน

“.....ถ้าครูยอมรับว่า อำนาจ ศักดิ์สิทธิ์
เหนือกว่า ความคิดอิสระ แล้ว ประเทศชาติจะ
เจริญไปได้อย่างไร เด็ก ๆ ซึ่งเป็นเยาวชนของ
ชาติก็จะพากันเป็นอัมพาตทางสมอง !”

ครูชัยชนะ

“ขอผมพูดบ้าง อาจารย์ทุกท่านโปรดฟังผม
สักนิด สิ่งที่เด็กนักเรียนของเราต้องการนั้น ผม
เห็นว่าไม่ใช่ เรื่องใหญ่โต หรือ ร้ายแรง อะไร เลย
ดนตรีบรรเลงเพลงที่พวกเขาชอบมันดีเลิศแค่ไหน
ผมก็ไม่ทราบ เรา รู้กันแต่เพียงว่าดนตรีแบบนี้
เล่นกันที่โรงเรียนดีกันเองทุกที่ พวกเราเลย
เกลียดไม่ชอบ รังเกียจไม่อยากให้มีเหตุการณ์ร้ายๆ
เกิดขึ้นในโรงเรียนของเรา เราเพียงแต่รับฟังจาก
ข่าวว่ามันเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ มีอาจารย์ท่านใด
บ้างครับ ที่ ได้สัมผัส กับ สิ่ง ที่ เด็ก ๆ ชอบ ด้วย
ตนเอง..... ทำไมเราไม่ลองเล่าครับ ลองดู

ชีว่า ไอ้เพลงที่เขาเล่นจนคนฟังลงไปชักกระตุกชัก
คันชักงอได้นั้น ที่จริง ๆ มันเป็นอย่างไรว.....”

ครูชัยชนะมองดูเด็กๆ พลันเขาก็บังเกิดความ
รู้สึกแปลกใหม่ขึ้นในใจ เป็นความรู้สึกยอมรับอย่าง
หน้าขึ้นว่า สิ่งที่ครูหัวนเกรงกันนั้นก็น่าที่จริงแล้ว
ไม่มีพิษมีภัยอะไรเลย ครูเองต่างหากที่ชักดวง
ล้อมตัวครูไม่กล้าออกมาให้พื้นวางที่ชัดเจน แล้ว
ครูจะรู้เท่าทันถึงความต้องการและความเปลี่ยนแปลงอันเป็นพัฒนาการของวัยของบุคคลสมัยได้
อย่างไร ยิ่งเมื่อได้เห็นนักเรียนวัยรุ่นหนุ่มสาว
ปล่อยตัวตามลีลาของเพลงลงไป “คัน” บนยกพื้น
หน้าเวทีกันแน่นขนัดด้วยท่าทางแปลกพิกลในสาย-
ตาของครู ครูชัยก็บังเกิดความรู้สึกว่าไม่มีประ-
โยชน์อะไรที่ครูจะฝืนความรู้สึกของพวกเขา คนตรี
ที่ชอบทำให้พวกเขาปล่อยตัวกันสุดเหวี่ยง ความสุข
ความ สนุกสนานเหมือน ถูก ปลด ปล่อย ออกมาจาก
วิญญูณเด็กทุกคน เสี่ยงดนตรีที่กระชั้น เสี่ยง
กริ๊งกร๊าดชอบใจดังไม้ฆาตกระยะ ครูชัยสบตาครู
ด้วยกัน เขาอยากจะบอกครูด้วยกันที่อยู่ห่างออกไป
ไปหนึ่งช่วงเสาว่า

“นี่ไงเล่าคุณ ความเปลี่ยนแปลงที่ครู
จะต้องยอมรับ”

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ คงจะเป็นการพอแล้ว
สำหรับท่านผู้อ่าน ที่ยังนึกไม่ออกว่า จะหา หนังสือ
อะไรอ่านในเดือนนี้ดี เกิดเป็นครู คงจะช่วยท่าน
ได้ ท่านที่ไม่เคยเป็นครูและไม่คิดอยากจะเป็นครู
คงจะมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้มากขึ้น และอาจจะ
อยากเป็นครู เพื่อช่วยลด ช่องว่าง ของ บ้านเมือง ลง
บ้างกระมัง

การสร้างความเข้าใจระหว่าง ผู้บริหารกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

ผู้บริหารโดยลำพังตนเองนั้น ย่อมไม่มีคุณค่า เมื่อเปรียบเทียบกับศิลปิน นักเขียน หรือนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถสร้างสรรค์ คุณ ประโยชน์ให้แก่โลกได้ด้วยตัวของเขาเอง แต่คุณค่าของนักบริหาร ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของเขา ที่จะชี้ชวนให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาสนใจในการทำงาน และคงความสนใจอยู่ได้ตลอดไป

การสร้าง ความ เข้าใจ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สุด ที่ผู้บริหารจะต้องใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ไม่ว่าจะเป็นเพียงคนเดียวหรือหลายพันคน ถ้าไม่สร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นระหว่างกันแล้ว ก็ย่อมจะไม่มี ความ เข้าใจร่วมกัน ไม่มีการร่วมมือกัน ไม่มีการควบคุมให้ปฏิบัติงานไปตามแนวที่ต้องการ โดยปกติผู้บริหาร จะใช้เวลาถึง ๘๐% ของเวลาทั้งหมดใน การ แลก เปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ออกคำสั่ง และเสนอความคิดเห็น รวมทั้งรับฟังข้อมูลข่าวสาร และความคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้อื่น

การสร้าง ความ เข้าใจเปรียบเสมือน “เส้น

ทางที่ใช้ร่วมกัน” ระหว่างผู้บริหารกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งให้ประโยชน์หลายประการ กล่าวคือ

เมื่อท่าน สร้าง ความ เข้าใจ แก่ ผู้อยู่ ใต้ บังคับบัญชา

- เขาจะให้ความสนใจต่องานมากขึ้น
- เขาจะปฏิบัติงานได้ผลดียิ่งขึ้น
- เขาจะรู้สึกมั่นคงในงาน
- เขาจะ มีความ จงรัก ภักดี ต่อหน่วย งานมากขึ้น

เมื่อท่าน ฟัง ความ คิด เห็น ของ ผู้อยู่ ใต้ บังคับบัญชา

- ท่านจะรู้ว่า เขาคิดอย่างไรเกี่ยวกับงานของเขา
- ท่านจะรู้ถึงจุดอ่อนของเขาและช่วยให้เขาปรับปรุงตนเองได้
- ท่าน จะรู้ถึง ความ ยุ่งยากต่าง ๆ ว่า เกิดจากจุดใด
- ท่านจะรู้ว่า จะช่วยเหลือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของท่านได้อย่างไร

- ท่านจะได้รับความ คิดเห็น ที่อาจนำ
มาใช้ปรับปรุงหน่วยงานได้
- ท่าน จะมีโอกาสได้รับ ข้อมูล กว้าง
ขวางยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยใน
การตัดสินใจของท่าน

หน่วยงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องเสริม
สร้างให้เกิดความเข้าใจกันทั้ง ๒ ทาง คือจาก
เบื้องบนสู่เบื้องล่าง และจากเบื้องล่างขึ้นสู่
เบื้องบน ซึ่งต่างก็มีความสำคัญเท่าเทียมกัน โดย
ปกติแล้วการสร้าง ความเข้าใจมักเป็นไปในทางเสนอ
เรื่องราวจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน เนื่องจากการ
ตัดสินใจต่างๆ ของผู้บริหาร ย่อมขึ้นอยู่กับข้อมูลที่
ได้รับจากเบื้องล่าง แต่กระนั้นผู้ปฏิบัติงานก็ไม่อาจ
ทำความเข้าใจกับเบื้องบนได้ง่ายนักเนื่องจากไม่ค่อย
มีโอกาสดูที่จะเข้าไปได้ถาม หรือพูดคุยกับ ผู้บริหาร
รวมทั้งอาจไม่เชี่ยวชาญพอในการเสนอความคิดเห็น
ของตนให้เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาด้วย

ดังนั้น นโยบายการรับฟังความคิดเห็นของผู้
ปฏิบัติงาน ย่อมเป็นคำตอบที่จะช่วยให้การสร้าง
ความเข้าใจเป็นทางที่เดินร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร
กับผู้ปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม นโยบายนั้นมิได้
หมายความว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้
อยู่ใต้บังคับบัญชาสามารถเสนอปัญหาและข้อ
คิดเห็นของเขาได้เท่านั้น แต่ผู้บริหารควรจะ
ออกไปพบปะ สนทนา กับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่
เสมอ เพื่อจะได้ทราบ ถึงความ ต้องการ ของเขา
เหล่านั้นด้วย ๑๖

วิเศษแท้

เม่นรอเลี่ยนขึ้น พาดุณระรื่นชื่นใจ

ปัญหาระเบียบ ข้าราชการพลเรือน

การเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๔๘๐

ข้าพเจ้ามีปัญหาล้ายกับของคุณ ป. แร่งงานที่เคยถามมาแล้วกล่าวคือ ข้าพเจ้าได้รับอนุมัติให้ลาไปศึกษาต่อชั้นปริญญาโทในประเทศเป็นเวลา ๒ ปี และได้ กลับ เข้ามา ปฏิบัติราชการเมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ โดยรับเงินเดือนเท่าเดิม ต่อมาได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ทดลองปฏิบัติราชการในตำแหน่งที่สูงขึ้น ได้รับอัตราเงินเดือนตามวุฒิ คือ ๒,๒๓๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัติให้บรรจุผู้มีคุณวุฒิปริญญาโทได้โดยปรับจากตำแหน่งเดิม เมื่อถึงเวลาพิจารณาความดีความชอบประจำปีปรากฏว่า ข้าพเจ้ายังอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทางผู้บังคับบัญชา ก็เลย ไม่เสนอ ให้เลื่อนขั้นเงินเดือน ในปีนี้ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามเหตุผลของคุณ ป. แร่งงานและที่ท่านได้ตอบในวารสารว่า ควรมีสัทธิเลื่อนได้ ๑ ขั้น สำหรับในกรณีของข้าพเจ้าแม้จะต่างกับคุณ ป. แร่ง

งาน ที่ข้าพเจ้าได้รับอนุมัติให้ลาศึกษาต่อ แต่ก็มีหนังสือของสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๕/ว ๑๒ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๗ มีมติเกี่ยวกับการเลื่อน เงิน เดือน ข้าราชการ ที่ได้รับ อนุญาตให้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงานว่า ถ้าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในบึงบประมาณที่แล้วมา (ระหว่าง ๑ ตุลาคมของปีหนึ่งถึง ๓๐ กันยายนของอีกปีหนึ่ง) รวมกันแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙ เดือน หรือได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในรอบปีที่แล้วมา (ระหว่าง ๑ กรกฎาคมของปีหนึ่งถึง ๓๐ มิถุนายนของอีกปีหนึ่ง) รวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ก็ให้กระทรวง ทบวง กรม เจ้าสังกัดเสนอเรื่องไปยัง ก.พ. เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาส่งเลื่อนเงินเดือนให้ผู้นั้นเป็นพิเศษเฉพาะราย ตามนัยแห่งข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ได้ ดังนั้น เมื่อคำนวณเวลาที่ข้าพเจ้ากลับมาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ ถึง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๘ โดยปฏิบัติราชการในตำแหน่งเดิม ๔ เดือน คือ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ ถึง ๓๑ มกราคม ๒๕๑๘ และระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งใหม่ ๕ เดือน คือ ตั้งแต่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ ถึง

๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๔ รวมเวลาทั้งสิ้น ๙ เดือน

ฉะนั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอเรียนถามท่านว่า

๑. ข้าพเจ้าจะมีสิทธิได้รับ การ พิจารณา
เลื่อนขั้นเงินเดือน สำหรับปีนี้ หรือไม่ (บัณฑิต
๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๔)

๒. ถ้ามีสิทธิ ข้าพเจ้าจะมีแนวทางปฏิบัติ
ในการให้ได้มาซึ่งสิทธินั้นได้อย่างไร (โปรดแนะนำ
วิธีปฏิบัติ)

ตอบ

การเลื่อนขั้น เงินเดือน ข้าราชการ อาจกล่าว ได้ว่า
เป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับ ขวัญกำลังใจ และความเป็นธรรม
ที่ข้าราชการพึงได้รับจากทางราชการโดยเสมอหน้ากัน การ
ศึกษาและทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ และกลไก ของการเลื่อน
ขั้นเงินเดือนจึงเป็นเงื่อนไขที่ผู้บังคับบัญชา จะต้องให้ความ
สำคัญไม่มองข้ามเรื่องใดเรื่องหนึ่งไป และประการสำคัญ
จะต้องถือเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการรักษาสติของ
ข้าราชการ ซึ่งเท่ากับคุณผลประโยชน์ของทางราชการโดย
ทางอ้อมนั่นเอง

เท่าที่ ผ่านมา ปัญหา ข้าราชการไม่ได้รับ ความเป็น
ธรรมในเรื่องการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี มีอยู่เสมอมาได้
ขาด ด้วยเหตุนี้เอง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพล-
เรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงต้องมีบทบัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่
ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน ประจำปี ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ
ผู้ใด ให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงเหตุผลให้ผู้ขึ้นทราบบ” ซึ่ง
เชื่อว่าพอจะให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการได้บ้างไม่มากก็
น้อย แต่ในทางปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้บ-
บังคับบัญชาแต่ละคนอีกเช่นกัน จึงเป็นเรื่องที่ข้าราชการทุก
คนต้องช่วยกันดูแล อย่าปล่อยให้มีการใช้อำนาจหน้าที่โดย
ทางมิชอบได้

สำหรับปัญหาที่ข้องใจ ผู้ตอบมีความเห็นเป็นส่วน
ตัวดังนี้.—

๑. คุณควรได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนประจำ
ประจำปีในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๔ ทั้งนี้ ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์
ข้ออื่นด้วย

๒. กรณีมีสิทธิ อาจทำได้โดยขอให้หน่วยงาน
การเจ้าหน้าที่ของกรมที่คนสังกัดทำเป็นเรื่องเสนอให้ ก.พ.
พิจารณา แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้เป็นอำนาจของผู้บังคับ
บัญชาจะใช้ดุลพินิจเป็นประการใด สำหรับกรณีที่ล่วงเลย
มาแล้วเช่นนี้ บางส่วนราชการไม่ยอมรับผ่อนทำเรื่องใหม่
แต่จะชดเชยให้โดยการ เลื่อนขั้น เงินเดือน เป็นกรณีพิเศษ
ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องกับหลักการเลย เพราะฉะนั้น แนว
ทางที่จะให้ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนจึงมีข้อจำกัดอยู่บ้าง ถึงแม้
โดยความชอบธรรมคุณควรได้เลื่อนขั้นเงินเดือนก็ตาม

การนับเวลาราชการต่อเนื่อง

ผู้ถาม : ผู้ขอทราบ

ผมและเพื่อน ได้เข้ารับราชการ ในตำแหน่ง
พนักงานเทศบาลสามัญ ตำแหน่งพยาบาล และ
ผู้ช่วยพยาบาล โรงพยาบาลเมืองสงขลา ภายหลัง
โรงพยาบาลได้โอนมาขึ้นต่อกรมการแพทย์ เมื่อปี
พ.ศ. ๒๕๑๗ ผมและเพื่อนจึงจำเป็นต้องลาออก
เพราะถูกยุบตำแหน่ง ในขณะที่เดียวกันก็โอนมา
สังกัดกับกรมการแพทย์ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งพยาบาล ผู้ช่วยพยาบาลจัตวา จนถึงปัจจุบัน
นี้ ขอถามว่า

ในกรณีเช่นนี้ ผมและเพื่อนจะขอนับเวลา
ราชการต่อเนื่องตั้งแต่ครั้ง เมื่อรับราชการทางเทศ-
บาล มารวม กับเวลา ราชการ ปัจจุบัน เพื่อนำมาคิด
บำเหน็จบำนาญ ได้หรือไม่ ถ้าได้ ขอทราบวิธี
ดำเนินการด้วย

ตอบ

การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ นั้นตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔ ให้นับแต่วันรับราชการที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน ซึ่งมีให้อัตราข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง ดังนั้น จึงมีอาจนับเวลาตอนที่ เป็น พนักงาน เทศบาล เป็นเวลาราชการ สำหรับ คำนวณ บำเหน็จบำนาญได้

การปรับวุฒิของข้าราชการ กับกรณีลาไปรับราชการทหาร

ผู้ถาม : สมาชิกใหม่

ผมมีปัญหาที่จะเรียนถาม ดังนี้.—

๑. การที่ได้ตอบปัญหาในวารสารข้าราชการฉบับเดือนตุลาคม ๒๕๑๙ นั้นที่ว่า “ข้าราชการที่ได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นมาจึงอาจบรรจุให้ได้รับเงินเดือนตามวุฒิที่เพิ่มขึ้นนั้นได้ ถ้าวุฒิที่ได้รับมานั้นตรงกับเงื่อนไขเกี่ยวกับ คุณสมบัติเฉพาะ สำหรับตำแหน่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน กำหนด ตำแหน่งที่ ข้าราชการผู้นั้นดำรงตำแหน่งอยู่ ระบุให้ใช้บรรจุได้และไม่ต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการอีก” นั้น

ถ้าหาก ขณะ นี้ เป็น เจ้าหน้าที่ ปกครอง ๑ ระดับ ๑ และต่อมาได้จบปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จะสามารถบรรจุให้ได้รับเงินเดือนตามวุฒิที่ได้มานี้ และวุฒิที่ได้มานี้

ก็ตรงกับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ ๓ ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ถ้าหากว่าได้ จะได้บรรจุให้ได้รับเงินเดือนเท่าไร

๒. ถ้าหากไปเกณฑ์ทหารและจับสลากถูกเป็นทหารแล้ว มีแบบและระเบียบอย่างไรที่จะแจ้งให้ทางผู้บังคับบัญชาทราบว่าจะไปเป็นทหาร โดยที่ทางราชการสงวนตำแหน่งไว้ให้ เมื่อพ้นจากราชการทหาร แล้วก็ยังมิสิทธิเข้ามารับราชการพลเรือนได้ดังเดิมอีกโดยไม่ต้องสอบแข่งขันเข้ามาใหม่

๓. ถ้าหากว่าจะไปเป็นทหารเกณฑ์ชั่วคราวเลยเพื่อรับใช้ประเทศชาติ ทางด้านป้องกันประเทศบ้าง โดยไม่ต้องจับสลาก จะเป็นกี่ประมาณ ๖ เดือนเท่านั้น (เพราะเรียน ร.ด. ปีที่ ๒) โดยจะขอลาราชการทางพลเรือนนี้และไม่ขอรับเงินเดือนในระหว่างเป็นทหารจะได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ

๑. การปรับวุฒิตามนี้ที่ตอบนั้น หมายถึงการปรับวุฒิในตำแหน่งที่ดำรงอยู่ มิใช่การปรับวุฒิในตำแหน่งอื่น ซึ่งเป็นเรื่องการบรรจุหรือเป็นการกำหนดให้มีตำแหน่งใหม่ต้องปฏิบัติ ตามระเบียบในเรื่องนั้น ต่างกับ การปรับวุฒิโดยปกติ ดังนั้น ตามข้อถามของคุณมิใช่กรณีปรับวุฒิแต่ต้องสอบ แข่งขัน บรรจุใน ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ ปกครอง ระดับ ๓ เสียก่อน จึงจะบรรจุได้รับ เงินเดือน ตามวุฒิปริญญาตรีชั้น ๑,๗๕๐ บาท ได้

๒. และ ๓. จะต้องยื่นใบลาออกจากราชการตามแบบใบลาท้ายคำตอบนี้ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาเพื่อประกาศใช้บังคับในเร็ววัน

แบบรายงานลาเข้ารับการระดมพล เข้ารับการฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการทดลองความพร้อม

(เขียนที่).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง.....

(คำขึ้นต้น).....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

.....ระดับ.....แผนก.....

กอง.....ได้รับหมายเรียกของ.....

.....ที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ให้เข้ารับการ.....

ณ ที่.....

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....มีกำหนด.....วัน

จึงรายงานมาเพื่อโปรดอนุญาตให้ไปเข้ารับการ.....

.....ตามหมายเรียก.....

ขอแสดงความนับถือ.....

(ลงชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

การนับอายุราชการต่อกัน

ผู้ถาม : ข้าราชการต่างจังหวัด

ผมรับราชการมาแต่ปี ๒๔๘๕ ครึ่งสุดท้าย

เป็นชั้นเอกอัตราเงินเดือน ๔,๐๘๕ บาท ผมลาออก
เพื่อสมัคร ส.ส. เมื่อ ๑๑ ก.พ. ๑๙ เลือกตั้งไม่ได้
ผมขอเข้าคืนได้เมื่อ ๑๐ พ.ค. ๑๙ เป็นอันว่าผมลา
ออกไป ๓ เดือนเต็ม ผมกลับเข้าเป็นระดับ ๕ ตั้ง
แต่นั้นมาจนบัดนี้โดยมิได้ขอรับบำเหน็จบำนาญแต่

ประการใดเลย เพราะบางท่านบอกว่าผมมีอายุ
ราชการต่อกันได้ เมื่อผมอ่าน พ.ร.บ. ข้าราชการ
๒๕๑๘ และ พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญของครูองค์-
การ ผมก็คิดว่าต่อกันได้ แต่มีบางท่านบอกว่าต่อกัน
ไม่ได้ ผมจึงขอเรียนถามดังนี้

๑. อายุราชการผมจะต่อได้หรือไม่

๒. ถ้าต่อไม่ได้ ผมจะขอรับบำนาญเต็ม
และเงินเดือนได้ไหม หรือต้องลด

๓. ถ้าต่อได้ ช่วง ๓ เดือนที่ลาออกผมจะ
ขอบำนาญได้ไหม

๔. ถ้า พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน แม่
บทใหญ่ว่าต่อได้ ระเบียบอื่น ๆ ก็ควรจะต้องถือตาม
นี้ไม่ขัดแย้งกัน ฉะนั้น ผมก็จะมีอายุราชการใน
รอบปีที่แล้วมา ๙ เดือน ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓
(๒๕๑๙) รับราชการมา ๔ เดือน ก็ได้เลื่อนขึ้น
และแม้แต่ (๓) ถูกพักราชการ ๔ เดือน ก็ได้เลื่อน
ขึ้น ในรอบปีที่แล้ว ผมรับราชการมา ๙ เดือน ผม
จะมีสิทธิได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนหรือไม่

ตอบ

การลาออกจาก ราชการ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์
๒๕๑๘ มีสิทธิได้รับบำนาญ เมื่อกลับเข้ารับราชการใหม่
ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ถ้าประสงค์จะขอนับเวลา
ราชการตอนแรกติดต่อกับเวลาราชการที่กลับเข้ารับราชการ
ในครั้งหลัง จะต้องบอก เลิกรับบำนาญเพื่อขอต่อเวลาราชการ
ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๘ เมื่อ
ไม่ได้ขอรับบำนาญและไม่ได้บอกเลิกรับบำนาญขอต่อเวลา
ราชการภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว จึงไม่
อาจนับเวลา ราชการ ติดต่อกันได้ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระ-

ราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔ จึงมี
กรณีที่คุณจะใช้สิทธิ ขึ้นเรื่องราว ขอรับ บำนาญ ในช่วงเวลา
ตั้งแต่วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ ถึงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘
หรือจะขอรับบำเหน็จแทนบำนาญเฉพาะเวลาราชการครั้งแรก
เท่านั้น สำหรับปัญหาที่ถามว่า ถ้าต่อเวลาราชการไม่ได้จะ
ขอรับบำนาญเต็มรวมทั้งเงินเดือนในระหว่างรับราชการใหม่
ด้วยนั้น กระทำได้หรือไม่ ขอตอบว่า ผู้ที่มีสิทธิจะขอรับ
บำนาญเต็มและเงินเดือนทั้งนั้นนั้น กระทำได้เฉพาะ
ข้าราชการบำนาญที่กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งการเมือง
เท่านั้น คุณมิได้กลับเข้าเป็นข้าราชการการเมืองจึงมีอาจ
กระทำได้

ข้อใจการใช้ พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน ของสำนักงาน ก.พ.

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๙๐๗

ด้วยผม มีปัญหา บางอย่าง เกี่ยวกับ พระราช
บัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และ
ระเบียบต่างๆ ที่ออกมาใช้บังคับข้าราชการพลเรือน
ซึ่งผมสอบถาม ผู้อื่น ก็เกรง จะไม่ถูกต้อง ตามเจตนา
ของ ระเบียบ นั้น ๆ จึงขอ รบกวน ในหน้า หนังสือ
วารสารของท่าน เพื่อจะได้เป็นวิทยาทานกับผมและ
เพื่อน ๆ ข้าราชการอื่น ๆ ดังนี้

๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่ง
เสมียนพนักงาน (ชั้นจัตวาเก่า) เมื่อใช้พระราช
บัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘

ได้จัดลงบรรจุอยู่ใน ระดับ ๑ และต่อมาภายหลัง
สำนักงาน ก.พ. ได้อนุมัติให้ ข้าราชการ พลเรือน
ใน ระดับ ๑ ที่มีอัตราเงิน ๑,๓๗๕.— บาท เลื่อน
เป็นข้าราชการพลเรือน ระดับ ๒ โดยไม่ต้องสอบ
แข่งขันหรือสอบคัดเลือกแต่ประการใด จึงขอเรียน
ถามว่า สำนักงาน ก.พ. นำเหตุผลอะไรมาพิจารณา
เลื่อนข้าราชการ ระดับ ๑ เป็นระดับ ๒

๒. ข้าราชการ พลเรือน ตำแหน่ง ประจํา
แผนก (ชั้นตรีเก่า) เมื่อใช้พระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ สำนักงาน ก.พ.
ได้จัดลงบรรจุใน ระดับ ๒ ทั้งที่พวกนี้กว่าจะได้ชั้น
ตรีต้องสอบแข่งขันข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้ต้อง
ดูหนังสือกันตาแทบบอด และต้องมีความรู้จริงจึงจะ
สอบได้ เพราะการสอบแต่ละครั้งมีคนสอบเป็นร้อย
เมื่อสอบได้แล้วจะได้บรรจุอย่างดีก็สามสิบถึงสี่สิบคน
หรือสำนักงาน ก.พ. ไม่ยอมรับความรู้ความสามารถ
ของการสอบแข่งขันข้าราชการพลเรือนชั้นตรี จึง
ขอเรียนถามว่าสำนักงาน ก.พ. มีเหตุผลอย่างไรใน
การให้ข้าราชการพลเรือนชั้นตรีบรรจุอยู่ใน ระดับ ๒
ซึ่งอยู่ใน ระดับเดียวกับข้าราชการ พลเรือน ที่มีเงิน
เดือน ๑,๓๗๕.— บาท

๓. จากคำถามข้อ ๑—๒ ท่านคิดว่าท่าน
ให้ความ เป็นธรรม กับ ข้าราชการ ชั้นตรี เก่า ดีแล้ว
หรือ (กรุณาถามผู้ที่รับผิดชอบกับการอนุมัติให้ข้าราชการ
เลื่อนระดับด้วย) และในด้านการรับผิดชอบ

ในหน้าที่ ยังต้องปฏิบัติงาน อย่างประจําแผนกอยู่ซึ่ง
ติดกับข้าราชการที่ได้รับเลื่อนจาก ระดับ ๑ เป็น
ระดับ ๒ ซึ่งคงปฏิบัติงานอย่างเดิม จึงขอเรียน
ถามว่าถ้าไม่เกิดความเป็นธรรมแล้วผู้รับผิดชอบจะ
ดำเนินการแก้ไขอย่างไร เพราะพวกผมจะหมด
กำลังใจทำงานแล้วเพราะยังทำยังถอยหลัง

๔. ในการวิเคราะห์ตำแหน่งต่างๆ ในกรม
กอง ในกระทรวง ฝ่ายพลเรือนนั้น ท่านผู้ที่มา
วิเคราะห์ เข้าใจงาน ของ แต่ละ กรมกอง ดีแล้วหรือ
เพราะการ ปฏิบัติทุกวัน จะเห็น ได้ว่าถ้าข้าราชการ
คนใดทำงานได้ดี ผู้บังคับบัญชามักจะใช้งานแก่ผู้
นั้นมาก แต่เวลาเขียนผลงานแล้วส่วนมากมักจะ
ตรงต่อความเป็นจริง จึงขอเรียนถามว่าถ้าข้าราชการ
ที่มา วิเคราะห์ตำแหน่งหนึ่ง ตำแหน่งใดสูงมาก
แต่ความเป็นจริงในการปฏิบัติงานไม่สูง หรือได้รับ
การบรรจุให้อยู่ในระดับสูงกว่าการปฏิบัติงาน ใคร
จะเป็นผู้รับผิดชอบในการนี้

๕. จากข้อ ๔ ในการวิเคราะห์ตำแหน่ง
ต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ ก.พ. ถ้าเผื่อมีการวิ่งเต้นกับ
ผู้วิเคราะห์ตำแหน่งให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น เพราะ
ผู้วิเคราะห์ย่อมรู้ดีว่าการเขียนผลงานขนาดใดจะได้
รับให้อยู่ในระดับนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียหาย
แก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และไม่เกิดการเป็น
ธรรมในหมู่ข้าราชการ (เพราะผมเห็นบางตำแหน่ง

ที่ ก.พ. อนุมัติมาแล้วไม่สบายใจ) จึงขอเรียนถามว่าท่านมีวิธีการแก้ไขเรื่องดังกล่าวมาแล้วอย่างไร

๖. ตำแหน่งหัวหน้างาน กับตำแหน่งหัวหน้าแผนกผิดกันตรงไหน ผมคิดว่าอยู่ที่การเรียกมากกว่า เพราะเราสามารถที่จะกำหนดหน้าที่ของงานที่รับผิดชอบของแต่ละตำแหน่ง เช่น หัวหน้าแผนกถ้าเราสามารถจะให้อยู่ในระดับ ๓-๖ ก็ย่อมได้ เพราะถ้าให้อยู่ในระดับสูงก็ให้รับผิดชอบมากตามระดับ จึงขอเรียนถามว่าการเปลี่ยนตำแหน่งจากหัวหน้าแผนก เป็นหัวหน้างาน มีเหตุผลอย่างไร ถ้าจะให้ตำแหน่งหัวหน้าแผนกอย่างเก่าผิดหลักวิชาการตรงไหน

๗. ระเบียบที่ให้เลื่อนเงินเดือนข้าราชการที่มีเงินเดือน ต่ำกว่าตำแหน่ง หรือระดับต่ำ ของตำแหน่งใดหนึ่งขั้นนั้น เห็นด้วย ถ้าผู้นั้น สอบแข่งขัน หรือสอบคัดเลือกได้ แต่ที่สำนักงาน ก.พ. เลื่อนข้าราชการจาก ระดับ ๒ เป็นข้าราชการระดับ ๓ ที่มีเงินเดือนต่ำกว่า ๑,๗๕๐ บาท หนึ่งขั้นนั้นจะไม่เกิดความเป็นธรรมในหมู่ข้าราชการ เช่น นาย ก. เป็นข้าราชการอยู่ในระดับ ๒ ได้รับเงินอยู่ ๑,๕๕๐ บาท และได้ปรับให้อยู่ในระดับ ๓ จะได้เงินเดือนหนึ่งขั้น เป็น ๑,๖๔๕ บาท และก่อนจะได้พิจารณา ความดี ความชอบ ประจำปี จะได้เลื่อนอีกหนึ่งขั้น แต่ถ้า นาย ข. เป็นข้าราชการอยู่ในระดับ

๒ เช่นเดียวกับนาย ก. แต่จะด้วยการขยันหมั่นเพียรหรือรับราชการมานานกว่านาย ก. ก็ได้ ได้รับเงิน ๑,๗๕๐ บาท และได้รับการปรับเป็นระดับ ๓ ในวันเดียวกับนาย ก. จึงขอเรียนถามว่าข้าราชการทั้งสองคนนี้ทางสำนักงาน ก.พ. ให้ความเป็นธรรมกับข้าราชการทั้งสองคนนี้ดีแล้วหรือ และถ้าไม่เป็นธรรมท่านมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

สำหรับปัญหาทั้งเจ็ดข้อที่ผมถามมานี้อาจจะถามผิดคนก็ได้ กรุณาให้ความเห็นด้วยก็แล้วกันเพื่อผู้ใหญ่ที่รับผิดชอบมาอ่านหนังสือวารสารเข้าจะได้ไปพิจารณาในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเสียใหม่ สำหรับคำถาม ของผมนี้ กรุณา ตอบในวารสาร ประจำเดือน กุมภาพันธ์ ด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ตอบ

๑. เหตุผลที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนนำมาพิจารณา ในการอนุมัติ ให้เลื่อน ข้าราชการพลเรือนตำแหน่งระดับ ๑ ที่มีอัตราเงินเดือน ตั้งแต่ ๑,๓๗๕ บาท ขึ้นไปเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งระดับ ๒ ได้นั้น ก็เนื่องจากลักษณะงานของตำแหน่งระดับ ๑ และตำแหน่งระดับ ๒ มีความใกล้เคียงกันมาก จะดูได้จากหลักเกณฑ์ในการกำหนดตำแหน่งมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๘

๒. การที่คณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน กำหนดตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนชั้นตรีเดิม ให้เป็นตำแหน่งระดับ ๒ บางตำแหน่งนั้น ก็เนื่องจากพิจารณาจากหลักเกณฑ์

การกำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๓๒ ส่วนการที่ข้าราชการพลเรือนซึ่งสอบแข่งขันกันได้มาแล้วนั้น ก็เป็นสิทธิของข้าราชการพลเรือนผู้นั้นที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ ได้โดยไม่ต้องสอบอีก ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว ๓๘ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

๓. จากคำตอบข้อ ๑ และข้อ ๒ จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้ให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการที่เลขสอบชั้นตรีได้ไว้แล้วเป็นอย่างดี แม้ในด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ที่กำหนดตามลักษณะงาน มิได้กำหนดตามตัวบุคคลแต่ประการใด ทั้งยังให้สิทธิแก่ข้าราชการที่เลขสอบชั้นตรีได้ไว้แล้วตลอดไปอีกด้วย

๔. ในการวิเคราะห์ตำแหน่งต่าง ๆ นั้น เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ จำต้องยอมรับความเป็นจริงอยู่ประการหนึ่งคือ เมื่อผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการนั้น ๆ รับรองรายงานและผลการปฏิบัติงาน ของข้าราชการ ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา ว่าเป็นอย่างไรแล้ว เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ก็ต้องเชื่อตามนั้น เป็นการให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้บังคับบัญชาว่าเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ รับรองความเป็นจริงเท่านั้น ดังนั้นหากผลการวิเคราะห์ออกมาได้ผลเป็นอย่างไรก็ตามผู้ที่รับผิดชอบก็คือผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการนั้น ๆ เพราะเป็นผู้รับรองรายงานและผลการปฏิบัติงาน ให้คณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือนพิจารณาตามนั้น

๕. คำถามของท่านเป็นการสมมติขึ้น แต่ถ้าเกิดขึ้นจริงแล้วผู้บังคับบัญชาที่รับรองรายงานและผลการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ ย่อมจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก และอันดับถัดไปก็คือเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผู้นั้นเองที่ขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพนักวิเคราะห์ ซึ่งหากเป็นไปได้แล้ว ก็อยาก จะขอให้ท่าน แจ้งพฤติกรรม ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นั้นๆ ไปให้เลขาธิการ ก.พ. ทราบเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

ก็จะเป็นการ ช่วยเหลือกันในการที่จะให้เกิด ความเป็นธรรมในระบบราชการขึ้นได้

๖. การเปลี่ยนตำแหน่งจากหัวหน้าแผนกเป็นหัวหน้างานก็เพื่อความคล่องตัวในการแบ่งงานการบริหารงาน เพราะถ้ายังคงให้เป็นหัวหน้าแผนก อยู่แล้ว ก็จะต้อง คิดซัดยุ่งยากในการบริหารงาน เพราะตำแหน่งหัวหน้าแผนกเป็นตำแหน่งที่มีอยู่ตามพระราช กฎฎีกาแบ่งส่วนราชการ ของแต่ละกรม และจะได้ตำแหน่งสูงสุดเพียงระดับ ๕ แต่ถ้าเป็นหัวหน้างานซึ่งไม่เป็น ตำแหน่ง ตามพระราช กฎฎีกา แบ่งส่วนราชการแล้ว ต้องเปลี่ยนแปลงงานได้ตามความเหมาะสมทางการบริหารได้อย่างคล่องตัว เพราะไม่ต้องขอแก้ไขพระราช-กฎฎีกาแบ่งส่วนราชการอีก และยังอาจกำหนดให้เป็นตำแหน่งที่มีระดับสูงกว่าระดับ ๕ ก็ได้

๗. ถ้า พิจารณา ตามหลักการ บริหารงานบุคคลที่ว่า “งานเท่ากันย่อมได้เงินเดือนเท่ากันด้วย” แล้วจะเห็นว่าทั้งนาย ก. และนาย ข. ต่างก็อยู่ในระดับตำแหน่งเดียวกัน มีลักษณะงานและความรับผิดชอบที่เหมือนกัน ก็ควรได้เงินเดือนเมื่อนาย ก. ได้รับการปรับเงินเดือนเพื่อจะให้ได้เงินเดือนตามตำแหน่งได้เร็วยิ่งขึ้น ก็ย่อมได้รับความเป็นธรรมทัดเทียมกับนาย ข. ซึ่งเข้ารับตำแหน่งในระดับเดียวกันด้วย ๑๕

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

สำนักงาน ก.พ.

ธงชัย	วาณิชกะ
สุธี	สุทธิสมบูรณ์
ดุสิต	พัทวิ

กรมบัญชีกลาง

ผาสุนิตย์	ปิ่นชะรุจิ
สุวิทย์	วารุธิวรักษ์
สมพงษ์	วัฒนสระ

ปัญหาของข้าราชการพลเรือน

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการระดับหัวหน้าหน่วยงาน ณ ตึกสันติไมตรี

โดย พ.อ. จินดา ณ สงขลา เมื่อไม่นานนี้

“การบริหารงานบุคคล” นั้น กล่าวอย่างสั้น ๆ ได้ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานเพื่อให้ข้าราชการ พนักงานหรือคนงานดำเนินการต่าง ๆ ให้ได้ผลดีที่สุด เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานมากที่สุด “การบริหารงานบุคคล” อาจกล่าวได้หลายแง่หลายมุม กว้างขวางมาก แต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่เกี่ยวกับปัญหาบางประการ ในการบริหารงานบุคคลในข้าราชการพลเรือนเท่านั้น

ปัญหาในการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนมีอยู่มาก มีมากก็เพราะความต้องการของคนที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มีมาก คือ

๑. **ข้าราชการพลเรือน** เกือบทุกคนต้องการเงินเดือนมาก ๆ ฐานะสูง ๆ สูงที่สุดเท่าที่จะสูงได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องการงานสบายๆ ต้องการเกียรติยศ ความก้าวหน้า ความมั่นคงในอาชีพ ต้องการมีสิทธิและประโยชน์มากกว่าหรือน้อยเท่ากับบุคคลอื่น หรือกลุ่มข้าราชการพนักงานอื่น ๆ

๒. **ฝ่ายประชาชน** ก็ต้องการข้าราชการที่ไม่กดขี่ข่มเหงเบียดเบียนประชาชน ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ต้องการข้าราชการที่สามารถบันดาลให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ความสงบเรียบร้อย และสามารถแก้ปัญหาของประชาชนได้ รวมทั้งทำงานให้ได้ประโยชน์แก่ประชาชนอย่างมาก ที่สุด แต่ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ต้องการให้เงินเดือน สูง ๆ เพราะเกรงเงินเพื่อและสินค้าขึ้นราคา

๓. **ฝ่ายรัฐบาล** ก็ต้องการให้ข้าราชการทำงานหนักที่สุด สามารถที่สุด ประหยัดที่สุด และทำตามนโยบายของรัฐบาลมากที่สุด แต่ในเรื่องเงินเดือน ก็ไม่สามารถ ที่จะให้สูงเท่ากับ บริษัทห้างร้าน เอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ ทั้ง ๆ ที่ข้าราชการส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบมากกว่าพนักงานของบริษัทเอกชน

๔. **ฝ่ายนักบริหาร** ก็ต้องการข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถ ที่ปกครองง่าย และบางท่านก็ต้องการข้าราชการจำนวนมาก

เมื่อความต้องการต่าง ๆ มีมาก และ

บางครั้งก็ขัดแย้งกันด้วย การบริหารงานบุคคล ในราชการพลเรือน จึงมีปัญหามาก และไม่อาจสร้างความพอใจให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทั้งหมด ยิ่งต้องนำเอาระบบคุณธรรม (Merit System) และนำเอาหลักวิชาการบริหารงานบุคคลสมัยใหม่มาใช้ด้วยแล้ว ก็ยังเกิดปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะระบบสมัยใหม่นั้น เน้นถึงควมมีประสิทธิภาพ ความประหยัด และเน้นถึงการปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นสำคัญ แต่ข้าราชการเรา บางส่วนเคยชิน อยู่กับระบบการทำงานแบบตามใจชอบ ระบบอุปถัมภ์ (Spoil System) จึงเกิดความ ขัดแย้งกัน ระหว่างหลักการและทางปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น การรับคนเข้าทำงานนั้น ตามหลักการสมัยใหม่ ต้องรับคนที่มีความรู้ ความสามารถ ดีเด่นที่สุดเท่าที่จะหาได้ แต่ในทางปฏิบัติ ก็ขัดแย้งกับความ ต้องการที่จะช่วย พรรคพวกเพื่อนฝูงญาติพี่น้องหวัคเนนให้ได้งานทำ หรือเรื่องการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งตามหลักจะต้องลงโทษกันอย่างหนักโดยไม่ไว้หน้ากัน แต่ในทางปฏิบัติมักจะใจอ่อน หรือเกรงใจ และช่วยเหลือกันให้พ้นผิด หรือให้หนักเป็นเบา โดยไม่คำนึงถึงว่า ส่วนรวมจะเสียหายอย่างไรเป็นต้น จนนักบริหารงานบุคคลบางท่านกล่าวว่า การบริหารงานบุคคลแบบสมัยใหม่ในเมืองไทยนั้น เปรียบเสมือนการพายเรือทวนน้ำ

ปัญหาต่างๆ ในราชการพลเรือน ประมวลได้ดังนี้

๑. จะทำอย่างไรจึงจะสามารถควบคุมจำนวนข้าราชการฝ่ายพลเรือนให้พอเหมาะพอดีกับความต้องการและความจำเป็น อันแท้จริงของประเทศ (ข้าราชการฝ่ายพลเรือนในที่นี้ หมายความว่าข้าราชการพลเรือนทุกประเภท และหมายความรวมถึงลูกจ้างของทางราชการด้วย แต่ไม่รวมถึงข้าราชการฝ่ายทหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ) จำนวนข้าราชการพลเรือนและลูกจ้างของรัฐบาล ได้เพิ่มมากขึ้นทุกปี จนในปัจจุบันมีจำนวนเกินแสนคนเศษ และรัฐบาลต้องจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างประมาณปีละหนึ่งหมื่นสามพันห้าร้อยล้านบาทเศษ ซึ่งเงินจำนวนนี้เฉลี่ยแล้ว จะเท่ากับ ร้อยละ ๒๒ ของงบประมาณรายจ่าย

การเพิ่มจำนวนข้าราชการนั้น ถ้าเพิ่มตามความจำเป็น ก็ควรจะเพิ่มได้เพราะพลเมืองเพิ่มขึ้น ก็ต้องเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐขึ้น เพื่อบริหารและอำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชน ตามความเหมาะสมด้วยแต่ยังมีข้อสงสัยว่า การเพิ่มจำนวนข้าราชการของเรานั้น จะได้ประโยชน์แก่ส่วนรวมเต็มທີ່หรือไม่ เพราะเรายังมีหน่วยงานที่ทำงานไม่ได้ประโยชน์คุ้มค่า มีข้าราชการที่ทำงานซ้ำซ้อนกัน การที่มีข้าราชการล้นงานหรือทำงานซ้ำซ้อนกัน เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งเพราะระยะนี้ภาวะทางการเงินของบ้านเมืองเราเปรียบเสมือน คนมีเงินน้อยแต่รายจ่ายที่จำเป็นเกินกว่ารายได้อยู่มากมายหลายเท่า จึงต้องใช้จ่ายเงินทุกบาททุก

สตาจ์ด้วยความระมัดระวัง ให้เงินที่ใช้นั้นได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด อีกประการหนึ่งการที่มีข้าราชการจำนวนมาก ย่อมมีผลผูกพันไปถึง ค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการและบำเหน็จบำนาญในอนาคตอีกด้วย เฉพาะเงินบำเหน็จบำนาญขณะนี้เราต้องจ่ายถึงปีละ ประมาณ หนึ่งพัน หนึ่งร้อย ห้าสิบล้านบาท ซึ่งเป็นตัวเลขที่น่าวิตกหากปล่อยให้มีการเพิ่มจำนวนข้าราชการได้อย่างฟุ่มเฟือย เราก็ยังจะต้องจ่ายเงินอย่างมากมายมหาศาล จะเหลือเงินไม่เพียงพอแก่ความจำเป็น ที่จะต้องใช้จ่ายใน การ พัฒนา ประเทศ การที่จะปรับเงินเดือนก็จะยิ่งทำได้ยากยิ่งขึ้น

ปัญหานี้ อาจจะแก้ไขได้ด้วยการควบคุมโครงการและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ทำเฉพาะแต่ งาน ที่จำเป็น และได้ ประโยชน์ แก่ ส่วน รวม อย่างคุ้มค่าเท่านั้น ต้องแข็งใจตัดทอนงานที่ไม่ได้ ประโยชน์ และ งาน ที่ซ้ำซ้อน ออกเสีย และต้อง ควบคุม จำนวน ข้าราชการ ไม่ให้ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น รวมทั้งต้องแก้ปัญหา คน ล้นงาน และ คน หย่อน สมรรถ ภาพ ใน วง ราชการด้วย การแก้ปัญหานี้เช่นนี้ฟังดูไม่น่าจะยาก แต่ในทางปฏิบัติ ขอเรียนว่า ยากที่สุด สำนักงาน ก.พ. เคยเป็นเจ้าหน้าที่ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม จัดอัตรากำลังข้าราชการและเคยเสนอวิธีการปรับปรุงสมรรถภาพข้าราชการมาแล้ว ปรากฏว่าไม่ สำเร็จผลเท่าที่ควร ได้มีการต่อต้านการปรับปรุง เปลี่ยน แปลง อย่าง เต็ม ที่ ทั้ง ๆ ที่ เห็น ด้วย กับ หลักการและเหตุผลต่างๆ แต่ก็ไม่ประสงค์ให้มีการ

ตัดทอนเปลี่ยนแปลงคล้าย ๆ กับการแก้ปัญหาระบบ ราชการแล้วแต่ในขณะนี้ การจะแก้ไขปัญหานี้ให้ ได้ผล อย่าง จริงจัง ต้อง ขึ้นอยู่ กับ เงื่อนไข สำคัญ ๒ ประการ คือ **ประการแรก** ท่านนักบริหารทั้งหลายจะต้องมีความต้องการและตั้งใจปรับปรุงงาน และ คน อย่าง จริงจัง โดย ไม่ เห็น แก่ หน้า ผู้ ใด **ประการที่สอง** รัฐบาลต้องสนใจเอาใจใส่ ดูแลเรื่องนี้ให้มาก เงื่อนไขประการแรกสำคัญ กว่าประการหลัง เพราะถึงรัฐบาลจะสนใจดูแล ควบคุมอย่างใด ถ้าท่านนักบริหารทั้งหลายไม่สนใจ จริงจังตามไปด้วย ก็ยากที่จะแก้ปัญหานี้ได้ ตรง กันข้ามแม้รัฐบาลไม่สนใจ ถ้านักบริหารสนใจก็ อาจแก้ปัญหานี้ได้

๒. นักบริหารบางท่านบ่นว่ามีหน้าที่ ต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาหรือแผนงาน เร่งด่วนของรัฐบาล แต่ ก.พ. และสำนักงาน ประมาณไม่ประสานงานกัน ให้คนให้เงิน ลำบากมาก ทำให้ดำเนินงานไม่ทัน ซึ่งเรื่อง นี้ ขอกล่าวเกี่ยวกับสำนักงาน ก.พ. ก่อน คือในปี ๒๕๑๙ ส่วนราชการต่างๆ ขอตำแหน่งเพิ่มใหม่ มากกว่าปีก่อนๆ ประมาณ ๓๐๐ % โดยขอมาหา หมั่นหาพันตำแหน่ง ในการกำหนดตำแหน่งเพิ่ม ใหม่ ก.พ. กำหนดระยะเวลาการขอโดยให้กระทรวง ทบวง กรม ส่งเรื่องไปยังสำนักงาน ก.พ. ภายใน เดือนพฤศจิกายน ของ ปีก่อน ปีงบประมาณ ที่ขอ ตำแหน่งเพิ่มนั้น ทั้งนี้เพื่อ ก.พ. จะได้พิจารณาคำ-ขอได้เสร็จก่อน ที่ สำนักงานประมาณ จะ ปิดคำขอ ตั้ง

งบประมาณประจำปี คือสิ้นเดือนเมษายน ของปี
ก่อนปีงบประมาณ

แต่ตามข้อเท็จจริง มีปัญหาทางปฏิบัติ
หลายประการ ส่วนราชการหลายแห่งส่งคำขอ
ไปยังสำนักงาน ก.พ. ภายในกำหนดเวลา แต่
ส่งรายละเอียดข้อมูลประกอบการพิจารณาใน
ภายหลัง บางส่วนราชการที่ส่งทั้งคำขอและ
รายละเอียดข้อมูลหลังกำหนดเวลา หรือ
ทยอยส่งเป็นกองๆ ไปโดยไม่คำนึงถึงกำหนด
เวลา บางส่วนราชการส่งคำขอไปแล้วก็แจ้งขอ
เปลี่ยนแปลงใหม่อีก หรือขอเพิ่มเติมอีกอย่าง
ไม่มีแผนงานที่แน่นอน

เพื่อให้เรื่องการพิจารณากำหนดตำแหน่ง
สำหรับอัตราเงินเดือนเพิ่มใหม่ดำเนินไปได้รวดเร็ว
และประสานกับการพิจารณางบประมาณประจำปี
ขอได้โปรดส่งคำขอพร้อมด้วยรายละเอียดข้อมูลไป
ยังสำนักงาน ก.พ. ภายในกำหนดเวลาและจัดลำดับ
ความสำคัญก่อนหลัง ของ แต่ละตำแหน่งที่ขอ ตาม
ความจำเป็นเร่งด่วน ที่กระทรวงทบวงกรมจะต้อง
ดำเนินการตาม

- ๑) นโยบายของรัฐบาล
- ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๓) ข้อผูกพันตามความช่วยเหลือของรัฐบาล
ต่างประเทศ
- ๔) ความขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ใน
งานปกติประจำวัน

ซึ่งหากไม่ได้รับอัตรากำลังเพิ่มขึ้นจะเกิดผล
เสียหายแก่การบริหารงาน

ในกรณีที่ต้องดำเนินงานเร่งด่วน เป็นกรณี
พิเศษตามแผนพัฒนาหรือตามนโยบายของรัฐบาลก็
ได้โปรดให้เจ้าหน้าที่บริหารงานบุคคลติดต่อกับนัก
วิเคราะห์ของสำนักงาน ก.พ. หรือติดต่อกับผมหรือ
รองเลขาธิการเป็นการภายในก็ได้ ผมจะได้กำชับ
ติดตามเร่งรัดเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการให้เสร็จเรียบ
ร้อยภายในกำหนด เช่น เรื่องป.ป.ส. (สำนักงาน
คณะ กรรมการ บัณฑิตและ ปราบปรามยาเสพติด)
เป็นต้น เรื่องการขอกำหนดระดับตำแหน่งสูงขึ้น
หรือขอกำหนดตำแหน่งสำหรับอัตราเงินเดือนเพิ่ม
ใหม่ หากส่วนราชการทำคำขอมาตามความต้องการ
ของเจ้าหน้าที่แต่ละคน โดยไม่กลั่นกรองก่อน
หรือทำคำขอ ตำแหน่ง เพิ่มใหม่ ตาม ความ ต้องการ
ของกองแล้ว งานจะไปท่วมท้นอยู่ที่ ก.พ. เช่น บาง
กรมมีข้าราชการประมาณ ๓ พันเศษ ขอให้ ก.พ.
พิจารณากำหนดระดับตำแหน่งสูงขึ้นพันเศษ เมื่อ
ก.พ. ขอให้พิจารณาทบทวนใหม่ จึงได้กลั่นกรอง
และส่งคำขอไปเพียงร้อยเศษ หรือบางกรมมีข้าราชการ
ประมาณ ๔ พันเศษ ขอดำแหน่งเพิ่มใหม่
ประมาณ ๕ พันเศษ ทั้งๆ ที่ยังมีตำแหน่งซึ่งยังไม่มี
อัตราเงินเดือนอยู่พันเศษ

สำหรับเรื่องที่ว่าสภาพพัฒนา ฯ สำนักงาน
ประมาณ และ ก.พ. ไม่ประสานงานกันนั้น ขอเรียน
ว่า ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฯ นั้น ได้มี

การประสานงานระหว่างหน่วยราชการทั้งสาม เพื่อให้การพิจารณาแผนงาน แผนกำลังเงิน และแผนกำลังคน เชื่อมโยงกันเป็นระบบและรวดเร็ว โครงการต่าง ๆ ที่ผ่านการพิจารณาของสภาพัฒนาฯ แล้ว สภาพัฒนาฯ จะได้เชิญเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณ และสำนักงาน ก.พ. ไปร่วมรับรู้ และปรึกษาหารือ เพื่อเตรียมตั้งงบประมาณและตั้งอัตราให้แก่กรมเจ้าของโครงการ ในโอกาสแรกที่จะพึงกระทำได้

๓. **เรื่องเงินเดือนและสวัสดิการของข้าราชการพลเรือน** ปัญหานี้ ใคร ๆ ก็ทราบดีว่าข้าราชการเดือนร้อนเงินเดือนไม่พอใช้ ยิ่งข้าราชการระดับต่ำลงไป ยิ่งเดือนร้อนมากยิ่งขึ้น ทุกคนทราบว่าค่าครองชีพสูงขึ้นเรื่อยมา แต่เงินเดือนข้าราชการเพิ่มไม่ทันและไม่ได้สัดส่วนกับค่าครองชีพ ตัวเลขและผลวิเคราะห์ต่าง ๆ ก็มีอยู่แล้วทั้งสิ้น แต่ก็ยังไม่อาจปรับเงินเดือนข้าราชการพลเรือนได้ ทั้งนี้เพราะทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ก.พ. ได้เสนอขอให้ปรับปรุงเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนแต่ก็ไม่ได้ผล คราวนี้ก็กำลังจะเสนอเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการข้าราชการพลเรือนไปอีก การที่ข้าราชการมีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายนั้น มีผลร้ายแก่ส่วนรวมอย่างมากมาย เช่น การฉ้อราษฎร์บังหลวง การเอาเวลาราชการไปประกอบอาชีพอย่างอื่น การมีหนี้สินรุงรัง การประมูตตัว ข้าราชการ ที่มีความรู้ ความสามารถไปทำงานทอน และการเสียขวัญเสียกำลังใจ เป็นต้น จึงเห็นว่ารัฐบาลจะต้องตัดใจแก้

ปัญหาเรื่องการปรับปรุงเงินเดือนและสวัสดิภาพของข้าราชการโดยด่วน

๔. **เรื่อง การกำหนดระดับ ตำแหน่ง** เป็นปัญหาที่มีผู้กล่าวขวัญกันว่า ก.พ. พิจารณาลำช้า และไม่ได้มาตรฐานกัน สำหรับเรื่องที่ว่าล่าช้านี้ สำนักงาน ก.พ. ขอยอมรับเนื่องจากเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ซึ่งเปลี่ยนระบบจากการจัดชั้นบุคคลมาเป็นจัดระดับตำแหน่ง จำนวนผู้อุทธรณ์ให้ก.พ. พิจารณาใหม่มีเพิ่มขึ้นมากมาย เพราะทุกคนต้องการได้ครองตำแหน่งระดับสูง ๆ และทาง ก.พ. ก็รับพิจารณาอุทธรณ์ทุกรายโดยไม่มีข้อขัดกัน จึงปรากฏว่ามีการอุทธรณ์ระดับ ตำแหน่ง สูงกว่าเมื่อครั้งปรับ ขึ้นตามระบบเดิมกว่า ๒๐๐ % เช่นในปี ๒๕๑๙ มีการขอปรับระดับตำแหน่งสูงขึ้น ๑๒๕,๐๐๐ ตำแหน่ง ซึ่งเดิมมาก่อนใช้ระบบจำแนกตำแหน่งมีคำขอปรับขึ้นเพียงปีละประมาณ ๘,๐๐๐ ตำแหน่ง คือมากกว่ากันถึง ๑๗,๐๐๐ ตำแหน่ง ความล่าช้านี้ก็จะเป็นเฉพาะในช่วงที่เริ่มเปลี่ยนระบบเท่านั้น และทางเจ้าหน้าที่ก็ได้เร่งมือ ทำเรื่องเสนอ ก.พ. อย่างเต็มที่อยู่แล้ว เรื่องความล่าช้านี้จะแก้ไปได้มาก ถ้าท่านนักบริหาร จะได้กรุณาช่วย ก.พ. รวม ๕ ประการ คือ

ประการแรก ขอความกรุณาหาทางกลั่นกรองเสียก่อนบ้าง ถ้าเห็นว่ารายได้ยังไม่ถึงขนาดไม่สมควรขอปรับระดับให้สูงขึ้น ก็อย่าขอไป

ประการที่สอง ขอความกรุณาส่งคำขอและข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ ไปให้ครบถ้วนภายใน

เวลาที่ ก.พ. กำหนด เพื่อจะได้เสนอ ก.พ. พิจารณา
ได้เลยโดยไม่ต้องมาขอข้อมูลเพิ่มเติมอีก

ประการที่สาม ขอความกรุณาร่วมมือกับ
เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ. คิดหาหลักเกณฑ์ที่จะใช้
วัดตำแหน่งเฉพาะที่มีอยู่แต่เพียงในกรมของท่านว่า
ตำแหน่งใดควรจะกำหนดเป็นระดับใด ด้วยหลัก
เกณฑ์อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางเสนอ ก.พ. ให้รับ
พิจารณาปรับปรุงใช้เป็น เกณฑ์กำหนด ตำแหน่งตั้ง
กล่าว และเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ ของ ตำแหน่ง
อื่นด้วย

ประการที่สี่ การแต่งตั้งหัวหน้างานการ
เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรนั้น ขอความกรุณาแต่งตั้ง
จาก ผู้ที่มี ความรู้ ความสามารถในการ บริหาร งาน
บุคคลอย่างแท้จริง

ประการสุดท้าย ขอความกรุณาแจ้งให้
เจ้าหน้าที่ในสังกัดทุกคนทราบและถือปฏิบัติว่าการ
ขอปรับระดับตำแหน่งก็ดี การขอตำแหน่งเพิ่มใหม่
ก็ดี เป็นเรื่องที่กรมหรือกระทรวงเป็นผู้ติดต่อขอไป
ยัง ก.พ. ไม่ใช่แต่ละคนแต่ละกองหรือแต่ละหน่วย
งานเป็นผู้ติดต่อกับ ก.พ. เอง การติดตามเรื่องก็
เช่นกัน ขอให้เป็นเรื่องที่ท่านนักบริหารหรือ
หัวหน้างานการเจ้าหน้าที่เป็นผู้ติดตามเรื่อง ไม่ใช่
แต่ละคนแต่ละกองหรือแต่ละหน่วยงานติดตามเรื่อง
เอง หรือให้บุคคลภายนอกเช่นองค์การต่างประเทศ
ผู้ให้ความช่วยเหลือในโครงการต่างๆ เป็นผู้ติดตาม
เรื่องซึ่งรังแต่จะสร้างปัญหามากมายประการให้เกิดขึ้น
โดยไม่จำเป็น

ถ้าท่านทั้งหลายให้ความกรุณาแก่สำนักงาน
ก.พ. ตามที่กล่าวนี้ ก็จะช่วยแบ่งเบาภาระของ
สำนักงาน ก.พ. ลงไปได้มาก

สำหรับเรื่องที่ว่า การพิจารณากำหนด
ตำแหน่งของ ก.พ. ยังไม่ได้มาตรฐานนั้น
ปัญหานี้เกิดขึ้น เนื่องจาก ขณะเมื่อประกาศใช้พระ-
ราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘
ได้มีบทบัญญัติให้ใช้ระบบจำแนกตำแหน่ง โดยให้
ก.พ. เป็นผู้ปรับระบบนี้เข้ากับตำแหน่งข้าราชการ
พลเรือนเดิมให้เสร็จภายใน ๑ ปี ทาง ก.พ. จึงต้อง
รีบดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนด การเร่งรีบ
เช่นนี้ จึงอาจมีการปรับระดับตำแหน่งที่ไม่ได้
มาตรฐานอยู่บ้าง ซึ่ง ก.พ. ก็ได้แก้ปัญหานี้โดย
กำหนดให้มีการอุทธรณ์ต่อ ก.พ. ได้ และทาง
สำนักงาน ก.พ. ก็กำลังเร่งรีบวิเคราะห์วิจัยเพื่อหา
ทางกำหนดมาตรฐาน สำหรับตำแหน่งในสายงาน
ต่างๆอยู่ จึงหวังว่าการกำหนดตำแหน่งจะเข้าสู่
มาตรฐานในโอกาสต่อไป การเปลี่ยนระบบ
ข้าราชการพลเรือน มาใช้ ระบบจำแนกตำแหน่งนี้
ในประเทศอื่นๆ เช่น ฟิลิปปินส์ อิหร่าน สหรัฐ
อเมริกา เป็นต้น ก็ประสบความชุลกขัดไม่ได้
มาตรฐานในระยะแรกเริ่มเช่นเดียวกับของเรา การ
เปลี่ยนแปลงระบบใหม่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อเช่นนี้
ย่อมมีอุปสรรคอยู่บ้างเป็นธรรมดา

๕. **เรื่องวินัยข้าราชการพลเรือน** ก็
เป็นปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่ง ซึ่งมีการวิพากษ์
วิจารณ์กันว่า ระบบวินัยของเรา เป็นระบบ

ที่แก้ปัญหาที่ปลายเหตุ คือเพ่งเล็งอยู่ที่การ
ลงโทษข้าราชการอย่างที่เราเรียกกันว่า “ระบบ
วินัยในทางลบ” การสอบสวนทางวินัยซึ่งมีกฎ
เกณฑ์ยุ่งยากมาก ควรที่จะได้เอาใจใส่ในด้านการ
ป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัยด้วย และถึง
แม้จะเพ่งเล็งในด้าน การลงโทษ การสอบสวน ก็ตาม
ระบบปัจจุบันก็ยังบกพร่องอยู่มาก ผู้กระทำผิดมัก
จะได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับโทษล่าช้ามาก ซึ่ง
ความบกพร่องนี้ สำนักงาน ก.พ. ก็ทราบอยู่และ
กำลังจะศึกษาวิเคราะห์ทางปฏิรูประบบวินัยของเรา
อยู่เหมือนกัน

ปัญหาเรื่องการป้องกันมิให้ข้าราชการกระ-
ทำผิดวินัยอย่างที่เราเรียกว่า “ระบบวินัยในทางบวก”
นั้นอาจจะกระทำได้ โดยหาทางให้ข้าราชการมี
ความพอใจในการทำงาน มีผลงานได้มาตรฐาน
และมีสมรรถภาพสูง ซึ่งเรื่องนี้เป็นหน้าที่สำคัญ
ของท่านนักบริหารทั้งหลาย ตลอดจนผู้บังคับบัญชา
ระดับรองๆ ลงไปที่จะต้องช่วยดูแลเอาใจใส่ในการ
ป้องกันความไม่พอใจของข้าราชการให้มากที่สุดเท่า
ที่จะทำได้ เช่น

๑) มีการ กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ
และมาตรฐาน งานของข้าราชการ ตลอดจนการจัด
ระบบงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การให้โอกาสข้าราชการที่จะร้องเรียน
แสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม

๓) การให้ ความเป็น ธรรม ในการ แต่งตั้ง
และ ปูเนื่อบำเหน็จ ความชอบ และการ ส่งเสริมให้ ผู้

บังคับบัญชาในระดับต่างๆ มีศาสตร์และศิลป์ในการ
บริหารงานและการปกครอง

เรื่องนี้ทางสำนักงาน ก.พ. กำลังเริ่มโครง-
การศึกษาวิเคราะห์ปัญหา การเผยแพร่ ความรู้ และ
ประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ
และ การ ประชุม สัมมนา ตลอดจน การ ฝึก อบรมผู้
บังคับบัญชาในระดับต่างๆ อยู่ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นี้
จะมี การจัดพิมพ์ เอกสาร ทางวิชาการ ออก เผยแพร่
หลายเรื่อง มีโครงการสัมมนาและโครงการฝึก
อบรมหลายโครงการ จึงหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหา
ไปได้บ้าง

๖. การใช้อำนาจหน้าที่ของข้าราชการ
พลเรือน เป็นปัญหาสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่ง กล่าว
คือ ข้าราชการพลเรือนนั้นมียอำนาจมาก ทำอย่างไร
จึงจะควบคุมให้ข้าราชการใช้อำนาจในทาง ที่ถูกที่
ควรใช้อำนาจไปในทาง ที่เป็นประโยชน์แก่ประชา-
ชนได้ ปัญหานี้ ท่านนายกรัฐมนตรีสนใจมาก ท่าน
ต้องการปราบปรามมิให้ข้าราชการกดขี่ข่มเหงเบียด
เบียนราษฎร มิให้ข้าราชการประพฤติทุจริตคด
มิชอบ ท่านเห็นว่าข้าราชการที่ใช้อำนาจไปใน
ทางทุจริตนั้น เป็นผู้บ่อนทำลายความมั่นคงแห่ง
ชาติ ปัญหานี้อาจแก้ได้ถ้าท่านผู้ว่าราชการจังหวัด
ท่านนักบริหารจะกระทำตน เป็นตัวอย่างในการใช้
อำนาจหน้าที่ในทางที่ถูกที่ควร ตลอดจนเอาใจใส่
กวดขัน ควบคุมดูแลให้ผู้ได้บังคับบัญชาของท่าน
ทุกระดับใช้อำนาจอย่างเหมาะสม รวมทั้งจัดการ
ลงโทษผู้ที่กระทำความผิดอย่างเฉียบขาดด้วย

สัมภาษณ์พิเศษ (ต่อจากหน้า ๒๖)

ก้าวทำงานกัน

ผมเห็นด้วยกับการเชิญชวนให้แต่งเครื่องแบบเพราะเป็นทางประหยัดสำหรับข้าราชการ และสะดวกสำหรับผู้มาติดต่อ แต่เครื่องแบบ ควรมีมาตรฐานเดียวกันไม่ควร จะเอาไป ตัดแปลงตามสมัยนิยม

ควรติดป้ายชื่อ เพื่อลง น.ส.พ. ถ้าบริการไม่ดี

คุณประมุข ทนฺตวรักษ์ พนักงานทั่วไป

โรงพยาบาลเคหา

อยากให้ ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐบาล แต่งเครื่องแบบ เพื่อทำให้สะดวกในการมาติดต่อ เพราะบางที่มาติดต่อแล้วพบข้าราชการที่ไม่ได้แต่งเครื่องแบบ ทำให้ไม่แน่ใจว่า เขาเป็น ข้าราชการหรือเป็นเพื่อนกับเจ้าหน้าที่ที่มาเยี่ยมเยียน หรือบางที่อาจ จะมา ติดต่อ เหมือนผม ก็ได้ และอีกอย่างหนึ่ง เท่าที่ ผมพบมาบางที่คนที่ ไม่แต่งเครื่องแบบเขา ขอบื้องาน เวลา มาติดต่อกับเขา เขาก็มัก ไม่ค่อย จะรับรู้ แล้ว ขอบโยนให้คนอื่น และบางทีก็ทำเป็น ไม่สนใจ คน มา ติดต่อ เสียเลย เพราะเขาคิดว่า คนที่มาติดต่อไม่รู้ว่าเขาเป็น ข้าราชการหรือเปล่า นอกจากนั้น การ ที่ ข้าราชการ ต้องแต่งเครื่องแบบ ยังทำให้ ข้าราชการไม่เห็น เที่ยวกัด้วย เครื่องแบบทำให้ไปไม่สะดวก

เวลา แต่งเครื่องแบบ อยากให้มีติดป้ายชื่อด้วย เพราะถ้า

ข้าราชการผู้ใดทำไม่ดี ไม่บริการประชาชน หรือไม่สุภาพกับประชาชน ประชาชนจะได้ร้องเรียนหรือแจ้งให้สื่อมวลชนทราบได้ แต่ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องหมายแสดงชั้นยศ เพราะคิดว่า ประชาชนบางคน กลัว เครื่องหมายที่ติดอยู่ มีความรู้สึกว่าเขาเป็นเจ้านาย ไม่ค่อยกล้ามาติดต่อ

อย่างไรก็ดี แม้จะไม่จำเป็นต้องมี ข้าราชการ ทุก คน ต้องแต่งเครื่องแบบ แต่ในความคิดของผมอยากให้แต่งมากกว่า โดย เฉพาะ ข้าราชการ ที่ ประชาชน จะต้องไปติดต่ออยู่เสมอ ๆ

ผมได้ข่าวเหมือนกันว่ารัฐบาลมีนโยบายให้ ข้าราชการ ทุก คนแต่งเครื่องแบบ ผมเห็นด้วย เพราะทำให้สะดวกในการมาติดต่อ มองดูมีระเบียบ และ ข้าราชการ ก็จะไม่เห็น เที่ยวกัด้วย อันที่จริง สีากก็แต่งแล้วมองดูไม่สดใส แต่เราอาจเพิ่มความสดใส ทางอื่นให้แก่ที่ทำงานได้ เช่น มีรูปภาพสวย ๆ หรือมีแจกันดอกไม้ ๑๖

จากผู้อ่าน

มี จ.ม. จากผู้อ่านของเรา ส่งมาถึงบรรณาธิการวารสาร ฯ แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ จ.ม.เหล่านี้ บางครั้งก็สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ ความนึกคิดและสิ่งที่ข้าราชการทั่วไปพบเห็น **จากผู้อ่าน** ตั้งแต่เดือนมกราคม จึงยังคงมีต่อมาถึงเดือนนี้ และคงจะต้องมีอีกในโอกาสหน้าหากความคิดเห็นของข้าราชการทั่วไป มีมาคุยกับเรามากขึ้น ๆ

โรงพยาบาลแพร่

เรียน คณะผู้จัดทำวารสารข้าราชการ

มีเรื่อง จะเรียนให้ทราบ คือ เครื่องแบบระดับ ๗ ทำไมต้องมีของพวกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาจังหวัดมาเหมือน ๒ พวกนี้ ข้าราชการประจำเกลียดมาก เพราะชอบจับผิด กล่าวหาโดยปราศจากหลักฐาน ชอบทะเลาะวิวาท หลังประชุมก็ดื่มเหล้าเมาเซสเปะสะปะ เพราะไม่มีวินัย บางคนก็ไม่มีความรู้ พวกชั้นพิเศษเลยไม่ค่อยจะอยากสวมเครื่องแบบข้าราชการกัน มี

ทางใด กระชับทางนี้ ให้เปลี่ยนเครื่องแบบ ของพวก ข้าราชการการเมืองเหล่านี้บ้าง เพราะสร้างความ รุนวายเป็นอริกับทุกจังหวัด ผมเองก็เห็นด้วย บางรายสวมเครื่องแบบคล้ายข้าราชการชั้นพิเศษไป รำบ่ออยู่กับขบวนผ้าป่า ถ้าเป็นชั้นพิเศษเขาจะไม่ ทำอย่างนั้นเลย

อสนี เวทีพิลาศ

อ. เมือง จ. นนทบุรี

เรียน ท่านบรรณาธิการวารสาร ฯ

ผมเคยเรียนมาแล้วว่า ระเบียบของทาง

ราชการจะจัดกำหนดขึ้นใหม่ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง ทางราชการไม่เคยประกาศหรือแจ้งให้ ข้าราชการเบี้ยหวัดบำนาญทราบเลย ฉะนั้น จะทราบได้โดยอาศัยวารสารข้าราชการ

ในฐานะที่สมเป็นข้าราชการบำนาญ สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่าข้าราชการบำนาญ และข้าราชการประจำ ทั้ง จุฬาราชมนตรี และครู มีจำนวนมาก เข้าใจว่าที่เป็นสมาชิกวารสารข้าราชการก็คง มีจำนวนมาก หากทางวารสารฯ จะนำเอาระเบียบ เกี่ยวกับเงินสงเคราะห์ ข.พ.ค. และเงินสงเคราะห์ พ.ส.อ. มาลงด้วย จะเป็นประโยชน์มาก

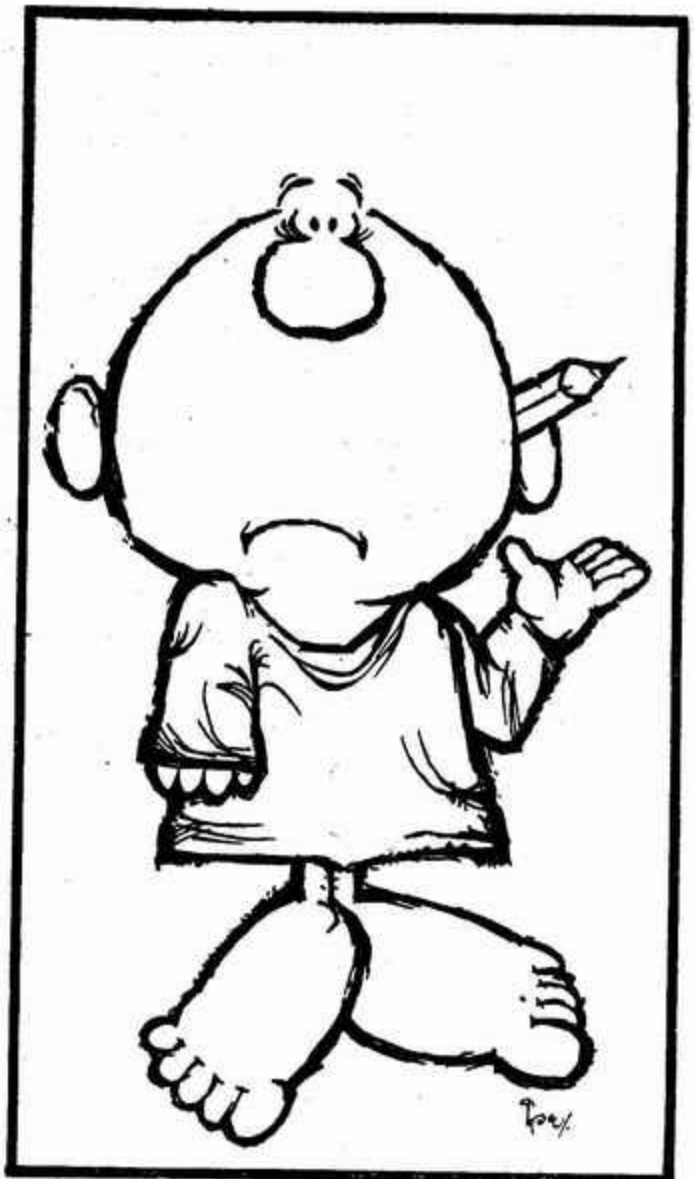
ธำรง ประเสริฐศิลป์

เรียน คณะผู้จัดทำวารสาร ฯ

ได้อ่านถ้อยแถลงหน้าปกและหลังปกวารสารฯ แล้ว รู้สึกเห็นใจที่คณะผู้จัดทำมีความตั้งใจจริงที่จะ ปฏิรูประบบข้าราชการเมืองไทยเพื่อให้ประเทศชาติ เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ผมจะไม่พูดเหมือนอย่าง บางคน ที่พูดให้ผมฟังว่า “ไม่มีทางสำเร็จ ยากส์ อย่าดีกว่าบ้านเมืองไม่ใช่ของเราคนเดียว” แต่ผม จะสนับสนุนว่าพวกเราต้องรวมตัวกัน พยายาม ชี้ให้ข้าราชการดีๆ แยกความสามัคคีกับข้าราชการ ชั่วๆ ให้พวกเรา ช่วยกัน กำจัด พวกชั่วที่หนัก

แผ่นดินอยู่ในวงการข้าราชการให้หมดไป

แนล้ม เดชดี

ท้ายเล่ม

สมัครใจกับการบังคับ

การทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยความสมัครใจไม่ต้องบังคับเป็นสิ่งที่ชอบด้วยหลักการและเหตุผลอย่างยิ่ง หากสิ่งนั้นต้องการความคิดสร้างสรรค์ต้องการความร่วมมือ และไม่กระทบกระเทือนความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

แต่ในสังคมของคนหมู่มากจำเป็นต้องมีกรอบและระเบียบ เป็นแนวทางประเพณี และปฏิบัติเพื่อความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าของคนส่วนใหญ่ภายใต้ข้อบังคับที่ตกลงกันเอาไว้ด้วย

ความสมัครใจ กับการบังคับ จึงขึ้นอยู่กับความจำเป็น และเงื่อนไข ของสิ่งเหล่านั้นว่า ต้องการให้บังเกิดผลออกมาในรูปใด

ภายใต้สังคมเกษตรกรรม คนไทยส่วนใหญ่เคยชินกับการทำนา ทำไร่ ตามความพอใจ ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นกับธรรมชาติโดยปราศจากความแน่นอนได้มีส่วนแบ่งเฉพาะให้คนไทยโน้มน้าวใจในการทำสิ่งใด ๆ ด้วยความสมัครใจ ไม่ชอบให้ใครมาบังคับ พอใจก็ทำ ไม่พอใจก็ไม่ทำ

นิสัยสังคมของคนไทยแสดงออกเห็นได้ชัดในสังคมบางส่วนที่จำเป็นต้องบังคับให้ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในสังคม

กรณีการสร้างสะพานลอยให้คนเดินข้ามถนนในกรุงเทพมหานคร เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า ลำพังการขอร้องให้ปฏิบัติด้วยความสมัครใจจะไม่ได้ผลเท่ากับการบังคับ หมายความว่า ถ้าสร้างสะพานลอยอย่างเดียวโดยไม่สร้างรั้วกั้นกลางถนนไว้ด้วยก็อาจไม่เกิดประโยชน์ หรือสามารถบังคับให้คนข้ามบนสะพานลอยได้ แม้ว่าการข้ามถนนจะต้องเสี่ยงกับอุบัติเหตุเพียงใดก็ตาม

ลักษณะเช่นนี้มีอยู่ในเรื่องอื่น ๆ อีก ซึ่งหากพิจารณาเห็นว่า เป็นประโยชน์ เป็นความถูกต้อง ก็ต้องกำหนดแนวทางอันเหมาะสมให้ จะปล่อยให้เลือกปฏิบัติแม้ในสิ่งที่จะเป็นผลร้ายแก่ผู้ปฏิบัติย่อมไม่เป็นการสมควร

การบังคับให้ปฏิบัติหรือสมัครใจเลือกปฏิบัติควรต้องพิจารณานิสัยของคนไทยประกอบด้วย ๑๖